

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL III

5 (23)

mai
1968

lei 3

„MĂSURILE PE CARE LE-AM DEZBĂTUT ÎN PLENARĂ URMĂRESC SĂ AȘEZE ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE TOATE GRADELE PE BAZE MODERNE, SĂ ASIGURE RIDICAREA LUI LA NIVELUL CERINȚELOR ACTUALE ALE DEZVOLTĂRII ȘTIINȚEI, CULTURII, ALE CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE ÎN ȚARA NOASTRĂ”

(Din CUVÎNTAREA tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la încheierea dezbaterilor privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional, tehnic și superior în Republica Socialistă România)

ROMULUS LADEA

FRAȚII

DIN SUMAR

- LUCRĂRILE PLENAREI COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN
- CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA ÎNCHEIEREA DEZBATERILOR PRIVIND DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
- SĂRBĂTORILE LUNII MAI
- ZIUA COPILULUI
- UN MEDIU EDUCAȚIONAL SĂNĂTOS: FAMILIA CU MAI MULȚI COPII.
- PUNTEA DE AUR
- UN SIMPLU „FURT ȘCOLAR“? (Anchetă)
- FRUMUSEȚEA PROFESIUNII: A FI MEDIC (Anchetă)
- AUTORITATEA BINE TEMPERATĂ
- PROSPETEȚEA ȘI COMORILE JOCULUI
- EXEMPLUL PERSONAL

SĂRBĂTORILE LUNII MAI

La multe popoare (de nu cumva la toate) începutul lunii mai înseamnă — și asta din vremuri mărginite la un capăt de legendă — una sau mai multe sărbători. Într-o parte a lumii se celebră riturile tulburi, pierdute și tălmăcite ale cine știe cărei zeități, în alta reinvia un obicei al locului, legat de ocupația de bază a populației, precum Armindeniul la români. Temelie a tuturor festivităților pare a fi fost triumful primăverii, deplinătatea ei.

Întia zi de mai a devenit, de aproape optzeci de ani încoace, ziua aniversară a celei mai tinere clase din istorie, exponentă a necesității de progres social, clasa muncitoare. Toate vechile sărbători celebrate pînă în 1889, și mai cu seamă în anii care au urmat, s-au înclinat în fața celei noi. În prima zi de mai muncitorii s-au deprins să iasă cu familiile și tovarășii de muncă în păduri și pe malurile apelor, bucurîndu-se, dar și să împinzească bulevardele și piețele orașelor, pe care nu o dată le-au înroșit cu singele lor generos. Pentru oamenii muncii din lumea întreagă 1 Mai înseamnă izbînda chemării marxiste, al cărui răsunset a schimbat fața lumii: „Muncitori din toate țările, uniți-vă!”

La începutul lui mai poporul român sărbătorește, în două zile consecutive, două evenimente capitale pentru istoria sa: 8 Mai — aniversarea întemeierii Partidului Comunist Român și 9 Mai — Ziua Independenței de stat a României. Tot la 9 Mai cinstim, alături de întregul și îndelung încercatul glob pămîntesc, ziua Victoriei asupra fascismului, aniversarea a 23 de ani de la încheierea celei mai cumplite înclăștări militare din istorie.

Pentru comuniști, pentru întregul popor, sărbătorirea din acest an a zilei Partidului este un prilej de trecere în revistă a unor realizări fără precedent în memoria teritoriului românesc. Odată cu întemeierea sa, acum patru zeci și șapte de ani, partidul marxist al clasei noastre muncitoare a dat un sens de mare claritate dezvoltării noastre istorice, călăuzindu-ne cu înțelepciune, eroism și devotament spre orizontul comunismului.

Astăzi, Partidul Comunist Român este mai puternic ca oricînd. Maturitatea sa de aur se bucură de încrederea absolută și emoționantă a întregului popor, care-i datorează tot ce a realizat în acești ani și însăși direcția de neabătut spre viitor. Totodată, conștient că servește idealurile cele mai înalte și mai durabile ale poporului său, Partidul Comunist Român se consideră răspunzător în fața acestuia — și numai a lui — pentru toate actele sale, în toate privințele. Astfel Partidul își aduce contribuția sa de seamă la întărirea mișcării comuniste și muncitorești internaționale, căreia îi oferă exemplul luminos al unui drum propriu, sprijinit de certitudini, urmînd neabătut învățătura marxistă.

— COLOCVII —

PRIMĂVARĂ

I. DONCA

ZIUA COPILULUI

Intia zi deplină a verii astronomice este închinată copilului, îi poartă numele. I s-ar mai putea spune de asemenea Ziua Nemuririi omului; fiindcă la 1 iunie, sărbătorindu-l pe copil, celebrăm într-un plan superior nemurirea speciei umane.

Cele mai multe dintre popoarele lumii înconjoară acest vâstar continuat al dăinuirii lor cu dovezi de dragoste și nespusă ocrotire. Traficul cel mai dens de pe o stradă din cine știe ce metropolă, încremenește la apariția unui copil. Grădinițele, școlile înseninează chipurile cele mai preocupate ori descurajate.

Omenia românească are drept componentă și o duioșie nespusă față de generația înmugurită: dovadă minunatele cîntece de leagăn, ori obiectele de artizanat destinate acestei vîrste, dar mai cu seamă preocuparea străveche de a-i educa pe copii în spiritul celor mai nobile aspirații, animați de mîndria patriotică și totodată, de stimă față de alte națiuni. Pe solul unei asemenea educații străvechi, ideile marxist-leniniste au rodit de timpuriu, altoindu-se pe trunchiul viguros al tradiției de luptă socială și națională a poporului român.

Tolstoi spune undeva că prima imagine a armoniei în univers este copilul. Observația titanului nu e doar o metaforă, ci o constatare profundă: fiecare generație de pe pămînt privește spre copii ca în oglinzi reflectînd viitorul sublim, oglinzi pure ce răsfrîng tinerețea fără bătrînețe și viața fără de moarte a omului.

Ilie CONSTANTIN

LUCRĂRILE PLENAREI COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

În zilele de 22—25 aprilie a.c. s-au desfășurat lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

La ordinea de zi a Plenarei s-au aflat următoarele probleme:

1. Dezvoltarea învățământului de cultură generală, profesional, tehnic și superior în Republica Socialistă România.

2. Cu privire la compoziția partidului, la întărirea continuă a rândurilor sale și intensificarea activității de educare a comunistilor.

3. Activitatea organelor și organizațiilor de partid, de stat și obștești privind examinarea și rezolvarea scrisorilor, sesizărilor și cererilor oamenilor muncii.

4. Cu privire la pregătirea de luptă și politică a forțelor armate ale Republicii Socialiste România și la înzestrarea lor cu armament și tehnică militară.

5. Unele probleme actuale ale activității internaționale a Partidului Comunist Român.

6. În legătură cu reabilitarea unor activiști de partid.

Plenara a examinat, în zilele de 22—23 aprilie, la primul punct al ordinii de zi, măsurile cu privire la îmbunătățirea profilului, organizării și conținutului învățământului de toate

gradele, corespunzător cerințelor actuale și de perspectivă ale societății noastre socialiste. Aceste măsuri, elaborate de către Ministerul Învățământului, cu consultarea unui mare număr de cadre didactice, oameni de știință, activiști de partid și de stat au fost examinate și aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. Ele au fost completate și îmbunătățite pe baza propunerilor izvorite din dezbaterile largă cu oamenii muncii.

La Plenară au luat cuvântul tovarășii Gheorghe Necula, Anton Breitenhofer, Mihnea Gheorghiu, Mihail Roșianu, Miron Nicolescu, Carol Király, Miu Dobrescu, Mihail Telescu, Ladislau Branș, Cristofor Simionescu, Gheorghe Vasilișchi, Ion Sirbu, Valter Roman, Tudor D. Ionescu, Leonte Răutu, Ștefan Bălan, Gheorghe Mihoc, iar în încheiere, la acest punct al ordinii de zi, a vorbit tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Plenara a aprobat propunerile privind dezvoltarea și perfecționarea învățământului de cultură generală, profesional, tehnic și superior, ca directive ale C.C. al P.C.R.

Plenara a hotărât prelungirea duratei învățământului de cultură generală obligatoriu de la 8 ani la minimum 10 ani, acțiune care se va realiza treptat pînă în anul 1972. De asemenea,

au fost aprobate structura învățământului de cultură generală și a învățământului profesional-tehnic, modernizarea conținutului învățământului, perfecționarea procesului de instruire și a metodelor de predare, îmbunătățirea activității educative, pregătirea și promovarea cadrelor didactice.

Plenara a aprobat, totodată, măsurile cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățământului superior, îmbunătățirea profilului și conținutului său, a muncii educative, dezvoltarea cercetării științifice în institute și facultăți, întărirea bazei materiale, îmbunătățirea condițiilor de studiu și de viață ale studenților.

Plenara a hotărât să se supună spre legiferare Marii Adunări Naționale proiectul de Lege a învățământului, întocmit pe baza directivelor aprobate de C.C. al P.C.R., prin care se satornicesc principiile și normele generale de organizare și funcționare a întregului învățământ din Republica Socialistă România.

Dînd o înaltă prețuire misiunii și rolului corpului didactic în societatea noastră socialistă, Plenara consideră necesar să se elaboreze Sta-

(Continuare în pag. 4-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la încheierea dezbaterilor privind dezvoltarea învățământului de cultură generală, profesional, tehnic și superior în Republica Socialistă România

Plenara Comitetului Central al partidului a dezbătut astăzi o problemă deosebit de importantă pentru dezvoltarea societății noastre — perfecționarea învățământului de toate gradele în Republica Socialistă România. Discutarea acestei probleme și adoptarea, în cadrul plenarei, a măsurilor corespunzătoare sînt merrite să asigure realizarea în practică a Directivelor stabilite de Congresul al IX-lea al partidului cu privire la ridicarea pe o treaptă superioară a învățământului în țara noastră. Partidul nostru acționează cu fermitate și prin aceste măsuri pentru a asigura ca întreg programul elaborat de congres să fie realizat în toate domeniile de activitate, pentru a crea condițiile necesare ca dezvoltarea — materială și spirituală — a societății noastre să se desfășoare în cele mai bune condiții.

Sînt cunoscute realizările obținute în anii construcției socialiste în dezvoltarea învățământului din țara noastră. Fără îndoială, reprezintă un mare succes faptul că, într-o perioadă relativ scurtă, am lichidat starea de înapoiere pe care am moștenit-o în acest domeniu; de la 35 la sută populație analfabetă și semianalfabetă, cît aveam în 1945, am ajuns la lichidarea neștiinței de carte și la învățământul obligatoriu de 8 ani; avem astăzi circa 140.000 de studenți, iar peste 60 la sută din tinerii absolvenți ai școlii de 8 ani sînt cuprinși în învățământul mediu și profesional. Toate acestea reprezintă realizări însemnate; ele demonstrează consecvența cu care partidul desfășoară politica sa de ridicare a nivelului de cultură și de instruire a poporului nostru.

O realizare deosebită este învățământul gratuit pentru toate gradele, asigurarea în practică a dreptului deplin pentru toți copiii patriei de a urma orice formă de învățămînt. Statul socialist acordă burse pentru aproape 60 la sută din studenți, creîndu-le astfel condiții de a învăța fără nici un fel de griji de ordin material. Putem spune, deci, pe drept cuvînt, că regimul nostru socialist a asigurat

tineretului condiții de învățatură la care nici nu se putea visa în timpul regimului burghezo-moșieresc. Aceste condiții — materiale și morale — pentru instruirea tineretului au avut și au un rol deosebit nu numai în dezvoltarea învățământului și culturii, dar și în ridicarea generală a economiei, a întregii activități sociale din România.

Desigur că și în ce privește perfecționarea conținutului învățământului s-au obținut pe parcurs o serie de rezultate bune. Reforma învățământului din 1948 și măsurile luate ulterior au avut o mare importanță în această privință. Dar acum, cînd analizăm situația învățământului nostru și stabilim noi măsuri de perfecționare a acestei activități, cred că este bine să ne ocupăm și de unele neajunsuri ce s-au manifestat în acest domeniu, spre a trage învățămîntele necesare și a face ca în viitor asemenea lucruri să nu se mai repete.

Cred că scurtarea duratei învățămîntului — măsură care s-a aplicat în învățămîntul mediu o dată cu reforma din 1948 — a constituit una din marile greșeli, nu numai organizatorice, dar și de fond, ale acestei reforme. Această greșeală a avut repercursiuni negative pentru o perioadă destul de lungă asupra dezvoltării învățămîntului și pregătirii cadrelor în țara noastră. De asemenea, faptul că în dezvoltarea învățămîntului au fost practic nesocotite tradițiile progresiste ale școlii românești a dus la adoptarea unor măsuri care s-au dovedit necorespunzătoare pentru țara noastră. Aceasta, deși se știe că, în trecut, în România învățămîntul — cu toate limitele sale din punct de vedere social, cu caracterul său de clasă, cu lipsa de accesibilitate pentru tineretul muncitoresc și țărănesc — a avut totuși o serie întregă de părți pozitive și a jucat, în perioadele respective de dezvoltare a țării, un rol important în progresul societății românești. De aceea, este de neînțeles de ce s-a renunțat la o serie de lucruri bune realizate în trecut. Aceasta a dăunat dezvoltării învățămîntului,

a avut urmări negative asupra conținutului și a orientării sale. Ne este cunoscut că au fost subapreciate și neglijate o serie de ramuri importante ale învățămîntului, mai cu seamă în domeniul științelor moderne, care — este știut — au un rol deosebit în dezvoltarea și progresul societății. Neglijarea acestor ramuri a contribuit nu numai la rămînerea în urmă a învățămîntului, la faptul că un număr mare de tineri care a ieșit de pe băncile școlii în acești ani nu au putut să primească o pregătire la nivelul cerințelor științei și tehnicii mondiale, dar a avut, în același timp, consecințe serioase asupra dezvoltării economiei, culturii, științei din țara noastră.

Introducerea studierii științelor social-economice în învățămînt a reprezentat, fără îndoială, un factor de mare însemnătate în instruirea tineretului patriei noastre. Dar și în organizarea acestor forme de învățămînt, în predarea disciplinelor respective au fost și mai sînt încă multe neajunsuri. În cadrul plenarei s-au referit la această problemă tovarășul Valter Roman și tovarășul Răutu. Trebuie să subliniem, tovarăși, că față de importanța pe care o are predarea acestor științe pentru tineretul universitar, și în general pentru tineretul nostru, nu s-a reușit ca acest învățămînt să corespundă pe deplin cerințelor, cu toate că, teoretic și în cadrul multor hotărîri, i-am acordat atenție. Desigur, la aceasta au contribuit și contribuie încă și acum unele atitudini rigide și dogmatice care mai persistă în legătură cu înțelegerea și interpretarea diferitelor fenomene noi ivite în dezvoltarea socială, în predarea unor cunoștințe care nu mai corespund condițiilor de astăzi ale dezvoltării societății. În general, conținutul ideologic al învățămîntului nu este la nivelul cerințelor de astăzi ale societății noastre; este

(Continuare în pag. 2-a)

nevoie să analizăm cu toată seriozitatea această situație, să tragem concluziile ce se impun.

Așa cum s-a subliniat în plenară, procesul de îmbunătățire a învățămîntului, de formare a cadrelor nu a reușit să țină pasul cu cerințele de dezvoltare ale țării noastre. Dacă în ce privește numărul de cadre didactice formate în acest timp am putea să fim mulțumiți, sînt totuși de adus critici serioase în ce privește nivelul lor de pregătire, îndeosebi al cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală și din licee. Tovarășii care s-au ocupat de acest domeniu de activitate, Ministerul învățămîntului nu au acționat cu fermitate, nu au avut în această privință un plan concret, bine corelat cu întreaga dezvoltare a învățămîntului nostru și care să asigure pregătirea cadrelor necesare la nivelul impus de dezvoltarea științei mondiale. Acest lucru este valabil, într-o anumită măsură, și pentru o serie de cadre care răspund de învățămîntul superior. Firește, cauzele sînt multiple — iar faptul că o perioadă îndelungată învățămîntul nostru nu a avut suficiente legături și contacte cu învățămîntul din alte țări poate numai în parte justifica lipsa de preocupare serioasă ce s-a manifestat în acest domeniu.

La plenară s-au subliniat, pe drept cuvînt, o serie de lipsuri în organizarea procesului de învățămînt, în asigurarea cu manuale, în organizarea practicii, precum și în ce privește crearea altor condiții materiale fără de care nu se poate concepe un învățămînt modern, care să corespundă cerințelor actuale. Toate aceste neajunsuri au fost pe larg dezbătute în adunările cu cadrele din învățămînt și cu oamenii muncii din alte sectoare de activitate, din economie, cultură; s-a arătat și cu acest prilej că avem încă de lichidat o serie de deficiențe în aceste domenii, că trebuie să acționăm cu hotărîre, să stabilim măsuri eficiente pentru înlăturarea lor. Fără aceasta nu vom putea asigura îndeplinirea în bune condiții a sarcinilor ce se prevăd în studiul pe care îl dezbătem astăzi.

Pentru toate aceste lipsuri și neajunsuri — care au fost relevate și discutate și în cadrul plenei noastre — au partea lor de răspundere atît tovarășii din conducerea Ministerului învățămîntului, cit și tovarășii care răspund de problemele școlii în cadrul Comitetului Central și al guvernului. Ei trebuiau să fie, după părerea mea, mai autocritici față de activitatea desfășurată, pentru că nu ne-am adunat aici numai spre a face declarații despre frumusețea măsurilor pe care le adoptăm. Trebuie să cunoaștem clar ceea ce n-a fost bun și să vedem lîmpede ce trebuie să facem pentru ca treburile să meargă mai bine. Conducerea Ministerului învățămîntului nu este deloc străină de lipsurile care s-au manifestat în acest domeniu — și ne exprimăm speranța că, atunci cînd o să prelucrăm în continuare materialele plenei, tovarășii din conducerea ministerului vor analiza în spirit critic situația. Este adevărat că în ultimii ani au fost luate o serie de măsuri care, într-o anumită măsură, au dus la lichidarea unor neajunsuri, la îmbunătățirea desfășurării învățămîntului. Dar nici astăzi nu am putea spune că învățămîntul nostru nu mai are carente de genul celor la care m-am referit, sau de altă natură, că nu mai avem multe de făcut pentru perfecționarea lui. Cu atît mai necesar era ca tovarășii care se ocupă de învățămînt să analizeze în plenară dacă nu lipsurile din trecut, cel puțin deficiențele actuale și să arate cum înțeleg să acționeze pentru lichidarea acestora.

Așa cum s-a subliniat, nu o dată, Comitetul Central al partidului nostru, guvernul dau o înaltă apreciere activității cadrelor didactice care aduc o contribuție deosebit de valoroasă la educarea și formarea tinerii generații, la înarmarea ei cu cunoștințe de cultură generală, la educarea și formarea omului nou al societății noastre. Aceasta nu înseamnă însă că profesorii, învățătorii, cadrele didactice în general — și mă refer la cadrele din învățămîntul de toate gradele — nu mai au încă multe de făcut pentru a-și îndeplini în condiții tot mai bune rolul și atribuțiile importante pe care le au.

De asemenea, s-a subliniat nu o dată — și consider că este bine să subliniez și acum — că tineretul patriei noastre răspunde cu cînte eforturilor făcute de societate, că el se străduiește să învețe și să-și ridice nivelul de cunoștințe în toate domeniile de activitate. Avem un tineret care, cu întreaga sa energie, cu tot

elanul, cu toată tinerețea sa, se pregătește să-și îndeplinească rolul și misiunea de răspundere de a duce mai departe dezvoltarea societății noastre. Putem spune, tovarășii, fără nici un fel de ezitare, că ne declarăm mulțumiți de felul cum tineretul nostru învață, de felul cum muncește pentru a deveni apt să-și îndeplinească înaltele îndatoriri ce-i revin în societatea noastră socialistă.

Măsurile pe care le-am dezbătut în plenară urmăresc să așeze învățămîntul de toate gradele pe baze moderne, să asigure ridicarea lui la nivelul cerințelor actuale ale dezvoltării științei, culturii, ale construcției socialiste în țara noastră. În cadrul măsurilor de perfecționare a învățămîntului trebuie să ținem seama de progresul rapid al științei, de necesitățile viitoare ale societății socialiste și comuniste, de perspectivele ce se deschid țării, pentru că ceea ce discutăm și hotărîm astăzi își va spune practic cuvîntul și își va arăta roadele peste unul sau două cincinale — cînd tinerii care urmează acum învățămîntul de 10 ani sau îl vor începe în anul viitor vor termina școala, vor intra în universități, în institute de învățămînt superior sau în școli profesionale. Iată de ce trebuie să ținem seama că măsurile pe care le adoptăm astăzi vor trebui să fie strîns legate și să asigure satisfacerea cerințelor care vor apărea mîine în dezvoltarea economiei, științei, culturii, să răspundă pe deplin necesității de a avea în toate domeniile de activitate cadre bine pregătite, în stare să facă față sarcinilor sporite de viitor. Aceasta fără să mai spunem că și în prezent sînt sectoare unde nu avem cadre suficiente și nu putem face față, din această cauză, unor sarcini importante. M-aș referi în acest sens la electronică, ca să nu mai vorbesc de energia nucleară și de alte domenii hotărîtoare pentru dezvoltarea economiei naționale și pentru progresul întregii noastre societăți.

Este cunoscut că făurirea societății comuniste este legată indisolubil de ridicarea nivelului de cultură al întregului popor, că aceasta este o cerință obiectivă a construcției noii orînduirii sociale. Noi, care acționăm în mod conștient în direcția făuririi societății comuniste, cunoaștem că dezvoltarea bazei materiale este hotărîtoare; dar fără o dezvoltare a științei, a gîndirii tehnice, a nivelului general de cultură al poporului nu vom putea asigura nici progresul bazei materiale a societății, pentru că aceste două laturi ale activității noastre sînt strîns legate, se condiționează reciproc. Dacă vrem să construim baza materială a societății comuniste, trebuie, tovarășii, să făurim, în același timp, sau chiar cu un anume avans, cadrele științifice necesare în toate domeniile spre a putea asigura progresul economic și social al României.

Ne-am obișnuit să vorbim adesea despre perspectivele dispariției treptate a deosebiriilor esențiale dintre munca intelectuală și cea fizică. Stergerea acestor deosebiri este una din cerințele dezvoltării societății noastre, ea se impune ca o necesitate și trebuie să acționăm în această direcție. Cum vom realiza acest lucru? Va trebui să facem aceasta nu pe calea reducerii sau tinerii în loc a nivelului general de dezvoltare culturală, ci pe calea perfecționării continue a procesului de învățămînt, de instruire a tinerelor generații. O asemenea cerință se impune tot mai mult o dată cu dezvoltarea tehnicii, cînd locul muncii manuale îl ia mașina pe care omul trebuie să o stăpînească și să o dirijeze tot mai bine. Fără cunoștințe, fără învățămînt mediu, sau cel puțin de 10 ani — și trebuie spus că în țările avansate există tendința de a se generaliza liceul și învățămîntul de 12 ani — nu vom putea realiza acest lucru. S-a arătat aici, pe bună dreptate, că sîntem rămași în urmă în această privință. Noi vrem să lichidăm cit mai rapid această situație. Dacă dorim să avem mașini electronice, să cibernetizăm economia, să automatizăm și să chimizăm procesele de producție, apoi fără cadre cu pregătire medie și superioară nu vom putea face aceasta. Dacă nu pregătăm și nu formăm asemenea cadre vor rămîne în continuare la un nivel nesatisfăcător în ce privește dezvoltarea acestor domenii de activitate. Consider că trecerea la învățămîntul de 10 ani este o necesitate obiectivă, esențială pentru progresul și dezvoltarea viitoare a societății românești.

Așa cum foarte bine au spus cîțiva tovarășii aici, școala este principalul factor de dezvoltare a științei și, totodată, un prețios instrument de educare comunistă a tineretului pa-

trii noastre. Ea se află astăzi în mîinile noastre, ale statului socialist, și ea trebuie să servască în întregime tocmai îndeplinirii programului general elaborat de partid, perspectivei pe care le avem, făuririi societății socialiste și comuniste.

În studiul pe care l-am discutat în cadrul plenei sînt prevăzute o serie de măsuri privind îmbunătățirea învățămîntului profesional și a învățămîntului tehnic, pregătirea de muncitori calificați. Nu este un secret pentru nimeni, tovarășii, că împlinim unele neajunsuri în economia noastră tocmai din cauză că avem o foarte mare lipsă de cadre de specialitate, de muncitori calificați — mai cu samă în întreprinderile noi unde se cer muncitori cu o înaltă calificare. Dacă nu mă înșel, avem asigurate numai circa 20—25 la sută din cadrele necesare pregătite prin școli profesionale. Am prevăzut în cadrul planului cincinal să asigurăm pregătirea prin școli profesionale a circa 30 la sută din necesarul total de muncitori calificați. De aceea, cred că măsurile propuse aici privind îmbunătățirea organizării învățămîntului de calificare a muncitorilor și maștrilor și, în general, a învățămîntului profesional, sînt juste și bine venite. Va trebui însă să mai studiem anumite aspecte — și cînd spun aceasta mă refer în primul rînd la durata acestor forme de învățămînt. Să avem în vedere că, după ce vom introduce învățămîntul de 10 ani, tînrul care va intra în școala profesională va avea cunoștințe de matematică, fizică, chimie la nivelul școlii medii din trecut; în asemenea condiții este de înțeles că și durata învățămîntului profesional va trebui să fie, într-un fel, corectată. Cred că ar trebui să atragem aici atenția unor tovarășii miniștri care dovedesc încă puțină înțelegere față de această problemă și care militează în continuare pentru menținerea unei durate mari a învățămîntului profesional. Or — se știe — sînt anumite ramuri și meserii, unde procesul de însușire a cunoștințelor necesare nu depășește 6 luni. De exemplu, în industria ușoară, la pregătirea de muncitori pentru textile, unde în general există cursuri de 3—4 luni. Și la noi, înainte, calificarea și școlarizarea nu depășeau 6 luni. În prezent avem școli profesionale cu o durată de 3 ani. Este adevărat că acum se mai reduce ceva din durata acestor școli, dar există încă tendința din partea unor cadre de conducere din ministere de a menține această situație. Tovarășii care s-au ocupat și se ocupă cu acest sector de activitate — nu numai din ministere, ci și din comitetele sau organele centrale de sinteză — nu dovedesc nici ei o justă înțelegere a problemei. Este nejustificat și costisitor să menținem cursurile școlilor profesionale la o durată de 3 ani în condițiile cînd vom avea învățămînt de 10 ani. Trebuie să ne preocupăm în continuare de a îmbunătăți formele de învățămînt profesional, de a scurta durata acestui învățămînt, ținînd seama de experiența mondială în acest domeniu de activitate. Dacă în unele țări tinerii cu 10 ani de învățămînt de cultură generală și cu 6 luni de învățămînt profesional pot să lucreze în fabrici, este posibil să se realizeze acest lucru și la noi. Nu cred că tinerii noștri sînt mai puțin pricepuți sau mai puțin dotați pentru a-și însuși într-o asemenea perioadă meseriile respective.

Se prevede — și de fapt s-a și pus în practică — diversificarea învățămîntului mediu sau liceal, prin crearea liceelor tehnice, care s-a dovedit — așa cum reiese din felul cum au fost primite de tineret și de părinți — că au o bună perspectivă de dezvoltare în țara noastră. Fiind mai bine specializate și profilate pe anumite ramuri, ele ne vor da tineri cu cunoștințe mai aproape de cerințele diferitelor domenii de activitate, vor ușura procesul de calificare și intrarea în producție a tineretului. Mă refer îndeosebi la acei tineri care nu vor putea să intre în învățămîntul superior. Trebuie să avem în vedere că nu numai acum, dar în și viitor, cel puțin jumătate din numărul absolvenților nu vor intra în învățămîntul superior, că într-o perioadă destul de lungă nu vom putea încă să cuprîndem în învățămîntul superior pe toți absolvenții liceelor. Acest lucru nu este posibil în nici o țară. Nu înseamnă însă că va trebui să reducem numărul elevilor în învățămîntul mediu, ci va fi necesar să explicăm tinerilor și să luăm măsuri ca după absolvirea liceelor ei să poată să se perfecțio-

neze, să se specializeze în diferite domenii de activitate unde se cer cunoștințe medii.

Consider că măsurile de îmbunătățire și organizare a învățământului superior vor asigura condiții corespunzătoare pentru crearea cadrelor necesare pentru activitatea productivă, pentru domeniul culturii, cit și pentru cercetarea științifică. Este necesar să punem un accent mai mare pe măsurile de perfecționare a învățământului nostru superior — care are, de asemenea, o bună tradiție, și unde am avut și avem cadre de valoare, recunoscute și pe plan mondial, care s-au dovedit în stare să rezolve probleme deosebit de importante ale dezvoltării științelor. Deși nu o dată am discutat despre importanța unor asemenea măsuri, de la discuții și până la realizări practice s-a făcut încă prea puțin. Eu prețuiesc discuțiile din plenară, observațiile și propunerile făcute aici, precum și dezbaterile publice care s-a desfășurat timp de câteva luni, faptul că studiile de dezvoltare a învățământului au fost elaborate pe baza consultării largi a sute și sute de cadre din învățământul de toate gradele, a conducerilor ministerelor, a specialiștilor, că s-a studiat în această privință și experiența altor țări cu un învățământ avansat. Toate acestea ne dau temelii să spunem că materialul prezentat în plenară, cu observațiile care au fost făcute, poate să fie adoptat și să constituie o directivă pentru Ministerul Învățământului, pentru tovarășii care lucrează în acest domeniu, în vederea elaborării legii învățământului. Fără îndoială că cele mai multe din problemele dezbătute vor fi înscrise în cadrul legii; dar sînt și propuneri și aspecte care nu sînt de domeniul legii, dar care vor trebui să constituie pentru Ministerul Învățământului o îndrumare în activitatea sa viitoare. Ministerul Învățământului va trebui să studieze în continuare cu multă atenție propunerile, problemele ridicate, să țină seama de ele și mai ales să nu uite că printre criticile, justificate, făcute în cursul dezbaterilor și întocmirii materialelor au fost și din acelea care au arătat că nu întotdeauna Ministerul Învățământului reține, studiază și rezolvă la timp problemele ridicate de centrele universitare, de școlile noastre, de cei care lucrează nemijlocit în acest domeniu.

În cadrul legii vom prevedea în viitor mai multe drepturi universităților și institutelor superioare, o mai largă autonomie universitară; în același timp, vom asigura mai multe posibilități conducerilor acestor institute, școlilor, să rezolve o serie de probleme în spiritul legilor și directivelor generale, încît să nu mai fie nevoie ca pentru fiecare lucru să se ceară aprobarea Ministerului Învățământului sau a Comitetului Central al partidului.

Pe drept cuvînt, în cadrul plenei s-a subliniat necesitatea îmbunătățirii serioase a programelor, a perfecționării elaborării manualelor și, în general, a unei mai bune documentări și informări a cadrelor din învățămînt, îndeosebi din cel superior. Am făcut mult, tovarăși, în această direcție în ultimul timp, dar cred că va trebui ca ministerul și tovarășii care se ocupă de acest sector să analizeze în continuare și să stabilească noi măsuri pentru a asigura ca toate catedrele noastre să fie la curent cu ceea ce este nou în domeniul respectiv, să crească posibilitatea ca întregul corp didactic să studieze și să-și ridice nivelul de cunoștințe. Se vor evita astfel situațiile cînd la unele cursuri se predau diverse teorii — mă refer nu la cele din domeniul științelor sociale, ci la diverse teorii tehnice — care în alte țări au fost de mult lăsate pe planul doi sau trei; în schimb nu se predau cunoștințe esențiale de care depinde progresul științei respective. Desigur, pentru această stare de lucruri răspunderea o poartă nu numai cadrele respective, ci și Ministerul Învățământului, care nu s-a ocupat și nu se ocupă suficient ca toate programele de învățămînt să fie aduse la zi, să asigure materiale necesare unei bune informări a cadrelor, spre a face posibil ca acestea să predea într-adevăr cele mai noi cunoștințe în domeniul lor de activitate.

Este, de asemenea, necesar să ținem seama de criticile făcute în ce privește înzestrarea laboratoarelor, care sînt rămase în urmă din acest punct de vedere. Va trebui să facem eforturi în această privință și, firește, ne va costa bani. Ne va costa însă și mai mult dacă vom ține timp de cinci ani un student să învețe pe

aparatură pe care n-o mai întilnește în nici o fabrică, dacă el va învăța lucruri care practic nu-i vor folosi la nimic, alegîndu-se doar cu niște cunoștințe generale de istorie a tehnicii. În aceste condiții, cînd studentul se va duce miine să lucreze în fabrică, îi va trebui un an sau doi, citeodată și mai mult, ca să cunoască și să se familiarizeze cu tehnica și mașinile actuale; iar cînd va merge la un institut al Academiei, sau la un institut departamental de cercetări, îi va fi necesară de asemenea, o perioadă îndelungată pînă să cunoască aparatură și să lucreze cu utilajele noi pe care le întilnește acolo. Dacă nu ținem seama de aceste lucruri, atunci ce fel de cadre vom pregăti, tovarăși? Sînt de acord cu ce s-a spus aici despre cursurile postuniversitare. Dar dacă și acolo se învață tot pe aparatură învechită, atunci numai de perfecționare nu se poate vorbi.

Instituțiile noastre de învățămînt superior trebuie să dispună de utilaj modern pentru a putea pregăti în bune condiții pe studenți, pentru a face ca aceștia, cînd vor merge în producție, să fie ei în stare să împingă, să dezvolte noul, nu abia să-l învețe și să se deprindă cu el. Din acest punct de vedere, eu consider că trebuie puțin completat chiar materialul nostru prezentat în plenară, precizîndu-se mai cu seamă unele măsuri concrete, precum și eforturile financiare necesare, pentru ca, într-o perioadă de timp, să punem ordine și în domeniul dotării laboratoarelor. Sînt, în privința utilității laboratoarelor, multe lucruri pe care va trebui să le importăm; sînt însă și multe utilaje și aparate pe care va trebui să le producem în țară, dar nu lăsînd această sarcină numai pe seama unor unități ale Ministerului Învățământului, care singure nu pot să facă acest lucru. Dacă atelierele și unitățile ministerului pot produce diferite utilaje pentru grădiniță, pentru școala de 8 ani, apoi acest lucru este mult mai greu pentru licee și formele superioare de învățămînt. Trebuie să creăm întreprinderi specializate în acest scop, care să asigure utilajele și aparatură necesară pentru învățămîntul nostru; să ne punem a-cesta ca una din sarcinile noastre importante și să luăm măsuri hotărîte în domeniul acesta de activitate.

Pe drept cuvînt s-a subliniat în plenară că în întreaga activitate de îmbunătățire a procesului de învățămînt un rol hotărîtor îl are corpul didactic, chemat să desfășoare o activitate multilaterală atît în pregătirea și instruirea elevilor și studenților, cit și în educarea generală, cetățenească, a tineretului. Am realizat, în acest sens, multe lucruri bune. Aici s-a vorbit despre necesitatea ca profesorii, conferențiarii, celelalte cadre didactice din învățămîntul superior să se ocupe fiecare, nemijlocit, de un grup de studenți. Este un lucru foarte bun, pe care va trebui să-l introducem și noi. Să creăm condiții ca aceste cadre să aibă o legătură mult mai strînsă cu studenții, să-i cunoască bine, să-i sprijine îndeaproape în procesul de învățămînt. Noi am mai discutat despre aceste lucruri, dar nu s-a făcut prea mult în direcția aceasta. Trebuie să combatem atitudinile de comoditate, de înțelegere îngustă a obligațiilor didactice — obligații care nu se termină deloc o dată cu încheierea orei de curs.

Trebuie să facem ca profesorul, învățătorul să se afle cit mai mult în mijlocul elevilor, să trăiască împreună cu ei, să-i supravegheze în recreații, să le organizeze jocurile, să meargă cu ei în excursii — așa cum se făcea și în trecut. Cînd vorbim de rolul important pe care îl au învățătorul, profesorul în educarea copiilor, nu trebuie să limităm acest rol numai la predarea cunoștințelor la orele de curs, ci să înțelegem întreaga activitate de educare a copiilor. Consider că e necesar să analizăm temeinic lucrurile din acest punct de vedere, să punem mai bine în valoare experiența pe care o avem în privința aceasta. Sînt aici tovarăși care cunosc această experiență și cred că e bine s-o promovăm ca pe o îndatorire didactică fundamentală.

S-a vorbit, în plenară, despre felul cum se predau unele discipline filozofice, ideologice din învățămînt. Am relevat mai înainte unele neajunsuri pe care le mai avem în această privință. Înarmarea elevilor din învățămîntul mediu și a studenților, îndeosebi, cu temeinice cunoștințe filozofice și ideologice constituie una din cerințele fundamentale ale dezvoltării unui învățămînt modern în țara noastră. Desigur, tovarăși, în această privință un rol important au, în primul rînd, cadrele care predau știin-

țele sociale; dar aceasta nu este o obligație care ține numai de domeniul lor de activitate. Problema conținutului ideologic al învățămîntului nostru este și trebuie să fie o problemă a conducerii universităților și institutelor de învățămînt superior. Nu numai în filozofie sau în oricare altă disciplină socială, ci în întregul proces de învățămînt, trebuie să se reflecte concepția noastră filozofică despre lume și viață, materialismul dialectic și istoric. În mod deosebit aceasta trebuie să se manifeste la universitate — care, prin natura sa, este un focar al științelor umaniste, al propagării materialismului dialectic. Dar, din păcate, în țînim aici, chiar la catedrele de științe sociale, unele confuzii ideologice, concepții greșite, față de care nu numai că nu se ia atitudine, dar există toleranță și îngăduință. Să nu uităm nici un moment că asemenea concepții, care servesc forțelor reacționare și imperialiste, mai există, că ele mai pătrund din afară și sînt preluate și la noi, sub diferite forme. Consider că este necesar să luăm măsuri hotărîte spre a face ca învățămîntul nostru superior să fie un focar de luptă împotriva a tot ceea ce este retrograd și învechit, împotriva concepțiilor idealiste, mistice, reacționare. Cadrele care predau marxism-leninismul, toate cadrele didactice din întregul nostru învățămînt au îndatorirea să militeze activ pentru educarea tineretului în spiritul concepției despre lume și societate care stă la baza politicii partidului nostru. Învățămîntul nostru este un valoros instrument de educare în miinile societății socialiste, și, în consecință, trebuie să promoveze, prin întreaga sa activitate, concepția noastră, ideologia noastră.

Așa cum am mai subliniat și cu alte prilejuri, coexistența pașnică între state nu înseamnă de fel coexistență și cu concepțiile burgheziei, nu înseamnă renunțarea la lupta ideologică pentru promovarea materialismului dialectic și istoric, ci, dimpotrivă, impune intensificarea eforturilor pentru triumful marxism-leninismului, al filozofiei noastre. Promovarea largă a ideologiei noastre este o sarcină a tuturor conducerilor instituțiilor de învățămînt, a tuturor celor care lucrează în acest sector — pînă la profesorul universitar, la rector, la ministrul învățămîntului. Analizarea rezultatelor activității acestor cadre trebuie judecată în contextul rezultatelor generale obținute în ridicarea nivelului științific și tehnic al învățămîntului, în promovarea concepției noastre materialist-dialectice, în formarea și educarea generației noi și situarea ei pe poziții active de luptă împotriva a tot ceea ce este învechit și servește forțelor reacționare, imperialismului. Tot ceea ce am înfăptuit în acești ani de construcție socialistă s-a realizat sub conducerea partidului nostru marxist, care are la bază concepția revoluționară despre lume; am învins tocmai pentru că în întreaga noastră politică, în întreaga noastră activitate ne-am condus și ne conducem după această ideologie. Promovarea cu consecvență a acestei concepții constituie, în continuare, garanția victoriei noastre în lupta pentru construcția socialismului și comunismului!

Nu putem și nu trebuie să acceptăm nici un fel de concesie, sub nici o formă, față de confuzii sau concepții străine idealurilor noastre. Mă refer la concesiile de ordin ideologic. Partidul nostru nu admite sub nici o formă măsurile administrative în lupta ideologică; combătînd abuzurile și diferitele practici străine care au avut loc în trecut, partidul nostru nu slăbește, ci, dimpotrivă, sporește preocuparea pentru lupta ideologică; va trebui să milităm neîncetat, cu toată stăruința, pentru promovarea concepției noastre despre lume și viață.

Desigur, noi acordăm o mare atenție tradițiilor progresiste minunate pe care le-a acumulat de-a lungul istoriei sale poporul român. Dar, preocupîndu-ne de cultivarea respectului și dragostei pentru aceste tradiții, valorificîndu-le, preluînd de la ele tot ceea ce este bun și servește mersului nostru înainte, nu trebuie să uităm nici un moment că în trecut au existat în țara noastră — și nici nu puteau să nu existe — și concepții retrograde, reacționare, care au servit claselor asupraoare. Față de toate acestea trebuie să luăm poziție hotărîtă. Firește, chiar și în cazul unor personalități progresiste din trecut trebuie să acționăm cu discernămint, să analizăm bine ce preluăm — pentru că nu putem să luăm totul în bloc.

Să avem în vedere că aceste personalități au avut și limite — și nici nu se putea altfel — generate de dezvoltarea socială, de epoca în care au trăit, de nivelul de cultură ș.a.m.d. Trebuie să preluăm ce e valoros, progresist în activitatea acestor personalități, dar să avem și o atitudine critică față de ceea ce este greșit în creația lor. Nu înseamnă, prin aceasta, că negăm sau că lovim în cineva. Noi procedăm în felul acesta, chiar față de activiștii de partid, față de cadrele de partid; când greșesc le criticăm — și asta nu înseamnă că le lovim; ce au făcut bine remarcăm, subliniem. Înseamnă oare că dacă preluăm ceea ce a fost bun, valoros în poeziile lui Goga, trebuie să uităm că acesta totuși, într-o serie de scrieri, în politică, s-a situat pe poziții reacționare, retrograde? Desigur că trebuie să criticăm această latură a activității sale.

Noi nu trebuie să uităm că a existat în România o îndelungată activitate fascistă, că legionarii — această bandă de asasini — au exercitat o influență nefastă, au promovat concep-

țiile lor retrograde, șovine și reacționare, dăunând grav intereselor poporului nostru.

Doresc să subliniez, în continuare, răspunderea mare pe care o are presa noastră — ziarele, revistele literare și celelalte publicații — în legătură cu aceste probleme. Este o îndatorire fundamentală a presei să nu admită în paginile ei nici un fel de concepții străine, de materiale confuze, indiferent sub ce fond s-ar manifesta. Trebuie să criticăm pe acei comuniști care lucrează în aceste sectoare și care dovedesc pasivitate, neatenție sau lipsă de combativitate în această privință. Asemenea stări de lucruri se mai întâlnesc — așa cum a spus aici tovarășul Tudor Ionescu — și la radio și televiziune, în cinematografie și în alte sectoare ale culturii.

Dacă vorbim de educarea comunistă a tineretului, trebuie spus că învățământul oferă în acest domeniu un complex întreg de mijloace menite să contribuie la formarea concepției despre lume și viață a tineretului. Trebuie să învățăm să folosim cât mai bine aceste mijloace! Dezbătând problema perfecționării învățământului, trebuie să acordăm o atenție mai mare — atât în studiu cât și în lege — activității practice de educare, mai ales în domeniile care

au o importanță hotărâtoare pentru progresul societății. Este necesar să luăm măsuri pentru a îmbunătăți activitatea organizațiilor de partid și de U.T.C. din cadrul învățământului, să sporim rolul și contribuția acestora la buna desfășurare a întregului proces de învățământ, la ridicarea nivelului ideologic al studenților, la intensificarea muncii de educare a tineretului din școli și universități, în spiritul înaltelor idealuri ale societății noastre.

Consider că, la rîndul lor, comitetele județene de partid și comitetele municipale și orașenești au, ca una din sarcinile principale și permanente, îndatorirea de a se preocupa în mod susținut de buna desfășurare a învățământului, de îndrumarea întregii munci de educare și instruire din școli și facultăți. Numai așa atât studenții, cât și profesorii lor, își vor putea îndeplini cum se cuvine sarcinile ce le revin.

Acestea au fost, tovarăși, câteva lucruri pe care eu am ținut să le subliniez în fața plenei Comitetului Central, considerînd că ele au o importanță deosebită pentru progresul învățământului nostru superior și, în general, al întregului învățământ din România.

LUCRĂRILE PLENAREI COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

(Urmare din pag. 1-a)

tutul personalului didactic prin care să se reglementeze întreaga situație juridică a corpului didactic de la intrarea în învățământ și pînă la la pensionare. Proiectul Statutului personalului didactic va fi publicat în presă pentru dezbateri publice.

Plenara a hotărît convocarea în toamna acestui an a unei Conferințe a cadrelor didactice din Instituțiile de învățământ de toate gradele din România.

În continuarea lucrărilor sale, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român a examinat și aprobat informarea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la compoziția partidului, la întărirea continuă a rîndurilor sale și intensificarea activității de educare a comunistilor.

Plenara apreciază în mod deosebit rezultatele obținute în dezvoltarea și creșterea partidului, structura sa socială și națională, calitățile politice, morale și profesionale ale comunistilor, care conferă organelor și organizațiilor de partid o înaltă competență în exercitarea misiunii conducătoare a partidului, sporește capacitatea lor de mobilizare și educare a oamenilor muncii, asigură condiții pentru abordarea și soluționarea problemelor vitale ale dezvoltării economice și sociale.

Aprobind sarcinile organelor și organizațiilor de partid în legătură cu creșterea rîndurilor partidului, Plenara a subliniat necesitatea ca și în viitor criteriul fundamental la primirea în partid să-l constituie calitățile politice, morale și profesionale ale celor care solicită să devină membri de partid. Este necesar să fie primiți în partid cei mai înaintați muncitori, țărani și intelectuali, cei mai merituoși studenți, alți oameni ai muncii, care militează neobosit pentru îndeplinirea hotărîrilor de partid și de stat și care, prin întreaga lor activitate, prin comportarea lor, sînt exemple însușitoare în munca profesională și obștească.

Plenara consideră că una din preocupările importante ale organelor și organizațiilor de partid trebuie să fie munca perseverentă pentru educarea partinică, ridicarea nivelului politico-ideologic și cultural al tuturor membrilor de partid, astfel încît aceștia să-și îndeplinească cât mai bine sarcinile de mare răspundere ce le revin în societatea noastră socialistă.

În continuare, Plenara a dezbătut informarea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. despre activitatea organelor și organizațiilor de partid, de stat și obștești privind examinarea și rezolvarea scrisorilor, sesizărilor și cererilor oamenilor muncii. Plenara a apreciat că numărul sporit de scrisori, sesizări și cereri adresate conducerii partidului, organizațiilor de partid, or-

ganelor de presă, Instituțiilor de stat și obștești centrale și locale constituie o expresie a democratismului orînduirii noastre socialiste, a strînsei legături dintre partid și masele largi, a preocupării oamenilor muncii pentru aplicarea hotărîrilor partidului și guvernului, pentru perfecționarea întregii activități socialiste.

Plenara a criticat neajunsurile existente încă în soluționarea sesizărilor și propunerilor oamenilor muncii și a stabilit măsuri pentru îmbunătățirea în continuare a întregii activități în acest domeniu. Plenara a subliniat necesitatea înlăturării oricăror fenomene de birocratism, tărgnare și lipsă de sollicitudine față de cererile îndreptățite ale cetățenilor, a sporirii preocupării și răspunderii pentru soluționarea acestora și a atrăs atenția organelor de partid, de stat, economice și obștești asupra necesității de a îmbunătăți întreaga lor activitate privind rezolvarea sesizărilor și cererilor oamenilor muncii. Activiștii de partid și de stat, cadrele cu muncă de răspundere din toate domeniile de activitate — indiferent de funcțiile lor — au îndatorirea de a organiza exemplar primirile în audiență și rezolvarea scrisorilor, de a fi model de exigență și principialitate în respectarea legilor, de a slui și cu devotament interesele populației.

În continuare, Plenara a ascultat raportul ministrului forțelor armate — tov. general colonel Ion Ioniță — cu privire la pregătirea de luptă și politică a forțelor armate ale Republicii Socialiste România și la înzestrarea lor cu armament și tehnică militară.

Plenara Comitetului Central dă o înaltă apreciere nivelului general de pregătire, stării moral-politice și disciplinei forțelor armate, înzestrării, dotării și pregătirii trupelor, condițiilor de instruire, educare și de trai ale militarilor, considerîndu-le corespunzătoare stadiului de dezvoltare la care a ajuns țara noastră, cerințelor asigurării securității patriei. Strîns uniți în jurul partidului și guvernului, ofițerii, subofițerii și soldații, întreaga noastră armată urmează neabătut politica internă și externă a P.C.R. și a guvernului, își îndeplinesc cu cinste îndatorirea de a apăra cuceririle revoluționare ale poporului român.

Ținînd seama că atîta timp cît există imperialism există și pericolul de agresiuni și războaie, Comitetul Central al Partidului consideră necesar să se manifeste și în viitor întreaga grijă și atenție pregătirii de luptă și politice a ofițerilor și soldaților, înzestrării armatei cu armament și tehnică de luptă modernă, ridicării continue a capacității de apărare a țării.

Paralel cu preocuparea de a asigura din import tehnica de luptă modernă, Plenara a stabilit măsurile corespunzătoare în vederea intensificării producției de armament și tehnică de luptă, pentru a satisface în cele mai bune condiții nevoile armatei.

Consecvent politicii sale, că atîta timp cît se menține pactul militar agresiv N.A.T.O., este necesar Tratatul de la Varșovia, România, ca stat socialist, forțele sale armate își vor aduce și în viitor contribuția, împreună cu forțele armate ale celorlalte state participante la acest tratat, precum și ale tuturor țărilor socialiste, la apărarea cauzei păcii și securității internaționale.

Plenara și-a exprimat deplina convingere că militarul forțelor noastre armate, organele și organizațiile de partid din armată vor munci și în viitor cu devotament și abnegație pentru perfecționarea pregătirii de luptă și politice, pentru întărirea ordinii și disciplinei, a capacității de luptă a tuturor unităților și marilor unități, pentru a-și îndeplini înalta lor misiune față de patrie, față de cauza socialismului și păcii.

În continuarea lucrărilor sale, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român a examinat unele probleme ale activității internaționale a P.C.R. în legătură cu care a adoptat o hotărîre.

Plenara a ascultat apoi raportul Comisiei de partid cu privire la reabilitarea unor activiști ai Partidului Comunist Român.

La acest punct al ordinii de zi a Plenei au luat cuvîntul tovarășii Alexandru Drăghici, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Stoica, Paul Niculescu-Mizil, Maxim Berghianu, Aurel Vijoli, Alexandru Birlădeanu, Ștefan Voicu, Gheorghe Apostol, Leonte Răutu, Vasile Vaida, Petre Blajovici, Gheorghe Rădulescu, Barbu Zaharescu, Alexandru Sencovici, Virgil Trofin, Titus Popovici, Nicolae Dolcaru, Petre Lupu, Chivu Stoica, Mihail Roșianu, Manea Mănescu, Dumitru Popa, Emil Drăgănescu, Vasile Vilcu, Gheorghe Vasilechi, Dumitru Coliu, Constantin Scarlat, Ianoș Fazecas, Gheorghe Pană, Florian Dănălache, Ion Ioniță, Emil Bodnăraș, Dumitru Petrescu, Iosif Banc, Ion Iliescu, Ștefan Voitec, Ion Stănescu, Ilie Verdeț, Constantin Doncea, Vasile Patillineț, Valter Roman, Ion Popescu-Puțuri, Anton Moisescu, Miron Constantinescu, Ion Brad.

În încheierea dezbaterilor a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român a adoptat o hotărîre în legătură cu reabilitarea unor activiști ai Partidului Comunist Român.

Plenara a hotărît alegerea tovarășului Virgil Trofin în Comitetul Executiv și Prezidiul Permanent al C.C. al P.C.R. și a tovarășilor Emil Drăgănescu și Dumitru Popescu ca membri supleanți ai Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.

Plenara a hotărît trecerea tovarășului Ion Iliescu din rîndul membrilor supleanți în rîndul membrilor C.C. al P.C.R.

FAMILIA CU MAI MULȚI COPII

DIN DESENELE
COPIILOR

CASA BUNICII
de FELUECAN EMILIA
8 ani

În mod justificat se evidențiază de către pedagogi și psihologi importanța existenței mai multor copii în cadrul aceleiași familii. Argumentele sînt numeroase și convingătoare; ele țin în mod deosebit de ambiția prielnică ce se creează pentru fiecare copil în parte și pentru toți laolaltă.

Se pot da nenumărate exemple că familia cu un singur copil nu poate dispune de condiții de educație sau chiar de instrucție ca familia cu mai mulți copii. Copilul unic este asaltat de ambii părinți cu afecțiune și atenții ieșite din comun. Părinții manifestă o grijă exagerată față de sănătatea și buna lui dezvoltare, ca și bunicii și celelalte rude apropiate. Copilul va ocupa locul central în viața și activitatea familiei încă din primele zile după naștere, uneori chiar înainte de a se naște. De aceea, la acest „Domn Goe” vor încolți anumite apucături pe de-a dreptul tiranice, determinîndu-i pe unii sau chiar pe toți membrii familiei să-i accepte, la început, capriciile, iar mai tîrziu, obrăznicia.

Apariția celui de al doilea copil în familie, și cu atît mai bine și a altora, produce schimbări profunde în personalitatea primului născut. Acesta este nevoit să renunțe în mod treptat la o situație privilegiată, căci sentimentele părinților se vor revărsa cu aceeași căldură și dărnice asupra tuturor copiilor. Copiii au astfel drepturi și obligații egale și se dezvoltă în condiții echivalente.

Cu cît copiii aceleiași familii sînt mai apropiați ca vîrstă, cu atît ei pot să devină mai ușor parteneri în activitatea specifică vîrstei lor (joc, învățatură, apoi muncă) și să îndeplinească sarcini apropiate în cadrul familiei. Dacă diferențele de vîrstă sînt mari, cei mai în vîrstă devin îndrumători pentru cei mici. Sprijinul oferit în perioadele antepreșcolară și școlară continuă sub forme noi în perioada școlară; la fel, mai tîrziu. Vîrsta mai mare înseamnă de cele mai multe ori un anumit avans în experiență. De aceea, frații mai mari pot da întotdeauna un sfat, o sugestie prețioasă pentru ceilalți, devenind ajutoare de preț pentru părinți în orientarea, îndrumarea și chiar în educarea și instruirea celorlalți copii, la diferite perioade de vîrstă.

Remarcăm, de asemenea, că vîrsta este un element important, dar deosebit de mobil ca valoare în crearea relațiilor de colaborare dintre copii. Exemple pozitive sau negative pot deveni copiii mai mari, dar și ceilalți; totul

depinde de acțiunea factorilor conjuncturali și de temeinicia convingerilor fiecăruia.

Colaborarea dintre copii poate fi sprijinită, în numeroase împrejurări, ținînd seama nu numai de vîrstă, dar și de sex. Cînd într-o familie copiii sînt numai fete, evoluția preocupărilor acestora în mod firesc poate fi influențată mai puternic de preocupările mamei. Cînd toți copiii sînt băieți, cu mai multă ușurință poate exercita o influență pozitivă tatăl. În cazul familiilor care au atît băieți cît și fete, influențele din partea ambilor părinți, cît și cele ale copiilor între ei, se manifestă în forme variate și complexe. Unele dintre aceste influențe sînt dirijate prin înseși rolul și comportarea în familie a fiecărui membru al ei; altele se manifestă la întîmplare. Orice influență (dirijată sau la întîmplare) se dovedește însă a avea legături strînse cu ceea ce copilul cunoaște, l-a impresionat și l-a convins într-o măsură mai mare.

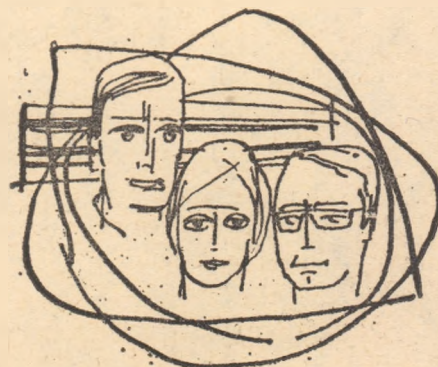
În cadrul familiei, nu numai părinții pot exercita însă o influență pozitivă asupra copiilor; tot atît de firească este și influența pozitivă a copiilor asupra părinților. Copiii își aduc contribuția la diversificarea preocupărilor și consolidarea colectivului familial. Astfel, pe lângă faptul că are un volum mai mare de preocupări, o familie cu mulți copii are și un volum mai mare de realizări și de satisfacții. Atît la lărgirea preocupărilor, cît și la trăirea satisfacțiilor, ca urmare a îndeplinirii unor obiective în cadrul familiei, în mod firesc, este partaș fiecare membru al ei. Adesea, opinia și comportamentul corect al copiilor contribuie la înlăturarea sau depășirea unor momente de impas din viața familiei; există numeroase exemple de reintregire a unor familii dezagregate prin intervenția copiilor. Statisticile relevă faptul că numărul cel mai mare de familii dezorganizate, îl dau cele fără copii. De asemenea, un alt aspect ce trebuie subliniat este că un mare procent de familii dezorganizate îl reprezintă cele care au un singur copil.

Lucrurile nu sînt greu de înțeles. Dacă în familie nu sînt copii, soții se simt într-un anumit fel mai „liberi”. Această libertate fiind uneori greșit înțeleasă poate duce însă la destrămarea familiei. Apariția primului copil ajută,

de obicei, la consolidarea familiei, prin apariția unor sentimente și obligații comune ale părinților față de acesta, el fiind concretizarea afecțiunii reciproce. În cele mai multe cazuri, copilul dispune de trăsături somatice asemănătoare cu cele ale mamei, tatălui, sau ambilor părinți, fapt care contribuie într-o măsură mai mare chiar la dezvoltarea sentimentului matern și patern, ca sentimente ale apartenenței la comunitatea biologică și psihică familială și personală. Dacă familia are mai mulți copii, obligațiile dintre soți, cît și cele ale soților față de copii, dobîndesc valențe și coordonate noi. De asemenea, în funcție de respectul, afecțiunea și preocupările părinților față de copii se creează respectul, afecțiunea și preocupările copiilor față de părinți.

Parcursirea diferitelor etape de dezvoltare de către copii creează pentru părinți puțința actualizării prin retrăire a unor momente și chiar etape aparținînd propriei lor dezvoltări. De aceea, nu constituie deloc excepții reflecțiile unor părinți; de pildă: „le cumpăr păpușile pe care aș fi dorit să le am și eu cînd eram la vîrsta fetițelor mele”; „ii dăruiesc această carte, că și mie mi-a făcut o deosebită plăcere cînd am citit-o, la vîrsta lui”, ș.a.m.d. Retrăirile nu au caracteristici de șablon; deși ele se înfățișează sub forme specifice, relativ stabile pentru fiecare părinte în parte, sînt variate, în funcție de stadiul evoluției și natura preocupărilor fiecărui copil.

Conf. univ. dr. Constantin PUFAN

Desen de OLGA CISEK

PUNTEA DE AUR

Liniște. Mama e singură. În celălalt colț al camerei. Mioara citește o carte. Dar mama e singură. De la un timp, tot mai mult, singură. Unde e puntea de aur care lega și în somn sufletul copilei de sufletul mamei?

Mioara s-a făcut mare. Se distanțează, își elaborează, treptat, o cochilie, ermetică pentru indezirabili. Mama e nedumerită, necăjită. Nu înțelege unde a dispărut fetița care, de cum venea de la școală, se repezea s-o sărute, care i se cuibărea în poală să plângă, să-și ușureze inima de micile neazuri școlărești.

Și ieri Mioara a venit de la școală cu ochii în lacrimi. Dar s-a grăbit să intre în camera ei. La masă, a stat tăcută, absentă. Și, dintr-odată, s-a ridicat cu o expresie iritată:

— Ce-i, mamă, ce mă privești așa? Ce s-a întâmplat?

— Crezi că s-a întâmpat ceva?

— Sigur, ai plins.

— Pîndcă n-a plouat cu soare, a ridicat ea din umeri; și a ieșit din cameră. Ii place să fie încălțată.

Ii place să fie rea. Nu o dată, în ultima vreme, între mamă și fiică se întâmplă scene ca acestea: Mioara scapă săpunul tocmai cînd mama intră în baie. Se prefacă că n-a observat, continuă să se răsucească sub duș. Mama se apleacă și ridică săpunul... Privește amîndouă la televizor. E un film cu Bette Davis. Filmul se termină, mama aprinde lumina; emoționată, își șterge o lacrimă. Mioara ca-să... „Ce plietiseală. Miroase a naftalină“, conchide ea... Se lansează în cite o micro-dizertație despre sincrofotoni, antimaterie sau acizi dezoxiribonucleici și îi place să știe că nu are interlocutor, fiindcă mama, în fața unor asemenea subiecte, se simte zvrilită în epoca de piatră.

Are ciudățenii, capricii. Stă cite două ceasuri în fața oglinzii, se gătește cu minuțiozitate, ai zice pentru ceva sau pentru cineva, dar deodată își zvirlă accesoriile, își pune halatul și papucii și revine, zîmbind, la condiția de cenușăreasă... Aleargă în curte și se cațără în dud. Stă pînă se înserează și o pătrunde frigul.

— Ce faci acolo? o strigă mama.

— Nimic. De aici se vede frumos. Se văd umbrele cum se ascund pe după case.

E contradictorie. Ride de colegile care-l mai citesc pe Jules Verne, dar nu o dată, mama a surprins-o dichisind, cu aer de ștrengăriță, buclele îmbătrînite ale păpușii... Are un caiet plin cu romane, scrise cu caligrafie înflorită de călugăriță copistă, dar îi ironizează pe cei ce le cîntă.

Mama e în derută. Simte că o scapă din mîini. Și atunci se crede datoare s-o supravegheze pas cu pas. „Ce citești?“, „Unde ți-e gîndul?“, „Unde ai fost între trei și trei jumătate?“. Sau revarsă asupra fiicei o doză considerabilă de sfaturi: „Asta nu e frumos“, „E complet necivilizat“, „Ar trebui să...“ Din cînd în cînd, de fapt destul de des, mama își iese din fire:

— Ești imposibilă, nu-ți dai seama? N-ai pic de suflet. Asta e neobrăzare.

Răspunsul vine ca un duș rece:

— Mamă, menajează-ți sistemul nervos. La vîrsta d-tale...

Sau răspunsul nu vine de loc. Mioara se închide în camera ei și deschide tranzistorul. De fapt, tot un răspuns.

Mama rămîne singură. De la un timp, tot mai mult, singură. Unde e puntea de aur care lega și în somn sufletul copilei de sufletul ei?

Și totuși, e numai un relativ moment de criză. Fiica șarjează demonstrativ ieșirea din vîrsta tutelei mărunte, mama încă nu s-a deprins cu gîndul că prerogativele sale de dădacă sînt perimate, că universul său lăuntric coexistă lingă un alt univers ale cărui contururi aproape că s-au și precizat.

Și cui altcuiva să-i rămînă inițiativa ieșirii din această evasi-criză, sau a prevenirii ei, dacă nu mamei? În fond, totul e simplu ca bună-zivă. Primatul relațiilor de subordonare trebuie înlocuit, treptat, cu cel al relației de prietenie. „Cum, fiica mea, prietena mea?“ Intocmai. E momentul cînd aceasta e piatra unghiulară care poate reda stabilitatea punții de aur. Respectul, condescendența, datorate mamei, vor veni de la sine, ca o consecință firească a prieteniei, încrederii și prețuirii reciproce. Desigur, tu, mama, nu vei uita în nici o împrejurare că, totuși, ai în fața ta copilul. Dar va trebui să nu uiți nici că acest copil e omul în plină maturizare. Orice exagerare, într-un sens sau în altul, strică.

Așadar, ia-ți de mîină fetița, prietena, și du-te la plimbare. De cînd n-ai mai fost în Cîsmigiu sau la grădina botanică, sau pe cîmp, la marginea orașului? E o duminică frumoasă. Porneste pe un drum de țară, intră între lanuri, descaltă-te și aleargă prin praf și prin iarbă, alături de Mioara. Și dacă Mioara fredonează un șlagăr, tu de ce nu cînti cu ea? Ești prea bătrînă pentru șlagărele Mioarei? Cînd ești cu ea, învață să uiți cuvîntul „bătrînă“, învață să cînti cîntecele ei. Va învăța și ea cîntecele tale. Veți cînta împreună.

De cînd n-ai mai fost la o expoziție? Ia-o de mîină și du-te la Dalles. Moderează-ți opiniile despre pictura modernă. Comentează soliditatea și grandoarea clasică. Ascultă cu interes interpretările Mioarei. E un teren fecund pentru schimburile de opinii. Veți discuta împreună.

Ia-o de mîină și intră în librărie. Consultă-te cu Mioara asupra cărților cu care urmează să vă completați biblioteca.

Mergeți împreună la magazin, de cite ori vrei să-ți cumperi sau să-i cumperi o rochie, un pantof. Fă-o confidenta ta în materie de modă.

Din cînd în cînd, fă-i cite un cadou neașteptat, nu totdeauna costisitor, ci unul cit de mic — un semn de carte, o floare presată — dar investit cu o anumită semnificație, cu un simbol. E vîrsta cînd fetișurile sînt la preț. Cînd leagă și dezleagă inimi.

Fă o șotie și spune-i-o Mioarei la ureche, ca o colegă care-i spune un secret, cere-i ca totul să rămînă între voi. E vîrsta cînd tainele vrăjesc și cuceresc.

Arată-i caietul cu primele tale poezii de dragoste, scrisorile tale, povestește-i adolescența ta coaptă în anii războiului, primul sărut, prima deziluzie. Va fi mîndră că-i împărtășești aventurile inimii tale.

Nu evita să discuți cu ea subiectele erotice, intimitățile fizice; dimpotrivă, provoacă asemenea discuții, pentru ca tu și nu alteineva să devii, în acest sens, principala sa confidentă. Stii doar că aceasta e vîrsta cînd dezlegarea misterelor erotismului electrizează imaginația.

Povestește-i cum l-ai cunoscut pe tatăl ei. Cum ați hotărît să vă uniți viețile. Nu mai alege niciodată, singură, cravata pentru ziua tatei, ține seama de părerea Mioarei.

Vorbeste-i despre noaptea de coșmar cînd ai adus-o pe lume, despre bucuria dumnezeiască de după aceea. Spune-i ce ghidușii făcea ea, cînd era mică. Amuzați-vă împreună privind fotografiile ei „pe blană de urs“. Scoate la iveală, din fundul serinului, scumpele amintiri pe care le-ai ascuns acolo: o mică mînușă ruptă și despercheată, un moț de păr cînepiu, un caiet cu liniițe tremurate, niște desene cu mere, care scamăna a pere.

...Gochilia fiicei? Singurătatea mamei? Ia-ți cu încredere copila de mîină. Nici o cochilie nu rămîne inexpugnabilă în fața unor asemenea arme — comori. Puntea de aur există. Redă-i stabilitatea.

Emilia CĂLDĂRARU

Desen de
D. MARTON MARIA

UN SIMPLU „FURT ȘCOLAR“?^{*}

Cazul L. în dialog

În urmă cu câteva luni, am investigat acest caz. Transcriu doar inițialele persoanelor respective, deoarece sper că între timp „eroii“ întâmplării pe care-o relatez pentru dv. — trăgând anumite învățăminte — au reușit să dea alt curs, favorabil, faptelor descrise. Am socotit totuși important să insist asupra cazului L. pentru că-l consider suficient de tipic ca să-i intereseze și pe alți părinți, profesori etc.

AUTORUL

TIMPUL UNU :

DIALOG CU FIUL

Pe acest băiat l-am găsit la „Camera minorului“ din clădirea Comandamentului Miliției Capitalei.

— Cum te cheamă?
— L.L.
— Câți ani?
— 14 și jumătate.
— Unde stai?
— În cartierul 23 August.
— Ai fost la școală ieri după masă?
— Nu.
— De ce?
— Am vrut să plec la țară.
— Ce lecții aveai?
— Algebră, Geografia, Fizica și Sportul.
— La care înveți mai bine?
— La Algebră, la Matematică.
— Ce note ai?
— De la 7 în sus.
— Și cele mai proaste note?...
— Educația cetățenească.
— Spune-mi, și la cine vroiai să pleci la țară?
— La mama mamei.
— De ce? Are ea acolo o școală a ei, specială pentru tine?
— Școală e și acolo.
— Ei, și vrei să te muți cu școala?
— Nu de tot. Să mă fac șofer acolo.
— Păi ce, bunica ta are autocamion?
— Nu, acolo la cooperativa agricolă e un autocamion.
— Știi să-l conduci?
— Am să învăț și eu!
— Și există șofer fără școală?
Păi și la asta tot se cer opt clase. Tu ești în clasa a opta, nu?

— Da.
— Dar nu știi că nu poți să te faci șofer fără școală? Și cum de ți-a venit ideea asta cu fuga?

^{*} Din volumul „RAMIN PĂRINȚII REPETENȚII“, în curs de apariție la „Editura Tineretului“.

— De acum un an am vrut să plec.
— De ce? De câte ori ai fugit de acasă până acum?
— Niciodată!
— Asta-i prima oară când fugi?
— Da, păi tata știe că am plecat.
— Știe? Zău? Cum îl cheamă pe tatăl tău?
— A.L.
— Ce meserie are?
— Timplar.
— Unde?
— La „Republica“.
— Și ți-a dat el voie să pleci, să nu te duci la școală?
— Da, mi-a spus să mă duc la țară.
— De ce?
— Să mă duc acolo, să mă calific la locul de muncă.
— Și să nu mai înveți? Ți-a zis el să nu mai înveți?
— Nu, dar eu i-am zis că mă duc acolo la țară.
— Și tot nu înțeleg: dacă ți-a spus el că poți să pleci, și știa, de ce-ai luat cărțile de școală la tine?
— Eu am plecat la școală. N-a fost precis că plec. Mama a plecat de dimineață de mi-a luat bilet la „Rata“ și a venit și mi-a dat și banii, mi-a dat și biletul. Am sosit la 4 la Gara de Est. Prea târziu.
— Și nu ți-a mai dat nimic altceva, bagaj, cămăși, nimic? Așa, numai cu cărțile de școală? Nu-i păcat să pierdem timpul, să nu spui exact ce și cum. Aveai la tine manuale, dar n-aveai cămăși?... Numai o cămășă ai tu acasă?
— Am încă două!
— Și de ce nu ți le-ai luat? Cu ce-ai să te îmbraci acolo?
— Păi mai am acolo lucruri, c-am mai fost și astă vară! Am acolo și un costum de haine.
— Și pe taică-tău, la „Republica“, unde-l găsim?

— Nu știu secția, știu că e timplar la modelărie.
— La modelărie. N-ai fost niciodată la el acolo, să vezi cum este?
— Am fost astă vară, înainte de-am plecat la țară...
— Și-acum ai plecat singur de-acasă sau împreună cu altul?
— Cu încă unul. M-am întâlnit cu băiatul ăsta, Andrei...
— Coleg cu tine de clasă, de școală?
— Nu.
— Păi de unde-l cunoști?
— A fost la școală la noi și pe urmă a plecat la altă școală.
— Mai mic ca tine? Mai mare?
— Mai mare cu doi ani. M-am întâlnit cu el și zice: „Uite, sint plecat de-acasă, mergi cu mine?“ Eu zic: „Bine, măi, să merg cu tine!“
— Nu cumva ăsta-i adevărul? Fără nici o poveste cu Urziceni și cu nu mai știu ce?
— Ba da!
— Unde l-ai întâlnit?
— Chiar în poarta casei, când veneam să-l iau pe 14 spre școală. El tocmai cobora. Și-n tramvai ne-am găsit cu încă un băiat, prieten de-al lui, unul de pe la Craiova. Și ne-am dus toți trei la cinematograful, la Buzești, că era un film cu omul care l-a ucis pe Liberty...
— Bun! Și după aia?
— După aia am ieșit și ne-am dus la Circ, să ne culcăm în spatele Circului, pe-o alee...
— Dar de ce? N-aveați unde dormi?
— N-aveam!
— Păi ce, casa ta luase foc?
— Da, dar ăla era plecat, ăla-laltul era plecat...
— Tu nu erai plecat! Ți da-deai întâlnire cu ei a doua zi de dimineață, să zicem la opt, și gata... nu ne mai vedeam aici.
— Acolo, pe aleea Circului erau niște milițieni și n-am mai stat, am plecat. Am venit în Gara de Nord, să dormim aici, unde ne-a și găsit miliția, pe-o bancă.
— Și taică-tu unde zici că știe c-ai fi tu acum?
— La țară.
— El așa știe? Și dacă îl întreb și iese cumva altfel? Ce pedeapsă meriți?
— Să mă bateți
— Cine te bate: mama sau tata?
— Tata.
— Cu ce te bate?
— Cu ce se nimerește.
— Și cu ce nimerește?
— Cu bățul, cu cureaua...
— E voinică, nu? (băiatul plinge)
Acum de ce plingi?
— Că mă bătea!
— De câte ori te bate, o face așa, din motive serioase, sau numai...
— Dacă mă duc și eu la un film, cu un prieten, cu... fratele, cind vin acasă, mă ia la bătaie.
— Păi nu-l anunți?
— Ba da, dacă nu-i acasă, îi spun mamei și...
— Dacă-l anunți, de ce te mai bate?
— Pentru că vin târziu acasă!
— Acum ai avut vreo ceartă cu el? Sau ai plecat pe bună înțelegere?
— Am luat o brichetă de-acasă, el a găsit-o și mi-a luat-o înapoi.
— Și de ce-ai luat-o? Fumezi? Fumezi mult? Cite țigări?
— Cite apuci!
— Ei, și cite apuci?
— Depinde câte bani am...
— De cind fumezi?

— Din clasa a VI-a.
— De la 12 ani? Și pentru asta nu te bate?
— Nu.
— Pentru note te bate?
— Da.
— Ii aduci carnetul acasă întotdeauna?
— Da. Dar nici nu am carnet!
— De ce n-ai carnet?
— L-am pierdut.
— Și la școală nu ți s-a cerut carnetul, să-ți cumperi altul? Unul de doi lei. Cum cumperi țigările... cumperi cu doi lei și carnetul... Care era cea mai proastă notă din carnet?
— La educația cetățenească.
— Cît?
— Patru.
— De ce? Ce te-a întrebat?
— Pot eu să învăț la educația cetățenească?
— De ce nu poți să înveți? Spune-mi!
— Nu pot. Cind am de învățat la o materie care nu-mi place, nu pot să învăț.
— Dacă ar fi la școală o materie și despre fumat, ai fi luat nota 10! Nu? Și matematica îți place?
— Da.
— Ai 10 la matematică?
— Nu.
— Ei, vezi! En zic: nu iau zece la ce nu-mi place, dar să iau 10 la ce-mi place! Ai rămas repetent vreodată până acum, corijent?
— Da, la franceză.
— Asta-ți place sau nu?
— I-am spus doamnei: nu pot să învăț bine la limba română, și acum să mai învăț și una străină!
— Ești singur la părinți?
— Am trei surori. Una mai mare ca mine cu patru ani...
— Cîtă școală are?
— 11 clase.
— Și ce face acum?
— E tot la „Republica“.
— Și te-ajută la lecții?
— Da, la matematică, la ce nu știu.
— Cîte camere aveți acasă, fără să socotim bucătăria?
— Patru, o marchiză, două camere... Într-una stă tata cu mama, într-una eu și într-una cele trei surori.
— Deci, ai condiții să înveți! Ai masa ta acolo, ai scaun, ai lumină? Radio aveți? Televizor?
— Avem.
— Păi și de ce nu înveți? Ai vreun unchi care știe să conducă, șofer?
— Am un văr.
— Da? Câți ani are? Douăzeci și...
— Douăzeci și trei de ani!
— Te-a sfătuit el să te faci șofer?
— Nu, eu am vrut.
— Te-a plimbat el vreodată pe undeva cu mașina?
— Am fost prin oraș, cind venea...
— El de unde are mașina?
— De-acolo, de la cooperativa agricolă, din satul unde voiam să plec, la mama mamei...
Mihai STOIAN

CONTINUARE ÎN NUMĂRUL VIITOR

FRUMUȘEA PROFESIUNII:

A FI MEDIC

În cadrul unei rubrici speciale, revista „Colocoi” și-a propus să prezinte sistematic profilul profesiunilor spre care se pot îndrepta absolvenții învățământului de cultură generală — școli generale și licee.

Cunoașterea specificului fiecărei profesii, precum și a însușirilor pe care le reclamă, va ajuta pe profesori și părinți în orientarea școlară și profesională a tinerei generații.

În numărul din februarie a.c. am publicat ancheta cu tema „A fi profesor”. Din marea diversitate a activităților și profesiunilor pe care le oferă societatea noastră de azi, ne oprim de astă dată, la aceea de medic. N-a fost o alegere întâmplătoare. Cele două profesii, legate prin incidența obiectului, converg spre finalități apropiate: dezvoltarea intelectual-morală și apărarea sănătății omului. Profesiunea de medic, prin specificul ei, capătă în condițiile societății socialiste, în care grija pentru om, pentru fericirea lui, este obiectivul principal, o semnificație umană de mare frumusețe. A fi medic e mai mult decât o profesiune, după cum medicina e mai mult decât o știință. Valențele morale, aspectul social cu implicații profunde pe planul conștiinței și răspunderii personale conferă acestei profesii, încă de la jurământul lui Hipocrat, caracterul unui angajament sacru. Nicăieri răspunderea omului față de semenii săi nu apare mai evidentă și nicăieri absența „umanității” specialistului nu se dezvăluie mai dramatic ca în profesiunea medicului.

Iată de ce am socotit necesară o anchetă despre această profesiune. Ne-am adresat unor specialiști, figuri proeminente ale școlii naționale de medicină, în dubla lor calitate de medici și de profesori care pregătesc viitoarele noastre cadre medicale, precum și unor părinți preocupați de îndrumarea profesională a propriilor lor copii.

Prof. univ. dr.
VALERIU L. BOLOGA
— Cluj;

1. În cariera mea de dascăl a peste 9000 de medici am putut constata că față de marea masă a celor care și-au ales această profesiune, adesea fără să știe pentru ce, fiii de medici — în majoritate — aduc cu sine la studiul medicinei o pregătire sufletească și etică bine conturată. Trăirea zilnică a vieții zbuciumate a unui medic, — tată sau mamă, uneori tată și mamă, — sensibilizează copilul și mai ales adolescentul pentru cariera de medic. Iată ce m-a influențat și pe mine, care am avut în familie vreo câțiva medici de seamă, dăruți cu trup și suflet misiunii lor. Copiii încă, spuneam că vreau să mă fac medic. În liceu am avut un minunat profesor de științe natu-

rale și un excelent profesor de igienă (Aurel Ciortea și dr. Gheorghe Baiulescu) care au știut să-mi deschidă (acum nu cu gândul copilăresc de a imita pe unchiul mei medici, ci cu preocupări temeinice), interesul pentru medicină și biologie. Astfel, după examenul de maturitate, nu mai încăpea îndoială pentru mine că mă voi face biolog și medic. Am absolvit facultatea de științe și mi-am luat doctoratul în medicină. N-am regretat și azi așa alege aceeași cale.

2. Ce înseamnă a fi medic au spus-o alții mult mai bine decât aș putea să formulez eu. De aceea, nedorind să fiu cu orice preț original, prefer să citez. În Corpul Hipocratic, (cu 23 de secole în urmă) am găsit următorul pasaj minunat: „Oricine ar vrea să stăpânească într-adevăr arta medicinei, trebuie să aibă următoarele calități: darul de la natură, o pregătire corespunzătoare, să știe să-și aleagă locul potrivit pentru studiu, să fie bine educat și inițiat, să aibă dragoste pentru muncă și multă răbdare. În frunte stă talentul; toate sînt zdarnice

cînd nu ajută aptitudinea firească. Cînd însă natura arată drumul cel bun, însușirea artei va duce la perfecția dorită. Învățăcelul trebuie să și-o cucerească cu pricepere, mergînd la timp să învețe acolo unde condițiile sînt mai favorabile pentru studiu. Sirguința sa în tot timpul lung al învățării trebuie să fie neostoită, dacă vrea ca știința să prindă rădăcini în sufletul său și să dea rod binecuvîntat și bogat... Într-adevăr învățătura medicinei este ca și cultura plantelor. Darul firesc este ogorul, staturile maștrilor sînt sămînța, instrucția timpurie e ca și arătura făcută la timp; locul învățării este atmosfera în care se dezvoltă plantele, studiul neobosit e munca cîmpului; timpul coace toate pînă la maturitate”.

Și acum să sărîm peste două mii trei sute de ani și să transcriem îndrumarea dată de marele chirurg, umanist și artist Theodor Billroth (1829—1894) unui tînar care și-a ales cariera de medic. „... În timpul studiului te vei bucura că poți să privești în tainele naturii și în suferințele oamenilor. După ce ți-ai dat examenul ești încîntat, dar după aceea vei înțelege din ce în ce mai mult cît de fragmentare sînt

ÎNTREBĂRI:

1. Inițial, interesul dumneavoastră pentru medicină a fost determinat de o înclinație specială pentru această știință sau s-a înscris în cadrul unui interes general pentru cunoașterea omului și a problemelor lui?
2. Ce însușiri esențiale implică profesiunea de medic?
3. Cum estimați interferarea medicinei cu celelalte științe?
4. Cum se manifestă polivalența rolului social al medicului?

RĂSPUND:

- Prof. univ. dr. VALERIU L. BOLOGA — Cluj;
- Prof. univ. dr. ION E. BRUCKNER — București;
- Prof. univ. dr. NICOLAE BUMBĂCESCU — Iași;
- Prof. univ. dr. LEON DANIELLO — Cluj;
- Prof. univ. dr. ION GOIA — Cluj;
- Acad. ȘTEFAN MILCU — București;
- Prof. univ. dr. EDUARD PAMFIL — Timișoara;
- Prof. univ. dr. GHEORGHE PUSKÁS, rectorul I.M.F. — Tg. Mureș;
- TEODOR ȚIRLEA — LIVĂDEANU, strungar — Arad;
- ANA ARDELEANU, laborantă — București.

cunoștințele noastre, cît de des se întîmplă să nu putem ajuta cînd am vrea atît de mult să o facem... Puține sînt bucuriile medicului; cîte o dată o recunoștință vădită a bolnavului;... bucuria după un tratament reușit, conștiința îndeplinirii datoriei, iată ce poate să recompenseze pe medic... Care este principala calitate a unui medic bun? Colegul meu Nothnagel... a spus că numai un om bun poate să fie un medic bun. Aceasta e și părerea mea; este condiția fundamentală pentru satisfacția și pentru succesul activității medicale... Vei ajunge la convingerea că omul cu o bună educație morală, oricît ar goni după fericire, o va găsi pînă la urmă, în mod esențial, în a-i face pe alții, pe cît este cu puțină, fericiți... Pentru ca medicul să poată să ajute din belșug, trebuie să acumuleze o mare cantitate de cunoștințe... În tot cursul activității medicale crește experiența, simțul critic, dorința de a umple lacunele cunoștințelor, de a ține pas cu progresele artei medicale (care rezultă din progresele științei)... Să fim bine înțeleși: numai la un om bun, pătruns de simțul datoriei, cu o minte sănătoasă și bucuria de a munci”.

3. Concep medicina ca știință și ca activitate umanitară drept o antropologie cuprinzătoare (în înțeles larg filozofic), care îmbrățișează toate aspectele problemei „om”. Medicul are de a face cu omul sănătos și cu omul în suferință în toate aspectele lui și trebuie să-l înțeleagă complex și sintetic. De aceea, el trebuie să ceară ajutor tuturor științelor care îi pot dezvălui câte un aspect al omului. Omul ca ființă biologică trebuie privit prin prisma științelor naturii. De aceea pregătirea medicinistului se face pe o bază largă, biologică, fizică, chimică etc. În privința aceasta tânărul medic iese din facultate bine pregătit, dar el nu trebuie să uite că științele naturii sint într-un progres enorm. Deci și ca medic format va trebui să se perfecționeze mai departe.

Dar omul este și o ființă socială; el trebuie să fie bine cunoscut și sub acest aspect. În privința aceasta pregătirea actuală la facultate este deficientă. Psihologia și sociologia lipsesc în planurile noastre de studii. Medicul conștient de profunzimea și vastitatea problematicii acestei „antropologii filozofice” trebuie neapărat să-și ciștițe o orientare generală și o viziune practică în domeniul psihologiei și sociologiei. Sint convins că nu e voie ca medicul să se considere numai om de știință care aplică științele naturii la om; *el trebuie să aibă un vast orizont umanist.* De aceea cred că nu se poate dezinteresa de literatură.

4. În legătură cu rolul social important al medicului mă refer la formulările concise și adânci ale medico-istoricului și sociologului elvețian Henry Sigerist. Rezum cele expuse de el în capitolul „Medicul” din minunata sa carte „Introducere în medicină”: Care e idealul medicului? El are două componente. Una nu este legată de epocă și rămâne aceeași; e determinată de însăși esența medicinei. Această esență este „a da ajutor”. Deci propensiunea de a ajuta, umanitarismul, spiritul de jertfă rămân aceleași în idealul medicului din toate timpurile. Cealaltă componentă însă este condiționată de epocă și societatea în care trăiește medicul. *Istoria idealului medicului este însăși istoria societății omenești.* A cunoaște dominantele idealului unei epoci este de importantă fundamentală în educația viitorului medic. Azi medicina nu mai este o știință ermetică; medicul a pierdut nimbul său magic. Raportul dintre medic și bolnav a devenit mai obiectiv, mai prozaic. Înainte de toate, trăim în prezent o fază de detașare de individualism. Da, fiecare bolnav este un individ de care trebuie să țină seama ca atare, dar el face parte dintr-o colectivitate. Medicul, de asemenea, este o parte din colectivitate, acționează în cadrul ei, tratează bolnavul nu numai ca individ, ci și ca un factor important al colectivității. Tot mai adinc intervine statul cu normele sale în sfera individuală. Sănătatea și boala nu mai sint o problemă particulară a unui om izolat. Statul se preocupă profund de sănătatea lui.

În acest context, medicul modern stă în fața unei problematice noi. Dacă el se opune evoluției și ține morțiș la idealul medicului individualist de ieri, el își va pierde prestața și își va irosi forțele. Niciodată medicul n-a avut în cadrul societății posibilități atât de

complexe de acțiune ca azi. Niciodată nu a fost medicul un factor atât de important în angrenajul complicat al vieții comunitare ca în zilele noastre.

Prof. univ. dr.
ION E. BRUCKNER
— București:

1. Cred că interesul pentru științele naturii, în general, și pentru disciplinele legate de cunoașterea omului, în special, alături de existența unei tradiții familiale, de practică și de cercetare biologică, m-a determinat să mă consacru studiilor medicale.

2. Profesiunea de medic necesită un complex de însuși pe care, studiul zilnic, maestrului, practica medicală și viața, îl formează și îl completează continuu. „Medicul modern — spune Knipping — trebuie să fie o sinteză între viziunea intuitivă și posedarea perfectă a claviaturii tehnice”.

Imaginația, gustul și curiozitatea științifică, deprinderea de a experimenta și de a culege observațiile precise, gândirea lipsită de idei fixe, obișnuința de a medita asupra observațiilor neexplicate, intuiția, cultul acțiunii și al adevărului, sint calități indispensabile medicului, ca om de știință.

Încă de mult, Paracelsus considera că cele mai înalte calități ale medicului sint arta de a te apropia și a înțelege suferința bolnavului, iubirea față de om și hotărârea de a folosi armele cele mai eficace pentru combaterea bolilor.

Studiul zilnic constituie o parte integrantă a vieții medicului. „Să citești — scria Francis Bacon — nu pentru a contrazice și a combate și nici pentru a crede și a lua drept bun, ci pentru a cîntări și a judeca.”

Toate aceste calități vor trebui completate, infumusețate și puse în valoare, cu modestia, pasiunea și patriotismul proprii omului care trăiește în tinăra societate socialistă.

3. Natura, viața, fenomenele sociale și omul, cu acțiunile și gândurile lui, alcătuiesc un tot inseparabil. Practica medicală se situează la granița științelor naturii cu științele despre om. În ultima jumătate de veac, medicina s-a dezvoltat rapid și s-a împărțit în foarte multe specialități. Fundamentarea ei științifică s-a lărgit considerabil, cuprinzînd fizica, chimia, matematica, biologia etc. Explicarea diferitelor procese fiziologice, a patogeniei și fiziopatologiei bolilor, dezvoltarea aparatului și a metodelor de investigare, n-ar fi putut progresa fără ajutorul substanțial al acestor științe pozitive. Ele au determinat formarea a noi specialități și domenii de cercetare medicale, ca genetica medicală, medicina nucleară, neurocibernetica, medicina cosmică, statistica medicală și altele.

Folosirea creatoare a legilor dialecticii materialiste în activitatea teoretică, de cercetare și practică, disciplinează gândirea clinică a medicului, o face suplă și capabilă să arunce o privire în colțurile tainuite încă ale organismului viu.

Datorită acestor fapte, formarea culturii generale a medicului este o problemă complexă, ce urmărește a integra armonios datele cele mai noi ale științelor naturii cu cultura filozofică generală.

4. Obiectivul principal al societății noastre îl constituie dezvoltarea armonioasă și multilaterală a omului nou, omul orinduirii socialiste. Acum apar premisele materiale ale infăptuirii adevăratului umanism, umanismul socialist. Acesta situează în centrul preocupărilor grija față de om, satisfacerea deplină a nevoilor umane, materiale și spirituale. Prin scopurile sale de apărare, întărire și redobîndire a sănătății oamenilor, medicina rămîne strins ancorată în umanism. Vechiul angajament hipocratic capătă, în condițiile de astăzi, o covârșitoare forță socială. Medicul de tip nou, caracterizat prin multiple valențe morale și prin înalțul simțămînt al răspunderii personale pentru sănătatea cetățenilor patriei socialiste, nu este numai un bun profesionist, ci și un activist social, un om de cultură, un ziditor al vieții noi. Căci „fiecare realizare — spune Ramon Y. Cajal — atît în artă, cit și în știință, este rezultatul unei mari pasiuni, puse în slujba unei mari idei”.

Prof. univ. dr.
NICOLAE BUMBĂCESCU
— Iași:

1. Hotărîrea mea pentru studiile medicale a fost determinată de dorința de a-mi însuși o profesiune calificată a cărei frumusețe am descoperit-o mai tirziu, în cursul anilor de practică medicală, prin contactul cu omul bolnav. O asemenea dezvoltare poate fi însă mult grăbită și perfectată, dacă ea se întemeiază pe înclinări naturale observate și cultivate la vreme de membrii familiei, dar mai ales în școală, așa cum se face astăzi pe scară mare. Faptul că există oameni care după studii meritorii într-un domeniu de activitate se desăvirșesc într-altul, datorită unor calități care se conturează pregnant abia după terminarea studiilor — uneori chiar și mai tirziu — subliniază sarcina delicată și plină de răspundere pentru cei care hotărîsc alegerea carierei persoanelor tinere.

2. Din cele expuse rezultă că reușita într-o ramură de activitate socială este în funcție mai ales de calități naturale, care trebuie să fie continuu solicitate, șlefuite și perfectate. Pentru profesiunea de medic — atît de mult rivnită de tineret — în primul rînd, se cere dragoste pentru om, care trebuie dovedită mai ales atunci cînd acesta este bolnav. Sentimentul de iubire de oameni trebuie dublat de voință, perseverență și muncă neobosită pentru a fi la curent cu noul în medicină și științele biologice, pentru a ameliora neîncetat tratamentul și îngrijirea medicală și pentru a îmbunătăți condițiile mediului natural și social în care omul trăiește și muncește. Această activitate, care pune omul bolnav pe primul plan, implică de multe ori sacrificii pe

care medicul trebuie să le facă cu mult simț de răspundere în cadrul normelor concrete impuse de etica profesiunii medicale.

3. Artă de a soluționa în cele mai bune condiții problemele practice ale medicinei mai solicită și o imbinare a aptitudinilor clinice cu cele teoretice. Privită sub acest unghi, munca medicală poate fi mult îmbunătățită atunci cînd este completată cu elemente fundamentale din alte domenii de știință, cum sint: biologia, chimia, biofizica, matematica, psihologia și chiar filozofia, care constituie o excelentă ginnastică în gîndirea medicală. Înzestrat cu bogate cunoștințe din domeniile citate, medicul, prin observație atentă și susținută a unor procese patologice, poate găsi date interesante și particulare care, demonstrate convingător, pot contribui la progresul medicinei. Pe această linie se înscriu cercetările lui Robert Koch, care au reinnoit domeniul bacteriologiei, cele ale lui Jenner, care a descoperit vaccinul antivariolic etc.

4. Medicina aparținînd științelor naturii are și un însemnat conținut social de care medicul este obligat să țină seama. Considerînd sănătatea omului ca un derivat al sănătății publice, medicul trebuie să caute a îndepărta pe cît posibil din mediul familial și cel colectiv cauzele care pot provoca boala, cum sint: tulburările determinate de comportări imprudente și grăbite, dezvoltarea secretului medical, condiționarea îngrijirii medicale, lipsa de înțelegere pentru soluționarea unor probleme psihologice și social-economice și multe altele de acest fel. În toată activitatea paramedicală medicul trebuie să fie un exemplu atît prin vorbă, dar mai ales prin faptă, fiindcă numai astfel el va cîștiga respectul și stima oamenilor și va putea transpune în practică preceptul lui Hippocrat care spune că „acolo unde există iubire de oameni este și iubire de artă”. Prin desăvirșirea artei medicale veche și mereu nouă, medicul va fi ce trebuie să fie pentru om și societate.

Prof. univ. dr.
LEON DANIELLO
— Cluj:

1. Am avut timp, în mai bine de o jumătate de secol de cînd m-am hotărît să devin medic, să reflectez asupra motivelor care m-au îndemnat s-o fac și să analizez autocritic în ce măsură m-am realizat în profesiunea aleasă.

Încă de mic am simțit o atracție spre științele naturii, îndeosebi spre studiul regnului animal. Prin ultimele clase de liceu am citit, cu un deosebit interes, celebrele cărți ale lui Darwin despre originea speciilor și a omului, care m-au impresionat adinc și cred că ele m-au determinat, în primul rînd, să mă înscriu la medicină pentru a putea cunoaște organismul uman. Pe parcursul studiilor am trecut de la normal la patologic și pînă în cele din urmă am devenit fiziolog.

(Continuare în pag. 10-a)

Medicină. Purificată — însă — de toate obstacolele care-ți pot tăia respirația, luminată de lipsa defec-telor pe care a trebuit să mi le port, elevată de aceleași întâlniri fermecătoare și rodnice — a Ma-estrilor și prietenilor.

Prof. univ. dr.
GHEORGHE PUSKÁS,
Rectorul I.M.F.
— Tg. Mureș:

1. În alegerea profesiei, mai de vreme sau mai târziu, se ivește întrebarea: care sînt acele motive sau impulsuri, pe baza cărora tinărul — făcînd primii pași spre stabilirea viitorului său — se dedică unei cariere? Nu este ușor de răspuns la această întrebare, mai ales pentru noi, cei mai în vîrstă, deoarece pe vremea tineretului nostru, deci cu vreo 30 de ani în urmă, nimeni nu s-a ocupat în mod organizat de dirijarea tinerețului în alegerea profesiei. În cele ce urmează, voi căuta să explic cititorilor de ce mi-am ales meseria de medic.

Impusul cel mai puternic a fost dorința mea de a veni în ajutorul omului, și în special în ajutorul omului suferind. Am simțit o profundă dorință de a lecuși suferința, de a alina durerile fizice și psihice ale omului. Știam și atunci, dar desigur nu chiar așa de clar cum știu astăzi, că la baza acestei activități stă cunoașterea cit se poate de perfectă a corpului omenesc și a funcțiilor sale. Pe acele vremuri, credeam că acest lucru nu este greu. Desigur, aici s-au mai adăugat optimismul și elanul tineresc, care, așa cum se știe, au caracterizat întotdeauna tineretul. Cu trei decenii în urmă însă, nu mi-am dat seama la ce sarcină grea m-am angajat. În cursul anilor mi s-a cristalizat, din ce în ce mai mult, responsabilitatea imensă pe care trebuie să și-o asume un medic, de energie fizică și psihică trebuie să dispună el — medicul adevărat, pentru care profesia nu este o meserie oarecare, ci o adevărată vocație. Anii care au trecut au dovedit că numai acei colegi și elevi ai mei au devenit buni medici, care și-au ales această profesie datorită unor impulsuri adînc umaniste. Însușirea elementelor de bază ale medicinii nu este mai grea decît a altor profesii; este nevoie și aici de sîrguință și conștiințiozitate. Dar ca să devii un medic bun, acest lucru nu este suficient. Au fost și sînt medici buni și stimați aceia care și-au transformat meseria, profesia într-o adevărată artă. Medicii timpurilor noastre au acea obligație morală de a se perfecționa continuu, de a ține pas cu descoperirile cele mai noi, pentru a putea preveni, descoperi, trata cît mai corect și cu deplin succes diferitele afecțiuni ale corpului și sufletului omenesc.

2. Din cele expuse anterior reiese cît se poate de clar că pentru a fi un medic bun trebuie să ai anumite calități, mai bine zis, trebuie dezvoltate anumite însu-

șiri, fără de care nici nu se poate închipui o activitate medicală ireproșabilă. Am vorbit deja despre importanța pregătirii profesionale; de asemenea, despre acel instinct de a sîri în ajutorul celor suferinzi. Iată și alte calități care, după părerea mea, trebuie să-l caracterizeze pe medic. Mă gîndesc, de exemplu, la spiritul de sacrificiu, la responsabilitatea profundă de care trebuie să dea dovadă medicul, în general. Medicul într-adevăr bun nu lucrează pe baza orelor normale — cei de la serviciul de urgență, obstetricienii, pediatrii, chirurgii adeseori trebuie să stea la datorie 24 de ore în șir. La fel stau lucrurile și cu medicul din mediul rural, care de multe ori este singurul cadru medical în circumscripția sa, avînd de rezolvat toate problemele care apar, indiferent dacă acestea se ivesc ziua sau noaptea. Unele din aceste situații cer sacrificii benevole — în interesul omului, în interesul societății noastre, îndeosebi cînd este vorba de prevenirea unor boli epidemice sau profesionale. Din acest punct de vedere, ne putem mindri cu rezultate frumoase. Multe boli care în trecut au fost considerate așa-zise „boli sociale“, ca: pelagra, malaria și altele, de fapt au fost eradicate, au dispărut ca boli cu răspîndire în masă, datorită și grijii cu care corpul medical a vegheat la sănătatea cetățenilor.

3. Medicina, cu toate că este o ramură bine delimitată a științelor, are totuși o contingență cu alte specialități și acest lucru este și mai valabil astăzi. Pentru cunoașterea cît se poate de aprofundată a proceselor celulare întime, și prin aceasta a proceselor morbide, avem nevoie de cunoștințe din domeniul biochimiei, fizicii. Cu ajutorul acestor științe am putut ajunge la unele constatări deosebit de prețioase pentru înțelegerea bolilor metabolice, a enzimopatiilor și a unor boli maligne, cum ar fi cancerul sau unele boli de sînge foarte grave. Electronica devine din ce în ce mai indispensabilă pentru medicul care lucrează cu aparate foarte complicate dar deosebit de valoroase în stabilirea diagnosticului, sau în luarea unor măsuri terapeutice decisive. Un alt exemplu, din domeniul fizicii atomice: executăm cercetări științifice, rezolvăm probleme de diagnostic și de tratament cu substanțe radioactive, care devin din ce în ce mai indispensabile în activitatea noastră medicală. Medicul, indiferent dacă lucrează în domeniul cercetării sau în diferite unități sanitare, nu poate să fie deplin orientat și va cere colaborarea reprezentanților acestor ramuri ale științei, în interesul sănătății omului. Pot să afirm că această colaborare este deosebit de fructuoasă și permanentă.

4. În activitatea educativă generală, de mare anvergură, care este una dintre caracteristicile regimului nostru, și medicul are un anumit rol. Satele noastre de astăzi au un nivel cultural și igienic mult mai ridicat decît au avut în trecut. Desigur, situația aceasta se datorește principiilor fundamentale umanitare ale regimului nostru, creșterii nivelului de trai al populației, dar și muncii educative multilaterale la care a contribuit și frontul medical. Prin exemplul personal, medicul poate deveni un bun educator al oamenilor în însușirea principiilor uma-

nismului socialist, care este o caracteristică a omului de tip nou. Consider că medicul nostru de astăzi are multe posibilități în afirmarea sa pe plan social; în același timp, sînt conșinși că majoritatea medicilor noștri își îndeplinesc cu conștiințiozitate mărețele sarcini ce le revin, contribuind și pe această cale la înflorirea patriei noastre dragi.

TEODOR ȚIRLEA
— LIVĂDEANU,
strungar — Arad:

Medicina? Una din cele mai nobile, mai generoase profesii! De ajutorul ei omul are nevoie în tot timpul vieții; are nevoie începînd chiar de la naștere!

Ați stat, desigur, mulți dintre dvs. lingă patul de suferință al unui om drag, adeseori frîngîndu-vă minile, neputincioși, împărtășind durerea cu el. Ați observat apoi, cîtă lumină și ușurare aduce pentru bolnavși pentru cei din jur simpla apariție binevoitoare a medicului!

Într-o noapte de toamnă, în urmă cu cîțiva ani, mă întorceam de la uzină, din schimbul doi. Nu știu de ce, dar mă grăbeam mai tare ca altădată. Eram nerăbdător să ajung acasă unde mă așteptau soția și Marius, singurul nostru copil, pe atunci de trei anișori. Dar nu mică mi-a fost mirarea cînd, ajuns la blocul în care locuiesc, am găsit, ca niciodată, poarta larg deschisă la acel ceas de noapte. În curte și pe coridorul care duce spre apartamentul meu ardeau becurile. Lumină era și-năuntru.

„Aici ceva nu e bine“ mi-am zis. Și, într-adevăr, cînd intru în casă, îmi găsesem soția plîngînd și frămîntîndu-se.

— Ce s-a întîmplat? — o întreb.

— Lui Marius i-e rău — abia putu ea să-mi răspundă. Am chemat salvarea, dar vîd că întîrzie.

Copilul avea febră mare, gema și era lac de transpirație. Am dat să formez din nou numărul de telefon al „Salvării“, dar tocmai atunci mașina intrase în curte. Cînd am văzut medicul, atît eu cît și nevasta ne-am liniștit. Medicul, calm, a examinat copilul. I-a făcut apoi o injecție, a așteptat cîtva timp să vadă efectul ei. În cele din urmă, după ce și-a dat seama că Marius e în afară de orice pericol, a plecat lăsîndu-ne medicamente și explicîndu-ne modul lor de administrare. Poate în altă parte, alți oameni îl așteptau ca și noi.

Copilul s-a liniștit imediat, febra i-a scăzut, iar de a doua zi a trecut sub supravegherea medicului de circumscripție, Hortensia Proeșescu. Aceasta s-a îngrijit de el ca o adevărată mamă și ținem să-i mulțumim pe această cale.

În scurtă vreme, băiețașul nostru s-a însănătoșit. Acum are

cinci ani, este zdravăn și vioi. Dar mă gîndesc cîteodată cu groază: ce s-ar fi întîmplat dacă n-am fi dat atunci de un doctor care să-și privească misiunea cu răspundere, animat de dorința de a ne ajuta, de a alina suferința copilului? Ce s-ar fi întîmplat atunci, noaptea, dacă salvarea ar fi sosit prea tîrziu?!

A fi medic... Să alini durerile oamenilor, uneori să le redai chiar viața! Nimic mai frumos pe lume! Iată de ce, tare m-aș bucura, dacă Marius, copilul nostru, mai tîrziu și-ar alege această profesie.

ANA ARDELEANU,
laborantă — București

Am crescut șase copii. Fiecare s-a îndreptat spre profesia pentru care a simțit o mai mare atracție. Așa se face că unul și-a ales chimia industrială, altul fizica atomică, doi politehnica. Una din fetele mele este astăzi medic. În afara ultimului copil, care este în liceu, toți au decii studii superioare.

Rămasă văduvă de timpuriu, m-am străduit să dau copiilor mei ceea ce ne-a lipsit nouă, părinților — îndeplinind astfel și o dorință fierbinte a soțului meu — mai multă știință de carte. Și n-a fost de loc ușor. Ca muncitoare la o întreprindere din Capitală, m-am zbatut cu multe greutate. Dar statul m-a ajutat. M-a ajutat și întreprinderea în care lucrez. Am avut norocul să am copii buni. Toți au fost bursieri în liceu și facultate.

Spuneam că una din fete e medic. Ce a determinat-o să-și aleagă această frumoasă profesie este cîtă greutate a avut influența mea ca mamă? Cred că în afara interesului pentru științele naturii și chimie, suferința fizică văzută în jurul ei a fost hotărîtoare: boala tatălui ei și apoi tragicul lui sfîrșit la vîrsta cînd o fetiță este impresionabilă. Pe de altă parte, ca mamă, cunoscînd dorința fetei mele, am căutat s-o susțin. Într-o familie destul de numeroasă ca a noastră, un medic e întotdeauna util. Cel mai puternic îndemn a venit însă chiar din partea profesiei. Socotesc că un adevărat medic, temeinic pregătit, încălzit de o mare dragoste pentru oameni, de compasiune pentru suferința fizică și morală, ori de unde ar veni, este de un mare folos pentru societate.

Dar pentru aceasta e nevoie să fii om, în primul rînd. Să te apleci cu răbdare și omenie asupra bolnavului, să-l ajuți să se vindece și să-l susții sufletește. Sînt convinsă că educația primită în familie și școală sînt o chezușie că fata mea își va îndeplini cu cinste datoria ei de medic, gata oricînd să aducă o alinare suferinței omeniești.

STIMĂM COPILĂRIA

Dar pe copii?

COPILĂRIE

I. DONCA

Chiar și fără exegeză pedagogică sau fără adeziuni spontan-sentimentale, stima pe care o adresăm vârstei de aur a țării, vârstei de aur a omenirii, este neîndoielnic.

Rigoarea actului instructiv și de educație nu se aplică cituși de puțin în cazul de față sub semnul unei virtualități mecanice. Modelind caractere, pregătind discipoli și stăpîni ai ramurilor științifice și umaniste, ne prețuim însă întotdeauna fireștii urmași în opera de cititorie din perspectiva realizării lor viitoare? Animați de o caldă efuziune pentru copilărie în genere nu cădem prea adesea în rutina corozivă, spoliatoare a unei mici tiranii morale și intelectuale, în umbra de stejar a căreia vedem doar ghinda, nu virtuala pădure întreruptă? Deși generalizările, în această privință, comportă un risc, cred că nu avem de ce să ne arătăm mulțumiți cu optica noastră asupra capacității copiilor de a polariza o stimă constantă, plenitudinară.

Merită numai laudă deplină acei numeroși părinți și dascăli care, nici supralicitînd, nici subestimînd valoarea reală a micilor lor parteneri de inițiere și orientare în societate, de necazuri și bucurii în ultimă instanță, află mai totdeauna gramajul adecvat al atitudinii, ponderea sau sollicitudinea eficientă față de meritele și minusurile constatate la copiii lor.

Artipelagul unor succese nu ne poate totuși amăgi. O mai amplă emulație apare ca necesară.

Îndeobște, școala izbuteste să creeze un climat de încredere și cooperare între catedră și clasă,

între dascăli și învățăcei. Premisa respectului reciproc, a apropierii nenivelatoare, se află la temelie nu numai a succesului școlar. Aici începe să înflorească personalitatea viitorului cetățean, fiu al patriei sale, fiu al lumii acesteia, fiu al unei lumi drepte, fără obstrucții și prejudecăți. Aici, în școală, se dezmoștește din profunzimi tainice și cutezanța cercetării științifice și aceea a faptelor de bărbăție. Onoarea și eroismul, integritatea, fidelitatea față de un mare crez moral-social, nu pot înmuguri și rodi fără o ambianță de stimă și încredere, fără însuflarea din fragedă vîrstă a celor mai însemnate valori etice și umaniste.

Nu poate fi mai dăunătoare practică, pentru soarta coloanei moral-vertebrale a societății viitoare, decît ezitarea sistematică în a recunoaște și a omologa personalitatea tînrului, a adolescentului, a copilului.

Friie necesare — atenția, grija, ponderea educatorului, în școală sau acasă — nu trebuie să gituiască niciodată sau să sleiască prea devreme superbul buiestru al juneței. Automatismele rigide, schemele de comportament, relieful monoton al unor generații egalizate nu au sau nu trebuie să aibă nimic comun cu o asemenea epocă, precum a noastră, care și-a inseris printre blazoanele imuabile tocmai înflorirea armonioasă a personalității umane, dezvoltarea deplină a talentului și aptitudinilor fiecărui fiu al acestei țări.

Asperitățile procesului educativ, dacă se are în vedere tocmai acest țel generos, sînt neîndoielnic și bogat răsplătite. Se cere numai un dram de căldură în plus, se cere numai o secundă mai mult închinată atenției pentru acești OAMENI ÎN FORMARE, înainte ca oboseala să ne cotropească.

Am în față fotografia a 40—50 de copii, realizată la Sibiu, din care se rețin deopotrivă un pic de brațe ridicate aprobativ, ca și expresia facială a satisfacției, a încrederii în puterea votului lor.

Asemenea copii, într-o asemenea imagine — care în fond nu reprezintă decît o secvență dintr-o serie de imagini gemene — sînt așa cum sînt, se bucură așa cum se bucură, și mărturisesc nemijlocit că vor fi în stare să se consacre unor „fapte mari“ tocmai pentru că ei sînt — poate mai mult cu un strop decît

alții, poate mai mult cu o secundă decît de obicei — beneficiarii unei atenții, ai unei stime, ai unei încrederi.

Iată în ce constă această stimă... specială: Cîțiva redactori, o revistă, un consiliu pionieresc național — din dorința de a promova aptitudinile tehnice ale copiilor au fericita idee să lanseze nici mai mult nici mai puțin decît un concurs de... construcții și invenții.

Inventatori și constructori la 14 ani? Oare nu e la mijloc o glumă a tehnopedagogiei?

După unii, da. Iată însă că, la numai 2—3 luni de la lansarea concursului, unicul și inimosul dispecer al „Minitehnicus“-ului e îngropat literalmente în corespondență și prototipuri de brevete prin care citeva mii de năstrușnici virtuali ingineri își anunță participarea cu: tot soiul de roboți, aparate de radio, aeromodele, rachete și chiar cu... farfurii zburătoare.

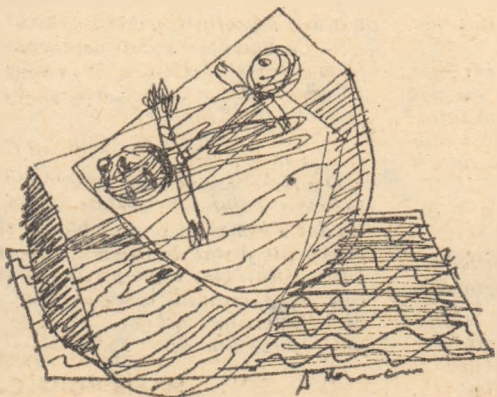
Cuprinși de entuziasm tehnic, preadolescenții din Sibiu au fost surprinși tocmai în momentul în care consfințeau reunirea lor — în scopul cooperării și al facilitării aprovizionării cu piese sau al informației documentare mai complexe — într-un adevărat club „Minitehnicus“.

Pusă cub presiune nu atît de premiile atrăgătoare și consistente, cit de presiunea specifică vârstei, o asemenea febră constructivă stăpînește probabil multe școli.

Cineva, cu totul firesc, în loc de „stai în banca ta“ sau „bagă nasul în carte, ce tot visezi cai verzi pe pereți“, le-a spus acestor puști: „puneți-vă mintea la contribuție, bateți-vă capul, căutați în cărți și reviste, visați cît mai mult, adunați-vă toate puterile, toată iscusința!... Construiți — cît mai trainic, cît mai frumos, cît mai util și — de ce nu? — cît mai neprevăzut! Construiți cu fantezie și cu rigoare deopotrivă. Prevăzutul și neprevăzutul, meșteșugul și creația sînt domenii pe care le puteți explora, acum, cu un ceas mai devreme. Construiți deci, și — de ce nu? — inventați, inventați, inventați!“

E vorba aici, mi se pare, tocmai de resorturile unei stime, ale uneia din fațetele acelei considerațiuni reale pe care o nutrește societatea noastră pentru ceea ce pot face tinerii, cei mai tineri prieteni ai noștri.

Mihai NEGULESCU

DESENUL ÎN ȘCOALĂ

Despre copii minune în materie de arte plastice n-are nici un sens să vorbim, oricât ar dezamăgi acest lucru pe mulți părinți sau educatori. Pentru că astfel de copii nu există. Și nu pot exista. Copilul-artist e, aci, o iluzie — uneori periculoasă.

În muzică, e adevărat, geniul unor artiști s-a manifestat extrem de timpuriu. Nu trebuie însă uitat că majoritatea precocităților erau (în secolul nostru sint tare puține) mai ales interpretative, adică tehnice.

Virtuozitatea tehnică, nefiind vorba de o artă interpretativă, n-are sens în plastică. Sau n-are sens decât în măsura în care reprezintă acordul personalității cu realizarea. Personalitate, în artă, au artiștii maturi, și numai o parte din ei. Copiii n-o pot avea. O pictură, s-a spus, e un univers și e greu de admis că stă în puțința copilului să creeze un univers.

Cu toate acestea, sint multe lucrări ale copiilor care ne plac. Ne mișcă farmecul lor, armonia ingenuă a stângăciilor, o anumită sinceritate neperversită de prejudecăți tehnice și de influențele de tot felul, a căror victimă artistul profesionist este de alțea ori.

Sint artiști care au păstrat o viață întreagă această viziune naivă și plină de revelații asupra lumii, văzută cu ochii uimiți ai copilăriei. Iată pictura lui Henri Rousseau (Le Douanier) sau a sutelor de „naivi“ americani din secolul trecut pe care publicul francez îi aclamă în prezent într-unul din marile muzee ale Parisului.

Picasso, unicul caz din istoria artelor de uluitoare realizare la toate virstele, spunea: „Cînd eram copil desenam ca Rafael. Toată viața m-am străduit să desenez ca un copil“.

Dacă artiști-copii pot exista, copiii-artiști nu pot să existe. Pentru că în timp ce artistul își domină mijloacele, copilul este dominat de ele.

Rostul școlii nu este de a face din elevi artiști plastici, dar ea are, după părerea noastră, datoria imperativă de a pune la îndemina copiilor mijloacele desenului. Am spune că școala este obligată, chiar, a favoriza prin toate mijloacele nevoia care îi împinge pe copii să deseneze. Pentru că desenul este un mijloc natural care pune în joc toate facultățile creatoare ale copilului și care contribuie, prin dezvoltarea observației și a sensibilității, la formarea generală a personalității sale.

E de asemenea o iluzie să se creadă că desenul după natură (conceput extrem de limitat) ar fi în măsură să dezvolte talentele eventuale, sau că el ar fi potrivit pentru educarea colectivității de copii. Dacă este adevărat că „desenul după natură“ dezvoltă anumite facultăți de observare a realității, de percepere și reprezentare a spațiului, nu este mai puțin adevărat că, avînd în vedere caracterul său impulsiv, el nu favorizează o exprimare naturală spontană de care toți copiii au nevoie, de care toți sint în stare și căreia desenul liber, din imaginație, îi oferă cel mai prielnic mijloc de desfășurare. Or, școlii noastre îi lipsește în mare măsură acest lucru. Ea nu dă posibilitatea elevilor de a desena după propria lor fantazie, nu le stimulează în mod continuu descătușarea personali-

tății pe această cale atît de eficientă.

Educația artistică bine dirijată poate să trezească sensibilitatea copiilor, furnizîndu-le mijloace de expresie neașteptate, dezvoltînd în ei, alături de celelalte discipline ale cunoașterii, imaginația, spiritul de echilibru și, dacă vreți, gustul evaziunii.

Concepută ca o inițiere a gustului, educația artistică trebuie să deschidă copiilor, adolescenților noi perspective de organizare și îmbogățire a timpului lor liber, a vieții lor. Învățîndu-i să vadă, acest soi de educație le dă o percepție estetică a realității și-i incită să introducă criteriile frumuseții în viața lor de zi cu zi. Educația artistică e, firește, mai mult o impregnare lentă decît deprinderea unor tehnici sau înregistrarea de cunoștințe.

Pentru cine nu e limpede că un studiu plicticos al desenului nu-l va putea face niciodată pe elev să se ducă la muzeu? Și că repetarea la nesfîrșit a solfegiului nu poate fi comparabilă cu îndemnul pe care putem în schimb să-l adresăm tinărului de a citi cîntecul despre Beethoven a lui Romain Rolland, trezînd în el „sentimentul artei“ și în același timp propria lui flacără umană.

Învățarea pe de rost a biografiei lui Rubens nu te împinge spre muzeu. Dar o pictură adevărată a cărei revelație s-a întîmplat într-un fel sau altul-o ai, copil fiind, te va face să colinzi muzeele cu dragoste, o viață întreagă.

Pe lingă valoarea de cultură a studiului desenului în școală, e poate util să mai subliniem rolul desenului în dezvoltarea personalității copilului, a omului mijloc de exprimare directă, spontană, care în mod natural nu creează inhibiții, ba din contră e în măsură să înlăture multe tipuri de complexe. S-a observat de mult marele rol pe care îl are desenul în stabilirea echilibrului psihic al copiilor și adolescenților.

Pornind de la premisa că în afara orelor de desen propriu-zise copilul trebuie să aibă libertatea de a desena după propria lui fantazie, pedagogii francezi au recomandat folosirea activă a „timpilor morți“. Adeseori, poate întotdeauna, sint în clasă elevi care desicrează mai repede textele de gramatică sau care rezolvă mai iute problemele de matematică. Firește, după aceasta ei nu știu în general ce să facă și nu-s în stare să stea liniștiți. Profesorii i-au lăsat să deseneze, să mizgălească, să picteze în caiete anume pregătite pentru „activarea“ acestor timpi morți. În multe clase au fost instalate chiar două-trei șevalete și copiii au fost îndemnați, chiar de la începutul anului ca, după terminarea temelor din clasă, să se așeze, cu autorizația profesorului, la șevalet și să picteze după bunul plac. Rezultatele la învățătură și dezvoltarea generală a copiilor au dat deplină satisfacție profesorilor, părinților și copiilor înșiși.

Oricît de bizare ar părea aceste experiențe pentru simplul motiv că sint foarte noi și neașteptate, ele dau suficiente temeuri ca școala noastră, în plin proces de transformare, să le ia în considerație.

Radu VARIA

BALTA CU NUFERI

MIHAI DAVIDOGLU
11 ani

DIN DESENELE COPIILOR

„PIGMALION“

Tatăl și fiul, un băiețel de opt, nouă ani, stau în fața televizorului deschis, împreună cu un musafir, fost coleg de școală al tatălui.

— Ia pune-i tu, Răducule, o întrebare lui nenea, ca să-l „incui“! Răducu trage cu coada ochiului la televizor. E încă pauză.

— Ceva cu Hercule? întrebă el cu glas indiferent.

— Nu! Isprăvile lui Hercule le-o fi știind din film, ride tatăl. Pune-i o întrebare mai great!

Băiatul tresare ușor și pupilele i se măresc parcă. Pe micul ecran a apărut o rățușcă. Încep „desenele animate“.

— Hai, Răducule! insistă tatăl. Băiatul întrebă repede, continuînd să tragă cu coada ochiului spre televizor:

— Cu cine s-a măritat Cora, fiica zeiței Demetra și ce nume i-a dat apoi mama sa? Abia termină întrebarea, și atenția lui se concentrează toată asupra rățuștii care s-a rătăcit de surioarele ei.

— Habar n-am! se declară învins musafirul.

Tatăl ride cu mare satisfacție: — Răducu cunoaște mitologia cum cunoașteam noi, la vîrsta lui, „Pungața cu doi bani“! A citit „Legendele Olimpului“ ale lui Mitru și mitologia repovestită de Kun și...

„Marele expert în mitologie“ urmărește filmul cu sufletul la gură. Totul a devenit atît de pasionant de cînd a intrat în acțiune și o vulpe! — Răducule, ia spune tu lui nenea... Răducule! Cu tine vorbești... Lasă fleacul ăla bun pentru șincii de trei ani! Povestește mai bine cum a fost cu Galatea.

Băiatul face un efort să-și dezlipască privirea de pe televizor. Dar tocmai acum vulpea pregătește răfuștii o cursă și... Rostește dintr-o respirație:

— Pigmalion a cioplit o statuie din fildeș și statuia a înviat și s-au însurat și... gata!

— Cum gata?! Așa se povestește?! Te rog să fii atent! și, enervat, tatăl închide televizorul.

— Lasă-l... Zău... Lasă-l... protestează musafirul.

— Ce să-l las?! Să povestească frumos, că știe! Ce are de văzut la televizor?! Doar nu e „Teleenciclopedia“. Hai, Rădule, dă-i drumul!

— În Cipru trăia un sculptor frumos și tînăr, care...

O ureche expertă ar putea ghici în voca băiatului lacrima. Povestea lui Pygmalion se deapănă de pe buzele lui destul de curios... De pe buze... Ochii mai alunecă însă, fără vote, spre ecranul cenușiu-argintiu al televizorului închis... „O fi scăpat rățușca din cursa vulpoiiului?!“

Mihnea MOISESCU

AUTORITATEA BINE TEMPERATĂ

Citeodată părinții au răgazul să fie *părinți model*. În acele sporadice perioade de concentrare a atenției numai asupra copiilor, ei devin disponibili, prevenitori, ideali... Faptul că se manifestă astfel doar intermitent — atunci când problemele profesionale sau grijile cotidiene le oferă mici răgazuri — nu constituie o anomalie educativă, ci apare ca un lucru foarte firesc: nimeni nu dispune de uriașă forță de a se consacra în *exclusivitate* urmașilor. Uneori, însă, un concediu petrecut „în familie” sau o indisponibilitate temporară de muncă îi forțează să rămână cu copiii lor 24 de ore din 24.

Atunci au surpriza să constate că fiul sau fiica lor au crescut, să ia notă (cu evidentă consternare...) de laturile ascunse ale *adevărului* lor personalității.

Surpriza este cu atât mai mare dacă revelația se produce la vîrsta cînd fiul sau fiica respectivă au încă un picior în copilărie și l-au pus pe celălalt în universul adulților. În fața unui „părinte model”, adolescentul destramă visul idilei familiale și nu mai vrea să se mai joace de-a copilul model. El își caută autonomia cu încăpăținare, uneori cu ostentație. Unii semăltăușese să exclame îngăduitori: „Deh, vîrstă!” Alții (mai ales cei din afara familiei) constată, cu o nedreaptă revoltă generalizatoare: „Ce generație...” De fapt tinerii de azi nu sînt mai „răi” decît au fost frații lor mai mari.

Nu de puține ori la aceste „zvîrcoliri” adolescentine ce zguduie familia, tatăl nici nu este de față, pentru că nu poate fi, în același timp, în două locuri: în producție și acasă...

Crescut mai liber, mai informat, cu ochii deschiși asupra lumii, copilul are dreptul la cuvînt și îl ia din ce în ce mai devreme, din ce în ce mai puternic, pentru a exprima o indispoziție ale cărei cauze îi scapă. De fapt, situația nu este nouă decît în aparență, pentru că a existat și va exista întotdeauna un moment în care adolescentul încearcă să rupă un imaginar cordon ombilical. În cel mai bun caz, părinții caută să-l ajute; în cel mai rău — încearcă să-i blocheze categoric irezistibilul elan către personalitate.

Pentru copil a început perioada dificilă; pentru părinți a sunat ceasul primului bilanț... Un bilanț care necesită o luciditate extremă și în care nu se pune problema de a-l judeca pe tinăr (în schimbare), ci de a te judeca pe tine, ca responsabil de unul sau mai multe destine. „Chestionarul” acestui bilanț cuprinde două întrebări dificile: „Ce trebuia (sau „ce trebuie”) să fac?” „Ce nu trebuia (sau „ce nu trebuie”) să fac?” Dificultatea lor este, însă, dublată de o reală inutilitate. Pentru că nu trebuie „să faci”, trebuie — pur și simplu — „să fii”!

Să fii, „CUM?” — iată adevărata dilemă. Afirmatiile sentențioase și exclusiviste s-au dovedit inadvertente în experiența generațiilor anterioare. Freud declara, fără alte comentarii: „Nu există decît părinți răi!” Contestarea din principiu a oricărei influențe de bun augur exprima, însă, punctul de vedere al adolescentului „revoltat”. Judecînd din punctul de vedere al oponentului în conflictul sus-amintit, se poate afirma că *nu există părinți răi*. Există numai părinți *adulți* și alții care nu sînt adulți. Aceștia din urmă nu vor fi niciodată buni educatori, pentru că educația este o chestiune de

responsabilitate și discernămint, bazată pe exemplul propriei existențe.

Pentru părinții care au ajuns la ceasul bilanțului, întrebarea de esență este: Ce înseamnă a fi *adult*?

În primul rînd, adultul este o ființă responsabilă de actele sale, care a știut să se accepte așa cum este, cu limitele, cu greșelile, cu calitățile și defectele sale. Conștiința acestora are ca urmare autocizelarea spirituală și etică, o continuă aspirație spre perfecțiunea pe care nimeni nu o poate atinge.

Revenind la noțiunea de adult-părinte, marel secret al educației exercitate matur este știința de a-ți domina propriile probleme și de a deveni disponibil altora. În ultima instanță, adultul este o persoană „mare” capabilă — la rîndul ei — să aibă și să crească niște copii.

Familia este microcosmosul în care copilul, adolescentul, își formează prima imagine despre univers, prima idee asupra relațiilor dintre oameni. Tot comportamentul lui ulterior va purta marca familiei, pentru că viitoarea personalitate se făurește aici, cu mult înaintea maturității.

Ca părinți, e necesar să fim conștienți de faptul că personalitatea nu se formează în funcție de ceea ce li se spune copiilor, de sfaturi, ci în funcție de modelul pe care li-l oferim. Nu dojenile le vor determina comportamentul ulterior, ci atitudinile pe care le vor observa, frazele pe care le vor auzi; chiar acelea care nu li se adresează.

În ultimă instanță, dificultatea „profesiunii” de părinte rezidă din aceea că nu este vorba numai să constituim exemple pentru copii, ci neapărat *exemple bune*.

De aici — importanța cuplului! Dacă este vorba de un cuplu instabil sau despărțit, copilul va fi traumatizat de sentimentul insecurității, de o însingurare cu grave consecințe. Părinții — amîndoi și fiecare în parte — trebuie să-și supravegheze gesturile și atitudinile în raza privirilor pătrunzătoare ale copilului, și chiar în afara acestei raze. Pentru o mamă, epuizarea morală, imaturitatea, se cristalizează fie în indiferență, fie într-un sentiment de acaparare excesivă a copilului. În același timp, unui tată îi revine ceva mai mult decît rolul de furnizor de fonduri materiale pentru familie...

Pentru a fi un părinte bun e bine să fi avut — la rîndul tău — părinți buni, care te-au îndrumat să-ți iei viața asupra ta, competent și responsabil. Mai apoi, această competență o vei întrebuința pentru a asigura copiilor securitatea și stabilirea. Totul se perpetuează și totul ne conduce spre moderație, spre respectarea unei foarte simple „reguli a jocului”: nici discursuri moralizatoare — nici bătaia...

Ceea ce rămîne valabil este noțiunea de *autoritate bine temperată*: trebuie să știi să spui „nu” (un NU irevocabil) de fiecare dată cînd aceasta se impune. De asemenea, *principiul informării* capătă o pondere deosebită în procesul educativ. În noianul de cunoștințe disperate care ajung astăzi pînă la copil, părinții trebuie să canalizeze, să „stilizeze” lucrurile. În sfîrșit, ultime și esențiale cerințe ale educației sînt PERMANENȚA aplicării ei și AUTOCONTROLUL continuu. Asta poate fi fiecare act, fiecare vorbă conținează — avînd valoare de exemplu.

Eugen VASILIU

PROSPETIMEA ȘI COMORILE JOCULUI

În vîuietul străzii, o mamă își invitase odorul — o adorabilă fetiță de opt anișori — să recite pentru mama ultima poezie scrisă în cîntecul zilei de 8 Martie. „Căci sîntem domnișoară și avem preocupări literare, nu-i așa dragostea mea?” „Este!” s-a grăbit s-o asigure fetița, și s-a apucat de treabă, și dă-i cu prima strofă, dă-i cu a doua, și-apoi, hodoronc-tronc: „Vin și eu!” a strigat fetița în loc de strofa a treia și s-a dus să joace șotron. Astfel s-a încheiat un recital poetic, spre ușoara dezamăgire a mamei, care a ținut să precizeze că fetița ei nu mai joacă șotron de vreo doi ani și nici alte jocuri n-o mai atrag, cine știe ce i s-o fi năzărit acum...

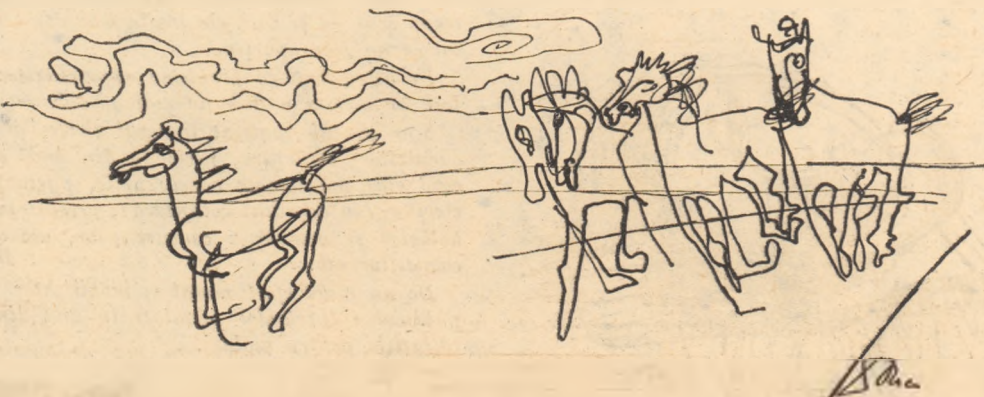
Jocul — o simplă cheltuire de energie? În acest caz, dacă-i dai copilului „ceva de lucru”, dacă-l trimiți de-o sută de ori pe zi la magazin, ori la nenea cutare și cutare, pînă cade frînt, dacă-l îndemni să scrie poezii etc., înseamnă că vei renunța, firesc, la joc?! Mi se pare că renunță sau, mai precis, sînt obligați să renunțe doar copiii bolnavi. (Pentru medici, copiii care nu plîng, nu se joacă, devin suspecți...). A împlinit Petrică, Vasiliță, Ionică sau cum l-o fi chemînd, zece ani și mama observă: Petrică-i băiat mare, nu-i mai plac jocurile, nu mai pierde vremea, îl preocupă muzica, poezia... Bietul Petrică, ce bătrîn se simte sub povara celor zece ani! Mama încă n-a băgat de seamă că Petrică a descoperit alte jocuri, pe măsura vîrstei lui, jocuri pasionante, care-i pun la încercare fantazia, inteligența. Acum își permite să-i privească de sus pe șotronari, pe cei care încălecă un băț și confundă făcătulul cu o sabie. După ce și-a făcut lecțiile, după ce-a exersat la vioară, Petrică nu mai spune: „Mă duc să mă joc!”, ci: „Mă duc să văd ce mai e pe-afară, mă duc să iau aer” etc.

Pe la douăzeci de ani, socotindu-se băiat în lege, chiar Petrică va afirma că nu-l mai amuză „să-și piardă vremea cu te miri ce” (adică: am terminat cu jocurile, cu distracțiile), dar nu se va da înapoi de la un zbor cu călușei alături de fata iubită, ca să nu mai vorbim de alte: de o după amiază de fotbal (chit că dă de două ori în minge și de zece ori în pămînt, sau în adversar), de partide de șah, de o seară de dans. Însă acum, la douăzeci de ani, toate astea se cheamă sport, petrecerea cu folos a timpului liber. Oricum s-ar chema, Petrică simte nevoia să continue „jocul”, parcă în ciuda preocupărilor din ce în ce mai importante. Și de cite ori i se va ivi prilejul, va privi cu „simpatie” jocurile puștii. Poate, pentru că jocul menține copilăria în noi, puritatea.

Jocul — pierdere de vreme? Există o măsură în toate, deci, trebuie să existe și în joc. Dacă jocul dă palpitații, dacă solicită fantazia, dacă menține trează curiozitatea nu poate fi pierdere de vreme. Cunoșc un părinte care cheltuește destui bani pentru ca Ionică al său să aibă ce „strica”. A demontat Ionică sute de mașini, a încercat să remonteze, a izbutit, sau nu. În orice caz, a prins mare dragoste de mașini, pricepe cite ceva, n-ar fi exclus ca jocul de azi să-i deschidă orizonturi largi.

Avem nevoie de multe mașini — jucării, atrăgătoare — și care să solicite istețimea copilului. Să nu ne pară rău cînd s-alege praful din ele. Avem nevoie de spații de joc — și mai ales, de jocuri noi. Ne uimește, adesea, istețimea și informarea puștilor. Vor jocuri pe măsura istețimii lor. Ce le oferim? Ursuleți, trenuri electrice, mingi, cercuri etc. Un parc de distracții bine amenajat echivalează cu o lume de basm. Dar o să-l duci pe Ionică în fiecare zi în parc? Văd din ce în ce mai mulți copii la magazinele filatelice. La cite călătorii tulburătoare nu îndeamnă clasașele cu timbre? Aeromodelismul cîștigă adepti pasionați. Și totuși, dacă nu mă-nșel, sînt și copii care se plictisesc. Din vina lor, din vina cui? Și ce-și vor aminti la bătrînețe, că s-au plictisit? Jocurile copilăriei le purtăm cu noi, ca pe-o comoară.

Nicolae ȚIC

Lipsa de tact a părinților, conflictele dintre ei pot să tîrască pe cel mai bun copil în afara școlii și să-l împingă către experiențe nefaste.

Parcă o văd și acum pe Daniela F. declamînd pe scenă „Moartea căprioarei“ la concursul de anul trecut, cînd a obținut punctajul maxim pentru școala noastră. Era o fată sensibilă, cu niște ochi migdalati, foarte expresivi, vîndînd premature înclinații pentru arta dramatică. Promovase clasa a IX-a cu medie foarte bună.

În clasa a X-a, încă din primele săptămîni de școală, Daniela acumulase un mare număr de absențe. Nimeni nu bănuia că ar fi existat alt motiv decît cel de sănătate. Dar de ce nu vin părinții să anunțe școala, să aducă motivări? Deplasîndu-se la domiciliu, dirigințele n-a putut afla mare lucru. Tatăl fetei era în convalescență după o operație și s-a arătat foarte irascibil. Mama a promis că va aduce dovezi medicale chiar a doua zi.

A venit, într-adevăr, lăsînd o cerere în care arăta că, ea fiind ocupată cu serviciul, fata a fost reținută pentru a-și îngriji tatăl bolnav. Cererea era ticluită bine, dar datele nu corespundeau, întrucît absențele erau făcute în timp ce tatăl era internat în spital; deci nu avea nevoie de serviciile fiicei. Am trimis un elev s-o cheme pe mamă la școală. N-a

O CERERE BINE TICLUITĂ

fost găsită acasă. Am trimis din nou dirigințele. Mama a fost adusă „sub escortă“ la școală. Era foarte incurcată. A început să-mi povestească de „iadul“ din casa lor, că boala soțului le-a transformat viața într-o „moară de nervi“, și că scandalurile, care se țîn lanț, au determinat-o să-și trimită fiica la țară, la bunici.

— Aici tot nu putea să învețe. Și mi-a prezentat o cerere de retragere din școală. O asemenea pripeală și nesocotință m-a surprins și, firește, am încercat să aflu amănunte. Printre lacrimi și suspinuri mi-a spus că, de fapt, soțul ei a alungat-o de-acasă. Cu toate că n-am pus la îndoială nimic, această mărturisire m-a intrigat. De ce s-o alunge de-acasă pe unica lor fiică? Cum să lăsăm să se piardă un copil atît de capabil și talentat?!

Am rămas cu tocul suspendat, fără să pot scrie pe cerere vreo rezoluție. Am indemnăt-o pe mamă să mai reflecteze, cu toate că ab-

sențele depășiseră de mult limita admisă. Dar, diincolo de regulamente, era un om, viitorul lui.

În aceeași zi, am început noi investigații. Profesorii care s-au deplasat la fața locului au aflat de la vecini că Daniela într-adevăr lipsește de acasă de mai multe zile. Am chemat cîteva colege de ale ei. De foarte multe ori de la copii poți afla mai degrabă adevărul sau măcar elemente care să te conducă către descoperirea lui.

— Daniela e la București. Am văzut-o în fața cinematografului Modern. Era cu un domn...

Altă elevă a văzut-o în Gara de Nord, foarte elegantă și machiată, gata-gata să n-o recunoască. Era tot cu un domn mai în vîrstă.

Poate nevoia de a evada din acest infern al familiei a împins-o către compensații facile. Dar mama? Ce făcea mama cînd o vedea pe fiica ei gătindu-se excentric și punîndu-și farduri pe obraz?

— Să nu-mi vii diseară tîrziu, îi zicea ea, așa, ca să se afle în

treabă. Daniela nici n-o auzea. Nu numai că întîrzia, dar într-o bună zi n-a mai venit deloc. Cît despre școală, ea înțelegea că ascunzînd aceste lucruri își ocrottește fiica. Proastă înțelegere a sentimentului de protecție!

Ce bine era să fi spus adevărul la vreme și să ne ceară ajutorul. Ar fi găsit o mină întinsă. A ales calea minimei rezistențe. Ce calcul și-o fi făcut? E simplu de dedus. Văzînd că n-o poate scoate la capăt cu soțul ei, a vrut să scape de „piatra din casă“, să-și vadă fata căpătuită cît mai repede. A împins-o cu bună știință în brațele primului venit. Acesta s-a dovedit a fi un individ subuman, și de aici degringolada.

N-am mai ajuns să vorbesc cu Daniela după ce mama a retras-o din școală. Dar am vești despre ea. Triste, aproape cutremurătoare vești. O adresă a procuraturii îmi cere să-i întocmesc o caracterizare. Daniela este implicată într-un furt. Firește, am s-o prezint așa cum am cunoscut-o: un copil inteligent, dotat cu frumoase posibilități de dezvoltare și cu incredințarea că se poate recupera.

Prof. Zina SÎRBU
directoarea Liceului
„Mihai Eminescu“ București

OPINII

La începutul lunii noiembrie 1967, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, împreună cu Ministerul Învățămîntului, a instituit un concurs de compuneri literare pentru pionierii și școlarii din clasele III—VIII — în scopul atragerii lor „spre creația literară și pentru stimularea lor în acest domeniu“.

O măsură foarte bună, care a bucurat pe mulți părinți și chiar pe copii — anume pe cei mari, căci cei mici nu-i înțeleg încă importanța, ei avînd tot sentimentul unei „obligații“ ca oricare alta. Într-adevăr, dacă elevii din ciclul doi (și cu atît mai mult cu cît se merge către clasa a opta) au conștiința importanței concursului — mai ales că participanții sînt aleși dintre elevii cu aptitudini în materie-pentru cei mici (chiar pentru cei din clasele V—VI), el are tot caracterul unei probe impuse — cu deosebire că, aici concurenții nu sînt obsedați de notă. Am avut ocazia să constat aceasta încă din anul trecut la școala unde învață copilul meu. De ce?

În primul rînd, pentru că nu li se arată copiilor ce bucurii le poate da un astfel de concurs. E nevoie chiar în cazul copiilor dotați de încurajare (nu prin note, ci prin discuții personale).

Dacă în cursul anului școlar un copil face compuneri bune, trebuie s-o afle neapărat și el. Ceea ce nu se prea întîmplă. I se dă, bineînțeles, nota meritată, adică asigurarea că și-a făcut bine lecția. Dar nu e ajutat să ajungă să ia cunoștință de darul lui natural, să se trezească în el dorința de-a lucra pentru plăcerea lui, nu numai din obligația impusă de calitatea de elev. În această situație se află mai mulți copii (între care și al meu).

Fără pretenție de cine știe ce mare „talent“, acești copii, dînd an de an compuneri reușite, au fost trimiși cu îndreptățite așteptări la concurs. Rezultatul? O lucrare neinteresantă, limi-

CONCURSUL LITERAR

tată, inexpressivă, artificială. O competiție de la care fiecare a plecat bucuros că „a scăpat“. Nici nu mă mir. Anunțați în chip cu totul neutragător că o să trebuiască să se prezinte în duminica fixată, să dea această probă, au și început să se gîndească cum ar putea să se eschiveze. Apoi, momentul însuși al concursului n-a fost prea fericit ales: imediat după serbarea de primăvară. Copiii erau destul de oboșiți (unii participaseră activ la programul serbării) și erau dornici de

puțin soare și mișcare. Iar acolo, într-un timp măsurat și un cadru care mai mult intimidează decît inspiră, copilul — emoționat ca la un extemporal, sau indiferent și plictisit, grăbit să termine cît mai repede — este pus să săvîrșească un act de creație.

Nu știu ce stăpînire de sine deosebită, ce impuls interior trebuie să aibă un copil de 9 — 11 ani (și chiar 12—13), ca să poată să-și arate însușirile în asemenea condiții. Fără îndoială că sînt și din aceștia — dovadă premiile, care nu rămîn nedate. Dar cîți copii înzestrați rămîn în umbră și cite lucrări excelente posibile rămîn nescrise.

Apoi faptul că concurenții sînt supravegheați de comisia de organizare nu asigură cîtuiși de puțin autenticitatea „creației“, întrucît, la vîrsta aceasta, copiii sînt în stare să memoreze texte întregi, deci nu se poate evita pericolul de a nu fi integral proprii compunerile, așa că tot simțul onoarei este adevărata garanție. Garanție perfect controlabilă, întrucît fiecare participant își are stilul său, modul său propriu de exprimare, caracteristicile după care poate fi recunoscut — și care ele înșile l-ar demasca în tot ce nu i-ar aparține.

De aceea cred că problema concursurilor școlare ar merita o discuție mai amplă.

S-ar cuveni analizat întregul sistem al concursurilor; structura, perioada din anul școlar cînd sînt programate concursurile, participarea elevilor (cu adevărat voluntară), pregătirea psihologică și morală a concurenților, alcătuirea comisiilor etc.

De un mare efect moral și mobilizator ar fi publicarea lucrărilor premiate în una din publicațiile pentru școlari.

Monica MACOVEI

DEONTOLOGIE A FUNCTIUNILOR DIDACTICE

Am citit cu interes ancheta întreprinsă de către revista „Colocvii” (nr. 2, februarie 1968), cu tema: „A fi profesor”. Consider semnificativă ancheta revistei atât prin problemele pe care le pune în discuție, cât și prin faptul că ea prefigurează unele norme și obligații legate de profesiunea de profesor. Din acest punct de vedere, inițiativa revistei poate fi considerată o contribuție importantă la cercetarea unei teme de mare actualitate, aceea a „deontologiei profesiei didactice”, discutată mult în ultima vreme în literatura pedagogică mondială.

Termen creat de către filozoful englez Jeremy Bentham (1748—1832), *deontologia* înseamnă știința respectării unor datorii și obligații ce decurg dintr-o anumită situație socială sau profesiune (*deon, deontos* = ceea ce se cade, datorie; *logos* = știință). Acest termen se folosește de obicei în legătură cu știința *medicală*, definind „ansamblul normelor de conduită și al obligațiilor medicului față de bolnavii pe care-i îngrijește, față de colegii săi și față de societate”.

Cunoscutul pedagog elvețian Robert Dottrens, într-o recentă lucrare: „Instituteurs hier, Educateurs demain!” (Institutori ieri, educatori mâine!), dedicată pregătirii învățătorilor în raport cu cerințele actuale și de perspectivă ale învățământului, consacră un paragraf „deontologiei profesionale didactice”. Este cunoscut că în numeroase lucrări, începând cu manualele de pedagogie, se discută destul de mult despre personalitatea cadrelor didactice, despre profilul lor moral și despre datoriile lor profesionale. Se evidențiază importanța educativă a atitudinii și a exemplului lor personal. De asemenea, în unele țări, în planurile de învățământ ale școlilor normale (pedagogice) este inclusă ca o disciplină de sine stătătoare: „etică profesională”. În numeroase lucrări, renumiți oameni de știință și de cultură din țara noastră au dedicat pagini de o deosebită frumusețe profesiei didactice, îndatoririlor ce decurg din exercitarea acesteia: (Petrașcu Popenaru, M. Kogălniceanu, I. Popescu, B.P. Hașdeu, Spiru Haret, C. Rădulescu-Motru, Vi. Ghidonescu etc.).

Există un consens aproape unanim astăzi în lumea pedagogilor: gradul de înțelegere a îndatoririlor ce decurg din exercitarea profesiei de educator constituie un factor important, (după unii, decisiv) al eficienței și al prestigiului funcțiunii. Astfel, „Recomandările privind situația cadrelor didactice” (cunoscute și sub denumirea de „Statut al cadrelor didactice”), elaborate de către U.N.E.S.C.O. și de către „Biroul Internațional al Muncii” (B.I.T.), votate la „Conferința Interguvernamentală cu privire la situația personalului didactic” (Paris, 21 septembrie—5 octombrie 1966), cu participarea activă a țării noastre, menționează: „Trebuie recunoscut că progresul învățământului depinde într-o mare măsură atât de calificarea, de competența corpului didactic, cât și de calitățile umane, pedagogice și profesionale ale fiecăruia dintre membrii săi. Învățământul ar trebui să fie considerat drept o profesiune ai cărei membri desfășoară un serviciu public; această profesiune cere din partea cadrelor didactice nu numai cunoștințe aprofundate și competențe speciale, dobândite și întreținute prin studii riguroase și continue, dar și un simț al răspunderilor personale și colective pe care și le asumă în vederea educației și bunei dezvoltări a elevilor pe care îi au în grijă”.

OPINII

Desen de
ADRIANA LAMPEANU

Intr-adevăr, profesiunea de învățător sau de profesor angajează omul în întregime, condițiile profesionale constituind o unitate cu cele umane. Pentru unii, care privesc această profesiune din exterior, activitatea unui învățător sau profesor se reduce numai la orele de activitate școlară propriu-zisă și le scapă din vedere faptul că ea este prezentă în orice moment al vieții lor particulare. Dacă ne-am referi numai la controlul activității elevilor, la pregătirea pentru lecții, la informarea profesională și culturală permanentă, absolut necesară, toate acestea ocupă o bună parte din aparentul lor timp liber.

Cită dreptate avea renumitul profesor de chimie G.C. Longinescu, după manualul căruia au studiat atâtea generații de elevi (18 ediții pînă la 1937), cînd arăta: „Mi-a plăcut să fac lecții. Le-am pregătit, zi cu zi, timp de 42 de ani... Îmi deschideam sufletul și aprindeam lumina cu el. Mă încălzesc la dogoarea lui. În fiecare lecție mă mistuiam pe mine, precum se mistuie lumina cînd luminează pe cei din jurul ei... N-am intrat niciodată în clasă fără o strîngere de inimă. Mă temeam de mine și nu de școlari. Mă temeam să nu încurc ițele din pinza gândurilor pe care trebuia să o țes în timpul lecției. Toată taina unei lecții bune stă în căldura sufletului, după cum reacțiile chimice se fac mai bine la temperaturi ridicate. Toate metodele pedagogice nu fac o pară, dacă profesorul e plictisit și plicticos. Trebuie să zbirnie sufletul profesorului, să răsune strunele din sufletul școlarului...”

Există încă ceva, deosebit de important: un pedagog este răspunzător pentru formația multilaterală și armonioasă a copilului care i-a fost încredințat, el este un om care prin acțiuni generoase, prin poziția lui de militant social antrenează o dată cu copiii și tinerii și pe adulți pe calea progresului social și moral. Exemplul lui personal se impune conștient și în toate împrejurările vieții. E nevoie de o vocație specială care să determine pe cineva să se dedice unei astfel de misiuni, să-și asume o astfel de responsabilitate! Iată de ce acela care se hotărăște să devină învățător, institutor sau profesor trebuie să-și pună

foarte serios întrebarea dacă este capabil să se identifice cu funcțiunea, să-și impună disciplina necesară!

Împărtășim întrutotul nedumerirea pe care o exprimă R.Dottrens, în lucrarea menționată: în timp ce numeroase cercetări, precum și experiența curentă evidențiază faptul că pentru îndeplinirea funcțiilor didactice sînt necesare anumite trăsături „vocaționale”, totuși admiterea în învățământul pedagogic mediu și superior se face numai pe baza unor probe de cunoștințe. Iată de ce el consideră că ar fi necesară și o „selecție caracterologică” a candidaților pentru acest învățământ. Elaborarea unor probe în acest scop necesită cercetări speciale eșalonate pe o durată de mai mulți ani, atât pentru determinarea aptitudinilor și a trăsăturilor de caracter care condiționează succesul în profesiunile didactice, cât și pentru stabilirea unor corelații între aceste trăsături și aptitudini și comportamentul elevilor (studenților), atât în timpul școlarității, cât și după absolvire, în exercitarea profesiei. O astfel de cercetare experimentală ar aduce o prețioasă contribuție la studiul psihosocial al profesiei didactice, ceea ce pînă în prezent n-a constituit decît obiectul unor cercetări parțiale. Totodată s-ar putea organiza o cuprinzătoare anchetă socială, pentru a determina factorii care contribuie la randamentul muncii didactice, anchetă care să permită și evidențierea trăsăturilor morale, de caracter care, alături de factorii de pregătire, de condițiile sociale și de muncă ale cadrelor didactice, contribuie la reușita lor în exercitarea profesiei. În acest sens, recentul colocvii de la Amiens (Franța) martie 1968, organizat de către „Asociația de studii pentru dezvoltarea cercetării științifice”, cu tema: „Pentru o școală nouă: pregătirea cadrelor didactice și cercetarea pedagogică”, a subliniat că atât pentru recrutarea, cât și pentru aprecierea, în perioada de stagiul, a viitoarelor cadre didactice nu trebuie considerat drept criteriu unic capacitatea intelectuală. Este necesar să se țină seama în aceeași măsură de calitățile umane ale viitorilor educatori.

Prof. Tiberiu TRUȘTER, București

Copilăria se caracterizează prin vioiciune, multă fervoare, sinceritate și spirit de imitație. Interesul deosebit pentru cunoașterea vieții, cu toate implicațiile ei, receptivitatea caracteristică acestei vârste, conduita afectivă fac să se fixeze în memoria copilului fapte și întâmplări ce vor însoți și vor determina pozitiv sau negativ dezvoltarea lui ulterioară. Pe fețele celor mici poți citi cu ușurință aceste atribute ale copilăriei. Cu atât mai stridente și ieșite din comun apar excepțiile la care vreau să mă opresc în cele ce urmează.

Am privit cu atenție doi ochi care mi s-au părut prea îmbătriniți pentru cei 14 ani pe care îi avea copilul. E vorba de o elevă (S.M.) din clasa a VII-a a unei școli din Baia Mare. Cu ani în urmă — observă diriginta — când părinții ei se înțelegeau, fetița era plină de viață, comunicativă, prietenoasă, învăța foarte bine, făcea sport, era în corul școlii. Existau deci toate premisele pentru o dezvoltare sănătoasă, dar evenimente survenite în viața familiei aveau să estompeze — parcă premeditat — direcțiile bune spre care pornise fetița.

Tatăl își petrecea cea mai mare parte a timpului alături de o altă femeie. Destul de des cei doi părinți „se explicau” în fața fetiței, se ceartă, își reproșează unul altuia viața distrusă.

Fetița suferă din cauza acestor neînțelegeri; îi este milă de mamă, se jenează de purtarea tatălui. Îi e frică să nu afle prietenele și profesorii nenorocirea petrecută la ea în familie. La școală, ascultă fără atenție lecțiile. Acasă stă puțin și temeale rămân nefăcute. În carnet au apărut note de 3 și 4.

Își caută infrigurată părintele, să-i explice, să-l roage să vină înapoi, să-i spună că au nevoie de el — și ea, și mama. Rugămintele ei, ca și întrebările chinuitoare rămân fără răspuns. Tatăl refuză, în ciuda căutărilor fetiței, să dea ochii cu ea. Se simte vinovat? Să fie oare numai egoismul feroce, care a închis eul într-o carapace din care nu poate ieși? Să fie nepăsare totală față de răspunderea de părinte și om? Se pare că toate s-au strins în acest „tată”.

Tot triști, căutători, neîncredători sînt și ochii lui V.I. din clasa a VI-a. Pentru sinceritatea, spiritul de inițiativă, dragostea și interesul pentru viața colectivă, acest copil era „slăbiciunea” dirigintei. La toate acțiunile organizate de dirigintă se anunța primul. Era bun la învățătură, ordonat, curajos, un bun sfătuitor al colegilor, pasionat colecționar de timbre.

De la un timp, și în această familie viața a devenit insuportabilă. Scenele în familie au început pe vremea când V.I. era mic, doar un simplu spectator. Anii au trecut, iar discuțiile, însoțite de bătăi și certuri, s-au intensificat. Tatăl spune că și-a găsit în sfârșit femeia care să-l înțeleagă, că are de gînd să-și „intemeieze” un nou cămin.

OCHII CARE ACUZĂ

Lector univ. Angela BREBAN
Institutul pedagogic Baia-Mare

EXEMPLUL PERSONAL

În ansamblul factorilor care influențează dezvoltarea morală a elevilor, un rol important îl are exemplul, deoarece el acționează direct, convingător și cu o mare putere de înrîurire asupra conștiinței și conduitei lor. Marea putere a exemplului se datorează în primul rînd caracterului său concret, intuitiv, care corespunde particularităților gîndirii copiilor, înclinației lor de a imita atitudinea celor din jur.

Elevii îi apreciază și-i admiră pînă la idealizare pe profesorii și învățătorii care au o ținută demnă și o pregătire profesională ireproșabilă.

Exemple pozitive din cele mai frumoase s-ar putea da numărâte din județul nostru și, firește, din toată țara.

Avînd în vedere specificul muncii educatorului care lucrează cu ființe vii, pe care se străduiește să le modeleze, conduita lui trebuie să reprezinte în orice moment o pildă vie care să-l călăuzească pe elev în viața și în comportarea lui morală. Atitudinea învățătorului și a profesorului este supusă unui control foarte atent și exigent din partea copiilor; se cere ca ea să fie desăvîrșită. Dacă faptele profesorului, de exemplu, nu sînt în concordanță cu ceea ce spune, efectul educativ al vorbelor sale — oricît de frumoase ar fi — rămîne neînsemnat și fără ecou. Iată de ce educatorul va trebui să acorde atenția cuvenită tuturor manifestărilor sale, începînd de la îmbrăcăminte, vorbire și pînă la relațiile sale cu alții.

De altfel cei mai mulți profesori și învățători din școlile noastre au înțeles că numai imbinînd cuvîntul cald și sincer cu fapta, cu exemplul personal, vor putea influența educativ, cu eficiență, personalitatea elevilor lor.

Exemplul personal al unor asemenea cadre didactice s-a reflectat nemijlocit în conduita elevilor lor. În fiecare an în rîndurile tineretului nostru școlar sînt promovate la un nivel tot mai înalt trăsăturile morale comuniste. Numărul școlilor și al claselor fruntașe la învățătură crește cu fiecare etapă ca urmare a muncii educative și a exemplului personal al cadrelor didactice fruntașe.

Alături de majoritatea învățătorilor și profesorilor care muncesc devotat și cu puternic simț de răspundere,

Lipsește nopțile de acasă, face scandal cînd vine, izgonindu-i pe toți din casă. Mama e descurajată, plînge, se destăinuie vecinilor. În culmea disperării, băiatul fuge de acasă, hoinărind pe străzi, începe să se dedea la acte necinstite. Doarme pe unde găsește și-i este tot atât de „cald” ca acasă. Este neîncredător, nu mai vrea să asculte sfaturi de la nimeni. A devenit fricos, cu puternice complexe de inferioritate și a început să mintă. Părinții, preocupați egoist de propria lor viață, au renunțat să se mai îngrijească de copil. Azi V.I. se găsește la o școală de reeducare.

Copii ca S.M. și V.I. nu mai au parte de zilele senine ale copilăriei lipsite de griji, nu mai știu să ridă. Dispariția veseliei de pe chipul copiilor, întunecimea ochilor, care coboară pînă în adîncul sufletului, frica, neîncrederea sînt stări sufletești a căror cauză se află, de cele mai multe ori, în relațiile dintre soți.

În toate aceste situații școala poate face mai puțin decît își închipuie unii părinți. Ea poate asista sufletește pe copil, atunci cînd reușește să descopere pricina suferințelor, dar nu poate influența climatul familial, nu poate interveni, fără riscuri, în viața familiei. Nici copiii proveniți din această categorie de familii nu ajută pe educatori în descoperirea racilor din familie. Un sentiment de jenă, amestecat, cu o anume „demnitate”, așa cum o înțeleg copiii, îi oprește de la mărturisirea dramelor sufletești. Astfel, descoperirea de către educator a situației din familie se face anevoie sau prea tirziu pentru ca intervenția, cu mijloacele pe care le oferă școala, să fie eficientă. Acești copii ar putea fi sustrași o perioadă de timp din viața familiei, iar pentru aceasta o soluție ar fi internatele, semiinternatele sau așezămintele adecvate create de organizațiile în a căror sarcină cade creșterea și educarea copiilor. Pînă atunci, opinia publică, în accepția sa largă, sau grupul imediat tangent (mă gîndesc la vecinii din bloc, din cartier etc.), întreprinderea unde lucrează părinții, organizația sindicală, comitetele de părinți din școală pot face mult, chiar foarte mult. Reacția promptă a tuturor factorilor indicați poate fi operativă încă pînă nu se adîncesc disensiunile dintre soți. Această reacție este oriunde și oricînd un semn de sănătate morală a societății. Firește că o întărire pe plan social a răspunderii părinților față de copii prin măsurile pe care le ia statul nostru este binevenită. Este aproape de prisos să subliniem rolul imens al familiei în creșterea și educarea copiilor. Fiecare membru al familiei trebuie să cunoască și să respecte statutul vieții de familie, ce cuprinde drepturile și îndatoririle părinților față de copii. De ce unii părinți ignoră aceste îndatoriri? De ce tocmai ei, care ar trebui să înseneze privirile copiilor, le întunecă?

există din nefericire și din aceia care întunecă și frînează în același timp rezultatele obținute de cadrele fruntașe. De exemplu, mai sînt profesori care vin la ore sau apar în afara școlii în stare de ebrietate, devenind obiect de distracție pentru elevi și cetățeni; uneori au loc certuri între cadrele didactice, ranchiună, care subminează unitatea de influență educativă asupra colectivului de elevi. Se întîmplă ca elevii să fie antrenați în discuții despre profesorii lor, să li se ia declarații împotriva acestora; adesea copiii sînt puși martori la procese în instanțe judecătorești. Uneori sînt antrenați părinții elevilor în certuri și conflicte cu profesorii. Există și cadre didactice care dau naștere sau alimentează anumite conflicte cu diferiți oameni din localitate, participînd la procese ca reclamanti, inculpați etc.

Unele cadre didactice, mai ales din cele care fac naveta, nu iau parte la manifestațiile populare: serbări, activități obștești, deși rolul lor este foarte important în aceste acțiuni de culturalizare. Cîteodată nici ținuta vestimentară nu este cea mai corectă, deși omul de la catedră n-ar trebui să piardă din vedere nici o clipă că în fiecare zi stă în fața elevilor multe ore, supus judecății lor (critice sau necritice, dar cu rezultate deopotrivă de nefavorabile pentru opera educativă).

La aceste scîderi, ce se cer semnalate în vederea îndreptării, se mai adaugă, în unele cazuri, și slaba pregătire științifică și pedagogică, fapt care scade din prestigiul educatorului și duce la pierderea autorității lui în fața părinților și a cetățenilor.

Ce poate fi mai înălțător decît a fi educator, decît a făuri din copilul în care abia înmugurește viața, un om întreg, cu caracter nobil, insufletit de cele mai înalte aspirații.

Strădania dascălului de a servi ca exemplu investit cu marea forță de înrîurire asupra elevului, grija lui permanentă de a nu știrbi frumusețea și noblețea muncii pe care este chemat s-o desfășoare sînt garanții ale reușitei în îndeplinirea sarcinii importante pe care i-a încredințat-o societatea noastră socialistă.

Prof. D. D. VOICU
inspector general al Inspectoratului școlar
din județul Dolj

DESPRE ALIMENTAȚIA RAȚIONALĂ A ȘCOLARILOR ÎN VÂRSTĂ DE 7-12 ANI

Prin alimentație rațională se înțelege realizarea, pe baze științifice, a unei concordanțe între nevoile trofodinamice (metabolice) ale organismului și aportul de material nutritiv prin produse alimentare. Interesul pentru fundamentarea pe baze științifice a dietei școlarelor rezultă pe de o parte din faptul că vigoarea fizică și agerimea minții tinerelor vlăstare nu depind numai de patrimoniul genetic (ereditar), ci sunt amplu influențate de condițiile de trai. Între ele, alimentația fiind o condiție esențială pentru existența vieții, se situează pe primul plan. Prin raționalizarea acesteia se formează deprinderi (obiceiuri) alimentare corespunzătoare sănătății, corectându-se și evitându-se consolidarea celor greșite, care cu timpul determină diferite tulburări nutriționale și concură la apariția bolilor cronice degenerative (carii dentare, obezitate, ateroscleroză, diabet, reumatism cronic etc). Dieta rațională, furnizând tot ceea ce este necesar ca material energetic (calorii), plastic și catalitic pentru formarea și continuarea reinnoire a corpului și pentru desfășurarea funcțiilor sale, contribuie substanțial la o mai bună dezvoltare fizică și mintală, amplifică posibilitățile de adaptare la factorii de mediu și mărește capacitatea organismului de a se apăra față de acțiunea diversilor agenți patogeni (fizici, chimici și biologici).

Pentru realizarea unei alimentații raționale este indispensabil să se cunoască atât nevoile nutritive (metabolice) ale omului, cât și aptitudinea diferitelor produse alimentare de a contribui la acoperirea lor. Dat fiind că toate procesele metabolice (care stau la baza vieții), inclusiv cele prin care se formează diferiții constituenți ai corpului, se desfășoară cu consum de energie, trebuințele de calorii ale organismului (material calorigen) au prioritate, fără ca aceasta să micșoreze importanța satisfacerii celorlalte nevoi metabolice. Datorită strânselor relații metabolice dintre trofine (substanțe nutritive), pentru nutrierea optimă este necesar ca dieta să asigure coexistența pe piața metabolică a tuturor trofinelor în proporții optime.

Școlarii de 7-12 ani, fiind în creștere, pe lângă un aport suficient

de calorii, au nevoie mare atât de material plastic (proteine, calciu, fosfor, fier etc) pentru multiplicarea celulelor care stau la baza creșterii și pentru mineralizarea scheletului, cât și de material catalitic (vitamine) indispensabil desfășurării normale a proceselor metabolice. Fiecare kilogram adăugat la greutatea corporală echivalează cu încorporarea a circa 180 g proteine în țesuturile proprii și formarea a 70 g de sînge. Între 7 și 12 ani copiii rețin zilnic în corp cite 150-300 mg de calciu și aproape tot atîta fosfor și de cantitatea reținută depinde în mare măsură dezvoltarea și sănătatea scheletului. Pentru formarea a 100 g sînge care conține 16 g hemoglobină, copilul are nevoie de circa 50 mg fier. Atît utilizarea trofinelor energetice (glucide, lipide) și a celor predominant plastice (protide), cât și depunerea sărurilor minerale (calciu, fosfor) în țesutul osos și formarea singelui sînt condiționate de prezența pe piața metabolică a vitaminelor; nevoia de aceste trofine fiind în general cu atît mai mare cu cît metabolismul și ritmul de creștere sînt mai intense.

Intrucît nevoile nutritive ale omului nu se acoperă cu trofine pure, ci cu o serie de produse naturale sau industriale, numite alimente, și nici unul din acestea nu conține toate substanțele nutritive necesare organismului, decisiv pentru satisfacerea trebuințelor și realizarea coexistenței trofinelor pe piața metabolică în proporții optime este felul cum se asociază produsele alimentare în compunerea meniului și a dietei zilnice.

Ținînd seama atît de natura trofinelor prin care se impun și se fac de neînlucuit, cît și de lipsurile sau de inconvenientele nutriționale, noi am împărțit, diferitele produse alimentare în 7 grupe. Cunoscînd trebuințele metabolice ale școlarelor și particularitățile nutritive ale alimentelor, pe de o parte se poate stabili rația optimă de produse din fiecare grupă (ca și cum ar exista numai 7 alimente), iar pe de altă parte se pot preveni urmările lipsei sau insuficienței unora și consumării în exces a altora.

În tabelul alăturat prezentăm atît cele 7 grupe de alimente, cu principalele lor avantaje și inconveniente, cît și rațiile medii re-

RAȚII ZILNICE DE ALIMENTE (g) PENTRU ȘCOLARII
DE 7-12 ani

Grupa de produse	Se impun (avantaje)	Inconveniente	7-9 ani	10-12 ani	Proc. din calorii
I. Lapte și derivate	Mineralizante prin bogăția lor în calciu (125-1000 mg%) și prin realizarea condițiilor de utilizare: raport optim față de fosfor, lactoză, proteine de cl. I și vitamine (A, D, B ₂ , B ₆).	Sărace în fier, cupru și vitamina C (anemiante)	600	500	20
II. Carne, pește și derivate	Hematopoetice (anti-anemiante) prin bogăția în fier, proteine de cl. I și vitamine (PP, B ₂ , B ₆ , B ₁₂ , etc.) mai ales în ficat și prin stimularea secreției gastrice. Peștele ca sursă de iod.	Sărace în calciu și conținut mic de 1-2 ori pe săptăm. ficat	420	140	7
III. Ouă	Excelentă sursă de vitamine (A, D, E, B ₂ , B ₆), proteine, fier și fosfor (lecitine).	Lipsite de vitamina C, bogate în colesterol, acidifiante	1 buc.	1 buc.	3
IV. Legume și fructe.	Sursă de vitamină C și alte vitamine (A, K) Alcalinizante și anti-constipante.	Sărace în proteine	Cartofi: 150 Alte legume 150 Fructe: 150	200 200 200	13
V. Derivate de cereale.	Principală sursă de glucide; cele nerafinate reprezintă principală sursă de vitamine B ₁ și bogate în alte vitamine.	Lipsite de vit. A, D, C. Sărace în calciu și bogate în fosfor (dezechilibru) Acidifiante	Piine intermed.: 200 Paste, orez: 40 Leguminoase uscate: 10	300 — 40 15	— 33
VI. Produse zaharoase (dulciuri)	Glucide cu moleculă mică ușor absorbabile, valoare calorică mare	Rafinate, lipsite sau f. sărace în vitamine și minerale. În exces (peste 10% din valoarea calorică) deschilibră dieta și sînt cariogene	Sub formă de zahăr: 40	50	8
VII. Grăsimi, unt, ulei	Surse de lipide. Smîntina, untul și margarina conțin vitamina A și D.	Rafinate	Ulei: 20 Unt: 15	25 20	14

comandabile pentru fiecare și proporția aproximativă în care ele participă la valoarea calorică a dietei.

Pentru asigurarea diversității meniului și obținerea unor preparate atrăgătoare, care prin efectul lor psihosenzorial pregătesc organismul în vederea încorporării hranei, produsele din aceeași grupă se pot înlocui unele cu altele fără riscul dezechilibrării dietei, iar cele folosite se pot asocia în combinații deosebite și prelucra culinar în mod diferit. Dacă substituiri intragrupale sînt fără risc și chiar indicate, cele intergrupale sînt contindicte întrucît expun cu timpul la tulburări nutriționale. Produsele lactate sînt de neînlucuit prin acțiunea lor mineralizantă, derivatele de carne prin rolul lor hemopoetic și tonifiant, ficatul și ouăle prin bogăția lor în vitamine și toate aceste grupe de produse concură la acoperirea nevoii de proteine animale. Legumele și fructele reprezintă principală (80-90%) sursă de vitamină C și prin

efectul lor alcalinizant compensează pe cel acidifiant al produselor de origine animală (cu excepția laptelui) și al derivatelor de cereale. Acestea, pe lângă amidon și proteine vegetale, furnizează (dacă sînt rafinate) vitamina B₁ necesară metabolizării glucidelor. Produsele zaharoase și grăsimile concură la acoperirea trebuințelor energetice, însă rafinate fiind, excesul dezechilibră dieta, iar dulciurile măresc frecvența și gravitatea cariilor, mai ales dacă sînt consumate printre mese. Pentru ca meniul zilnic să-și păstreze valoarea nutritivă și pentru a crea deprinderi alimentare raționale este imperios necesar ca, la prepararea lui culinară, să se evite abuzul de condimente și să se țină seama de cucceririle științei alimentației, adică gastronomia să înceteze de a fi numai o artă și să devină gastrotehnice, ceea ce nu este incompatibil cu măiestria artistică.

Prof. univ. dr. doc. Iancu GONȚEA

PE CINE ADMITEM ÎN LICEE?

Una din problemele aflate de multă vreme în atenția cadrelor didactice și a organelor de conducere ale învățămîntu-

lui este cea a concursului de admitere în școlile medii. După cum se știe, de un număr de ani a fost adoptată și folosită soluția comisiilor alcătuite din profesori veniți din alte localități.

A dat rezultate această soluție? Nu, categoric nu! Dimpotrivă, ea a adus cel puțin două mari pagube.

Prima. De regulă, președinți de comisii au fost trimiși directorii sau directori adjuncți de școli, ca oameni verificați, de încredere, bine pregătiți profesional și cu o bogată experiență. Măsura a fost întrutotul îndreptățită din acest

punct de vedere, dar aplicarea nu a fost întotdeauna corespunzătoare. Tocmai în perioadele cînd se desfășoară concursul, directorii și un însemnat număr de profesori lipsesc din școlile lor, lăsînd pe seama altor cadre didactice sau pur și simplu „în seama Domnului“, importante probleme de organizare.

A doua pagubă. Oricît de înalt nivel de conștiință ar avea membrii comisiilor, tot îi va dura inima mai puțin de școlile unde au fost trimiși decît de propriile lor școli și, drept urmare, vor lucra „mai pe deasupra“ — ca pentru altul. Din toate acestea rezultă pe de o parte că în multe cazuri cad copiii buni și reușesc alții mai slabi.

Care este atunci soluția justă?

Simplu și logic este ca pretutindeni comisiile de admitere să fie alcătuite din directori și cadre didactice din școlile respective. Avantajele acestei soluții sînt incontestabile. Vor fi economisite sume însemnate de bani. Directorii și profesorii vor fi prezenți în școlile lor în perioadele importante de la sfîrșit și de la început de an școlar. Membrii comisiilor, interesați să recruteze copiii cei mai buni, vor examina cu răbdare, cu seriozitate și cu simț de răspundere. Iar în cazurile cînd le vor scăpa totuși „printre degete“ și unii elevi mai slabi, se vor ocupa în timpul școlii îndeaproape de ei, fără să se justifice și fără să se plîngă.

Inv. Constantin MITROI
Școala generală nr. 22 din
Craiova

PENTRU UN CINCI LA MATEMATICĂ

Întîmplarea s-a petrecut în comuna Dor Mărunt, județul Ialomița. Carmen stătea în picioare; cu ochii ei albaștri privea înainte, spre o țintă imaginată. Nu se uita nici la tînăra profesoară Ileana Teodosiu, nici la mama ei. care era din ce în ce mai infuriată.

— Aha, nu vrei să spui! De ce-ai venit cu cinci? De ce? De-ai muncesc eu? Asta ți-e recunoștința? Te-ai luat după Alexandra și după Mariana și nu-ți vezi de carte. Alea-s niște pușlamale!

— Sînt colegele mele, răspunse Carmen fără să-și miște privirea.

— Mai ești și obraznică! Las'că vedem noi acasă. Și cu un aer foarte autoritar, i se adresează profesoarei:

— Dați-i o problemă, domnișoară profesoară, și dacă n-o face acum, sub ochii mei, îi arăt eu!

Profesoara s-a uitat la Carmen. Era convinsă că nu va lucra problema. Nu pentru că n-ar fi știut; fetița este o elevă sîrguincioasă. Dar ochii lui Carmen spuneau că oricît ar fi ea de mică, nu admitiesă fie umilită.

Luase un cinci la matematică. Greșise la rezolvarea problemei. Dar acasă nu a ascuns nimic: i-a

împărtășit mamei necazul său. Și ea? Ea ce-a făcut? A înțeles-o? Nu, nici un cuvînt de încurajare. „Vedem noi mîine“ și cu asta, gata! Mai bine nu-i mai spunea mamei. Dar atunci, să-i fi ascuns adevărul? Acasă a învățat că nu e frumos să minți.

Pînă acum luase numai zece și nouă, și acum, poftim! mama o jig-

nește în fața clasei. Ba i-a jignit și colegele. Și să mai aibă vreodată încredere în ea?!

— Da, domnișoară profesoară acum pe loc, în fața mea, ca să nu mai îndrăznească... insistă mama elevei.

Profesoara însă n-a lăsat-o să mai continue.

— Tovarășă Agopian, în general, cînd aveți vreo nemulțumire, vă rog să vorbiți numai cu mine. După oră vă stau la dispoziție. Acum elevii mă așteaptă... trebuie să începem lecția.

Cînd clopoșelul a sunat sfîrșitul orei, mama elevei Carmen o aștepta pe tînăra profesoară în cancelarie. Au discutat atunci mult împreună

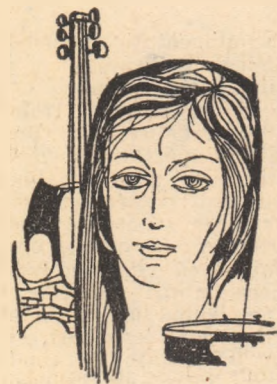
— despre exigență și micile accidente ale vieții de școlar, despre înțelegere și respect față de sufletul și personalitatea copilului. Și mamei lui Carmen i-a folosit toată această discuție dusă pe îndelete, căci de atunci n-a mai venit niciodată supărată la școală.

Ionel PROTOPOESCU
București

O BUNĂ ORIENTARE PROFESIONALĂ

Orientarea profesională este una dintre problemele care nu ocupă încă în activitatea școlii un loc corespunzător. În unele școli ea mai are un caracter de campanie, constituind o preocupare numai pentru dirigenții claselor a VIII-a și a XII-a. O particularitate a multor școli constă în faptul că această activitate se desfășoară mai mult spontan, întîmplător și fără a cuprinde într-un sistem unitar măsurile care ar putea duce la

neutilizate în acest scop mijloacele moderne audio-vizuale, filmele, albumele documentare și sînt rela-

tiv puține lucrările de laborator, orientate în acest sens, lucrările practice, vizitele și excursiile care ar putea servi nu numai informăției, ci și documentării elevilor cu privire la domeniul profesiunilor care-i interesează.

Este necesar ca această activitate să se intensifice în timpul clasei a VIII-a, cînd viitorii absolvenți trebuie să fie informați asupra structurii sistemului nostru școlar, să fie ajutați pentru cunoașterea amănunțită a diferitelor tipuri de școli și a cerințelor acestora.

În mod deosebit se cuvine să fie popularizate liceele de specialitate (industriale, agricole, economice, artistice, sportive, pedagogice), a căror absolvire le asigură integrarea adecvată și imediată în activitatea economică, socială și culturală.

Inv. Gheorghe ALEXANDRU
Școala generală Virtopu,
județul Dolj

rezolvarea ei. Munca de orientare profesională a elevilor se reduce adeseori la explicații verbale, lăsînd neutilizate o mare parte din posibilitățile școlii.

În afară de conferințe, explicații și discuții limitate cu elevii și cu părinții acestora, de cele mai multe ori la ora de dirigenție, puține școli recurg și la alte mijloace de orientare profesională. Rămîn

COLABORARE NECESARĂ

Evoluția societății contemporane, caracterizată, între altele, printr-un progres rapid al științei și tehnicii, pune probleme deosebite asigurării diverselor sectoare de activitate cu cadre de specialiști la nivelul exigențelor actuale.

Vom căuta în cele ce urmează să reliefăm, pe marginea activității noastre practice, cîteva din direcțiile și formele mai importante ale contribuției familiei,

alături de școală, la orientarea școlar — profesională a elevului.

Un prim aspect îl constituie conlucrarea în scopul unei cunoașteri corecte a copilului. În acest sens am căutat în convorbirile cu părinții, la întîlnirile periodice din cadrul școlii sau prin vizitele efectuate la domiciliu, să statornicim acea încredere reciprocă și apropiere care să ne permită să-l cunoaștem multilateral prin asamblarea tuturor observațiilor, de

care dispunem și unii și alții, asupra preocupărilor, manifestărilor și reacțiilor constatate, păstrând un permanent contact și urmărind împreună, în timp, evolu-

luția individualității și aptitudinilor copilului.

Rezultatele obținute au fost în mare majoritate folositoare ambelor părți, dacă ținem seama că mulți părinți, sustrași de ocupațiile zilnice, nu au putut ajunge singuri la o cunoaștere obiectivă a copilului lor. Apropierea dintre școală și familie a permis inițierea unor acțiuni comune pentru justa orientare școlară-profesională a elevilor, bazându-ne pe constatări obiective, nu pe improvizații sau tatonări empirice.

Copilului trebuie să i se asigure posibilitatea unei utilizări judicioase a timpului său liber, creându-i-se un climat favorabil, în scopul continuării și aprofundării pregătirii sale. În acest sens constatările practice ne-au dezvăluit adesea o serie de tendințe și atitudini daunătoare în unele familii. De pildă, se obișnuiește să se răpească timpul liber al copilu-

lui prin includerea lui în programul adulților: vizite, spectacole, petreceri și alte manifestări nepotrivite cu preocupările vârstei infantile. Asemenea situații duc, practic, la imposibilitatea în care se găsește copilul de a avea „o lume a lui“, anturajul adecvat, preocupările sale firești.

Este indicat ca părinții să folosească informațiile pe care școala le oferă, în cadrul consultațiilor, despre domeniile de activitate de care este atras copilul. Ei vor fi astfel în măsură a-l sprijini în cunoștința de cauză.

Considerăm grăitor cazul unui elev cu înclinații literare. Deși creațiile sale se situau în mod vizibil la un nivel superior celor datorate altor elevi din clasă, el manifesta timiditate, neîncredere în sine și rețineră, arătând cu multă zgircenie propriile realizări, și se plafona la nivelul general al cercului literar. O bună parte din vină o aveau părinții care, ori de câte ori copilul încerca să le vorbească despre pasiunea sa literară, să le citească din lucrările sale — îl întâmpinau fie cu indiferență, fie cu aprecieri vădit exagerate presărate cu ironii. La o vîrstă cînd îndrumarea și încurajarea sînt mai necesare ca oricînd, o asemenea atitudine din partea părinților duce la dezarmarea copilului, la închiderea sa în sine.

Colaborarea cu școala în cunoașterea multilaterală a propriului copil este neapărat necesară părinților, în efortul lor de a-l ajuta pe acesta să se dezvolte în direcția cea mai favorabilă înclinațiilor și aptitudinilor sale reale. Această colaborare trebuie să fie sinceră, bazată pe încredere reciprocă.

Prof. Lucia POPESCU
și prof. Victoria GEORGIAN
București

279 au indicat că filmul cel mai frumos a fost „Dacii“. Este menționabil faptul că la această apreciere au contribuit și acțiunile organizate ale școlilor, care au vizionat în colectiv filmul, comentându-l apoi în clase.

Ne-au interesat în ancheta noastră și părerile părinților în legătură cu orientarea timpului liber al copiilor lor. Din cele relatate (uneori s-a stat de vorbă cu ambii părinți), se poate trage concluzia îmbucurătoare că cei mai mulți părinți acordă justificat, dar incomplet, o reală importanță timpului de muncă al copilului (cum înva-

ță, cum scrie, dacă își ajută familia etc). În extrem de puține cazuri însă părinții au putut formula răspunsuri mulțumitoare în legătură cu preferințele copiilor, cu preocupările lor extrașcolare.

Am putut constata — ca o confirmare a acestei înțelegeri unilaterale — că și la ședințele cu părinții circa 9/10 din discuții se poartă tot în jurul timpului de muncă, cu referiri speciale la calificativele obținute de elevi, la temele scrise, la regimul de zi etc. etc. Atunci cînd se discută despre timpul liber, se fac referiri la unele abateri (elevul a fost văzut în oraș la o oră tîrzie, a vizionat un film neindicat) și în foarte rare cazuri se discută despre conținutul educativ al activităților desfășurate de copil în timpul liber. Se cuvine să mai amintim aici că familiile în care ambii părinți lucrează (în ancheta noastră, un număr de 26 de familii din 73) se ocupă mai puțin de activitatea copiilor (chiar și de cea organizată); lucrurile se prezintă altfel acolo unde un membru al familiei este în permanență acasă.

Ancheta ne-a dovedit că prin organizarea unei activități raționale în școală (un volum de teme corespunzător, orar adecvat, acțiuni extrașcolare bine proporționate etc.), se asigură suficient timp liber elevilor și pentru joc, și pentru treburi gospodărești în familiile lor.

O altă concluzie ce poate fi reținută din această anchetă este aceea că nu în toate cazurile există o corelare pedagogică, științific motivată, între indicațiile școlii și cerințele familiei, între dorințele elevului și posibilitățile de realizare a acestora, între timpul de muncă și cel destinat recreării copilului.

Prof. Valentin OLTEANU
Urziceni, Județul Ilfov

CE VOR ȘI CE FAC COPIII NOȘTRI

Pornind de la această întrebare un colectiv de profesori a hotărât — în ianuarie 1968 — să investigheze unele laturi ale muncii educative din școlile orașului Urziceni, unde funcționează patru școli generale, cu o populație școlară de 2039 de elevi. A fost chestionat un număr de 503 de elevi (262 fete și 241 băieți) din clasele V—VIII, au fost vizitate la domiciliu 73 de familii și au fost consultate aproape o sută de cadre didactice. Scopul anchetei noastre a fost acela de a depista cauzele care generează manifestările de indisciplină ale elevilor în oraș, pe stradă, în localuri publice etc. Doream să venim, printr-o analiză atentă, în sprijinul școlilor, al familiilor și al copiilor înșiși.

Se afirmă frecvent că elevii n-au timp să se joace, că nu știu să-și organizeze timpul liber, nu știu să aleagă în diferite împrejurări soluția bună, că pierd ore în șir la televizor, sau că părinții îi folosesc excesiv în activitățile gospodărești etc. Există în fiecare din aceste opinii o parte de adevăr, însă realitatea nu poate fi închisă în formule și păreri prestabilite.

Pentru a fi mai expliciti, vom lăsa să vorbească copiii înșiși. La

întrebările: „Ce faceți în mod obișnuit în timpul liber? și „Ce ați dori să faceți?“, doar cinci răspunsuri au fost de tipul „Aș vrea să mă odihnesc“, „Să nu fac nimic“, „Să stau“. Cei mai mulți dintre elevii anchetați au indicat că ar dori să facă excursii, drumeții, vizite, sport, să asculte muzică, să construiască aparate radiofonice. În totalul elevilor, 272 (mai mult de 50%) doresc să facă excursii, să viziteze orașe, muzee, locuri istorice. Aceasta, deși în fiecare vacanță au fost organizate excursii la care s-a constatat o participare numeroasă. Se pare în-ă că o excursie creează dorința pentru altele, iar un loc vizitat îndeamnă să vezi și alte meleaguri. Copiii au cerut apoi mai multe serbări, întâlniri sportive, concursuri.

Să dăm acum și câteva aspecte cinefile! Pentru anchetă, am indicat un număr de 16 filme care au rulat în oraș între 15 septembrie 1967 și 30 decembrie 1967. Media vizionării acestor filme pe clase este următoarea: clasa a V-a: 5,7; clasa a VI-a: 7,9; clasa a VII-a 7,4; clasa a VIII-a: 8. Filmele care au plăcut cel mai mult au fost: „Dacii“, „Comisarul X“ și „Spartacus“. (Din 503 de elevi,

REZULTATELE CONCURSULUI LITERAR

PE TEMA: „COPILUL NOSTRU“

Dăm mai jos rezultatele concursului pe tema „Copilul nostru“ organizat de revista „Colocvii“.

PREMIUL I — nu s-a acordat.

PREMIUL II — 10 discuri mari, microsillon, oferite de Casa de discuri „Electrecord“:

MUMJI OLGA, educatoare, Braila

PREMIUL III — Un lot de cărți oferite de Editura Tineretului și Editura didactică și pedagogică:

GHIVIRIGĂ MARIETA, profesoară, București

MENȚIUNI

Patru premii în dulciuri oferite de Fabrica de produse zaharoase „Dezrobirea“ Brașov:

— **Georgescu Apostol**, salariat la „Uzinele de mase plastice“ București

— **Manolescu Constantin**, profesor, comuna Aninoasa, județul Dimbovița

— **Cernău Augustin**, profesor, București

— **Oancea Elena**, inginer mecanic, Brașov

Cinci abonamente pe un an la revista „Colocvii“:

— **Silaghi Emilia**, profesoară pensionară, Timișoara

— **Balomir Adrian**, proiectant, București

— **Barbeș Victor**, învățător pensionar, comuna Crușovăț, județul Caraș-Severin

— **Popescu Victoria** — Brașov

— **Focșa Carmen** — București

Premiile acordate vor fi expediate prin poștă câștigătorilor.

Unele din lucrările premiate se vor publica în paginile revistei „Colocvii“ în numerele viitoare.

Redacția noastră felicită călduros pe câștigătorii concursului și mulțumește tuturor participanților pentru interesul manifestat.

DUMITRU POPESCU:

Biletul la control
— eseuri —

Editura Tineretului, 1968

Cartea de față ar putea avea în subtitlu mențiunea: „Mărturia unui om din generația de mijloc“. Și de fapt chiar acesta este motivul intim al acestor reflecții asupra condiției umane pe care societatea noastră a creat-o cetățeanului Românii în ultimele două decenii de istorie contemporană. „Cuvîntul înainte“ al autorului devine astfel nu o simplă formă protocolară de luare de contact cu cititorul, ci unghiul din care acesta din urmă este invitat să privească (și implicit să înțeleagă) substanța însăși a eseurilor. „Sintem acum părinți și coborînd pe celălalt versant al

vietii, începem să lucrăm la *testamentul generației noastre*“. Este, fără îndoială, o notă restrictivă pe care autorul și-a impus-o și care cred că este în beneficiul cărții. De aici provin de altfel luciditatea și examenul critic, necrutător, de pe pozițiile eticii și umanismului nostru socialist, al unor anomalii și anacronisme în conduita unor semeni ai noștri și care ne însoțesc ca o umbră în mersul progresiv, reușind să tulbure oglinzile existenței noastre atît în plan social, cit și în acela mult mai suplu, al relațiilor interumane. Tot de aici derivă și unda de nostalgie care însoțește textul și care nu de puține ori face să vibreze mărturia autorului de o autentică suferință pentru curgerea ireversibilă a vremii.

Țîmpul uman pe care societatea noastră își propune să-l modeleze este lesne de înțeles că nu s-a născut de la sine și din nimic, că nu a apărut după principiul generației spontanee. În marea înclăștare dintre forțele sociale înaintate și cele ostile progresului, a cărei uriașă scenă a fost România primilor ani de după revoluție, s-au aflat alături tot felul de oameni. Nu toți înțelegeau deplin țelurile nobile ale

luptei la care ei înșiși participau, nu toți înțelegeau că revoluția cere sacrificii, spirit de abnegație, renunțare tocmai pentru apropierea de scopul final. Nu toți aveau suficient discernămint să priceapă că revoluția socialistă făcîndu-se în numele celor mai năpăstuite clase sociale ale istoriei contemporane impunea celor aflați în primele rînduri obligații morale în plus față de semenii lor. Acesta a fost terenul pe care au putut apărea unele excrescențe ale eticii individualiste, străine de esența umanismului și de etica noastră. Dezvoltarea impetuoasă a țării în utimele două decenii, sporul de conștiință al întregii națiuni au făcut ca aceste fenomene negative să fie tot mai izolate în atmosfera proaspătă, înviorătoare din jur și să fie împinse la periferia vieții noastre sociale, eliminîndu-le sau obligîndu-le să se autoelimine. Desigur, un asemenea proces e departe de a fi încheiat și el nici nu poate fi considerat încheiat într-un organism viu, în dezvoltare, așa cum este orice societate umană. Pledoaria autorului acestor eseuri este așadar pentru o existență a noastră, a tuturor — în plan individual și social — autentică, nefalsificată de trecătoare mode, lucidă, în respectul adevărului, o existență care

să îngăduie dezvoltarea deplină a individualității fiecărui cetățean al țării noastre. Un nobil patetism dă gravitate pledoariei lui Dumitru Popescu. Autorul respinge ca fiind sub demnitatea civică și umană compromisurile, spiritul de căpătuială, lipsa de scrupule, atitudinea nevertebrată, concesiile reciproce lipsite de principii, automulțumirea cu stadiul profesional și intelectual atins, automatismul. Acest aspru rechizitoriu făcut unor fantome ale moralei lumii apuse pentru totdeauna în țara noastră care prin anumite canale, izolat și local, se mai pot revitaliza, se face în numele prezentului socialist, dar mai ales în numele viitorului națiunii noastre, din grija de a crea generația tineră care astăzi să află în școli și facultăți, iar miine va pași în viață, un climat moral purificat. Respiră din aceste eseuri sentimentul responsabilității grave a generației de mijloc, ca și a tuturor generațiilor adulte din țara noastră, pentru cea mai tinăra generație, generația a treia în istoria ultimului sfert de veac, căreia îi va reveni reveni nobila răspundere a destinului națiunii noastre socialiste.

Nicolae SORIN

ALFRED TOMATIS:

Urechea și limbajul

Editura din Seul, Paris

Cine nu a observat și nu observă în fiecare clipă legătura dintre ureche și vorbire? Un auz bun, o ureche fină sint strîns legate de o vorbire modulată, armonioasă, corectă. Este, îndeosebi, cazul marilor cîntăreți, renumiților oratori și chiar a aceluia care învață limbi străine repede și ușor. Dar legătura strînsă între ureche și vorbire este evidentă, mai ales, în cazul celor care și-au pierdut auzul.

Pînă în ultimul timp, urechea a fost studiată din punct de vedere anatomic, fiziologic sau audio-fiziologic în vederea descoperirii bolilor specifice ei și găsirii tratamentelor corespunzătoare. Iată că în urmă cu 15—20 ani, un medic, sesizînd importanța și oportunitatea problemei, a început să studieze urechea, privind latura funcțională și legătura ei cu celelalte organe ale corpului omnesc. Este doctorul francez Alfred Tomatis, care, pe baza unor îndelungate cercetări, a stabilit cîteva fapte de un interes deosebit, atît pentru viața omenească zilnică cit și pentru aceea a copiilor — școlari, publicate în cartea „L'oreille et le langage“ (editura din Seul, Paris — 1963). Cercetările întreprinse, plecînd de la observații și constatări practice, banale, duc la concluzii științifice

extrem de importante. De pildă, toată lumea știe că zgomotul influențează în rău auzul, care se deteriorează treptat dacă este supus în permanență unei acțiuni sgomotoase excesive. Faptul se petrece la personalul din serviciul aviației, din fabrici, etc. Cercetările l-au condus pe Dr. Tomatis să descopere că oricare cîntăreț, prin exercitarea profesiunii sale, tinde să-și distrugă propria sa audiență, prin emiterea de sunete înalte și joase, prin frecvența lor perpetuă și că această distrugere are ca efect degradarea vocii. El a tras concluzia că ansamblul aparatului nostru vocal și auditiv se comportă ca o veritabilă mașină cibernetică. Descoperirea aceasta este cunoscută azi sub denumirea de „efectul Tomatis“. Pe baza acestei descoperiri teoretice, el a construit un aparat numit „urechea electronică a efectului Tomatis“.

Cartea „L'oreille et le langage“, după cum mărturisește autorul, poate fi considerată ca un roman de aventuri în care se descoperă treptat cititorilor legăturile strînsse dintre ureche, vorbire și corpul nostru. După autor, urechea devine instrumentul privilegiat al cunoașterii lumii înconjurătoare și chiar a noastră înșine. Urechea, contra oricărei aparențe, joacă un rol mai important ca laringul cu coardele vocale în emisiunea vocii, a unui cîntec, autorul susținînd că mediul ambiant, cu toate variatele lui aspecte, se fixează întîi în urechea noastră, în special într-una singură, considerată ureche directoare (cea dreaptă), cealaltă avînd rolul de acompaniatoare. Pe baza cercetărilor minuțioase, autorul ajunge la concluzia că întregul nostru corp participă la funcțiunile limbajului nostru, punînd-l în mișcare întregul organism, intrucît a vorbi însem-

nează o acțiune generală a corpului, ca un instrument, prin care gîndirea omului se exprimă.

Corpul omnesc se prezintă sub două aspecte, fie ca generator, creator al vorbirii curgătoare față de persoana care ascultă, fie ca receptor al vorbirii altei persoane. Aceste două funcțiuni, foarte diferite sint, în același timp, foarte apropiate. A vorbi și a auzi, a emite și a primi sunete sint două acte de aceeași valoare și cu aceeași semnificație psiho-senzorială și psiho-motrice.

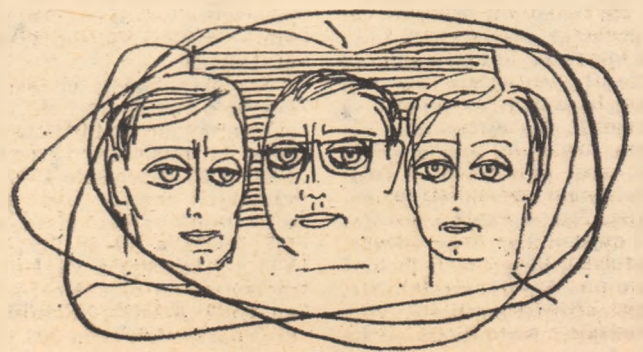
În acest context, urechii îi revine primul loc; în același timp, ea este poarta de intrare a vorbirii și controlul principal al ieșirii ei. Vocea, vorbirea, se modelează după controlul urechii, afirmație pe care Dr. Tomatis o susține cu probe evidente, cu aparate (în condiționarea audio-vocală, audio-fonologică, și audio-psiho-fonologică). În acest cadru, el se referă la surditatea profesională, la urechea muzicală, la modificările auditive în caz de turburări, la condiționarea cîntecului, a limbajului, a învățării limbilor străine.

Luînd în considerare importanța urechii în toate aceste manifestări

autorul abordează problema educării sau a reeducării acestui organ, atît la adulți, cit și la copiii-școlari care prezintă turburări (dislexii) privitoare la lectură, scriere curentă și corectă, stabilind printr-un examen audiometric, care ureche este defectă, deci care trebuie reeducată. Toate turburările de vorbire referitoare la articularea ori pronunțarea cuvintelor, toate greșelile repetate în trăsăturile scrierii și a regulilor de ortografie dovedesc o înregistrare și memorizare defectuoasă, incompletă, insuficientă a sunetelor. Numai o educație corectoare a audienței este în stare să elimine aceste rele integrări. Dr. Tomatis propune necesitatea depistării elevilor cu aceste turburări, pe baza unor teste și probe motrice. Examenul atent al audienței este completat apoi cu cercetări psihologice în vederea stabilirii stării intelectuale a copilului.

După depistare, copilul dislexic este supus unui tratament audio-psiho-fonologic, care cuprinde reeducarea audio-vocală prin procedee raționale și progresive.

Marin BICIULESCU

EDUCAȚIA ADULȚILOR ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ

Teorie și experiment

Importanța care se acordă educației adulților în Uniunea Sovietică o ilustrează desigur și „Institutul pentru cercetarea pedagogiei adulților” din Leningrad al Academiei de Științe Pedagogice a U.R.S.S. pe care am avut prilejul să-l vizităm de curind, cit și școlile experimentale care țin de acesta.

Primele școli serale și fără frecvență au fost înființate imediat după Marea Revoluție din Octombrie. Institutul din Leningrad, organizat în 1964, are astăzi 50 de cercetători și își desfășoară activitatea pe trei probleme. Institutul este organizat pe sectoare și laboratoare. El constituie un exemplu elocvent de îmbinare a activităților educative cu cercetarea științifico-pedagogică, psihologică și sociologică. Prima problemă, considerată cardinală, o constituie cercetările de psihologie a adultului. Punctul de plecare al acestor cercetări confirmă orientarea unui studiu efectuat în Institutul de științe pedagogice din țara noastră cu privire la didactica adulților*, întrucât și noi am plecat de la constatarea că cercetările asupra personalității adultului au rămas în urmă față de rezultatele experimentale în domeniul psihologiei copilului și tineretului școlar. Lucrările lui E.L. Thorndike și ale colaboratorilor săi asupra atenției, memoriei, în procesul învățării la adulți, sint astăzi depășite prin noile cercetări ale lui Skinner și ale altora. Particularitățile de vîrstă ale adultului, problemele evoluției codului genetic, psihologia învățării la adult formează tematica centrală a investigațiilor conduse de cunoscutul om de știință sovietic, acad. Boris Gherasimovici Ananiev. Planul Institutului prevede cercetarea eșalonată a psihologiei vîrstelor adultului tinăr, într-o primă etapă, prin cuprinderea vîrstelor de la 17 la 21 de ani și apoi într-o etapă ulterioară, de la 22 la 35 de ani. Această cuprindere deosebit de analitică pune în lumină atenția care se acordă problemei. Problema a doua este destinată cercetărilor de metodică a învățămîntului pentru adulți. Numeroase manuale speciale au fost publicate și sint în curs de elaborare în cadrul Institutului, ca și metodici pe obiecte de predare sau îndrumătoare didactice.

Dacă pedagogia adultului este parte constitutivă a pedagogiei generale, avînd laturi comune cu pedagogia tineretului, educația adultului se desfășoară în condiții atît de variate,

încît pedagogia adultului primește un specific și se diferențiază categoric de cea a tineretului. Respectarea acestui specific al pedagogiei adultului, spune directorul Institutului din Leningrad, dr. A.V. Darniski, reclamă studiul organizării școlilor pentru adulți în așa fel, încît aproape fiecare școală să realizeze regimul ei propriu de funcționare, să țină seama de condițiile locale, sociale, profesionale și de pregătire a fiecărui colectiv de clasă și a fiecărui elev. De aceea, o temă principală a cercetărilor Institutului o constituie experimentarea formelor de școli serale și fără frecvență, ale procesului de învățămînt.

Institutul are organizat și un laborator de sociologie a educației adulților, cu obiective de cercetare ca: motivația învățării și a neînvățării, timpul în afara producției, interesele de cunoaștere ale adultului tinăr etc. Planul de dezvoltare a institutului prevede abordarea unor noi teme de cercetare care să acopere și celelalte ramuri ale educației adulților: instituțiile culturii de masă (cluburi, case de cultură, universitățile populare, televiziunea, radioul, filmul etc). Problema centrală a cercetărilor Institutului de la Leningrad este școala serală și fără frecvență, considerată de o importanță deosebită pentru economie, nu numai în prezent, ci și în anii următori. Cercetările Institutului din Leningrad se desfășoară în 20 de școli experimentale și de bază. Experimentele verifică avantajele și posibilitățile diferențierii școlilor serale pe secții (realistă și umanistă), scurtarea duratei învățămîntului, diferențierea pe categorii de elevi. Deosebit de interesantă este la școala serală și fără frecvență experimentală din Leningrad cercetarea îmbinării învățămîntului seral cu cel fără frecvență prin organizarea unor forme mixte cu accent pe împletirea instruirii în școală cu autoinstruirea. Procesul de învățămînt se desfășoară în cabinete, pe obiecte. Se experimentează clase serale cu frecvență de 4 zile pe săptămînă, totalizînd 20 de ore și fiind diferențiate pe două secții (fizică și umanistă); clase serale cu 3 zile frecvență a 5 ore și o zi de consultații; clase cu 2 zile frecvență și 2 zile de consultații, în care, alternativ, cîte 2 grupe de elevi au 3 ore de consultații individuale. Un experiment avansat se desfășoară cu clasele a IX-a, a X-a și a XI-a care au o dată pe săptămînă consultații individuale, privind procedeele de învățare. O altă formă de învățămînt seral constă în organizarea cursurilor cu

frecvență a școlii prin scoaterea cursanților din producție de 6 ori pe an cîte o săptămînă (total 36 de zile pe an), cu plata salariului.

Repartizarea elevilor adulți în formele de învățămînt amintite se face după dorința elevului, ținîndu-se seama de nivelul pregătirii sale școlare, culturale și extrașcolare, de obligațiile profesionale, de clasa pe care o urmează, de timpul de cînd a întrerupt învățămîntul organizat. În felul acesta, școala experimentală verifică posibilitățile de diferențiere pe secții, pe regim de învățămînt, precum și condițiile de individualizare, de accelerare a procesului instructiv (reducerea frecvenței, în anumite situații, de la 4 ani la doi ani și jumătate). Exigența cunoștințelor este aceeași ca și la școlile de zi, inclusiv prezentarea la examenul de maturitate și la concursurile de admitere în învățămîntul superior. În cercetarea experimentală se urmărește metodică lecțiilor cu două verigi — expunerea materialului pe o temă principală și fixarea orală sau scrisă; elaborarea unor manuale speciale cu texte bogate ajutătoare; folosirea mijloacelor audio-vizuale (a filmului mai ales) și introducerea învățămîntului programat la fizică. Atenția deosebită care se acordă în Uniunea Sovietică învățămîntului seral și fără frecvență (este vorba de cuprinderea în școlile de cultură generală de 10 ani a cinci milioane de adulți) este întemeiată pe convingerea pedagogilor sovietici că acestei forme de educație a adulților trebuie să i se acorde primordialitate pentru că ea asigură maximum de eficiență în instruirea și educarea oamenilor din cîmpul muncii. Se consideră că celelalte forme de educație a adulților, importante pentru dezvoltarea lor multilaterală prin însușirea culturii generale, urmează a fi cuprinse și ele în cercetări complexe și experimente, însă fără a pierde din vedere primordialitatea învățămîntului seral și fără frecvență, confirmate de rezultatele pozitive obținute pe această cale.

Institutul pentru cercetarea pedagogiei adulților din Leningrad, cu școlile sale experimentale constituie una din marile realizări ale pedagogiei sovietice, care promovează teoria științifică a educației omului de toate vîrstele, verificată prin cercetări experimentale deosebit de interesante.

L. TOPA și A. VASILESCU
Institutul de științe pedagogice

* Studii de didactică contemporană (sub tipar)

Pătrunderea lucrărilor de sinteză și de informare dintr-o țară în alta este cu act cultural cu o funcționalitate multiplă. Valoarea acestui act este deosebită cînd este vorba de lucrări care ne vin dintr-o țară de care ne leagă o veche tradiție culturală. Este cazul Franței, de unde ne-au venit într-un interval de timp foarte scurt 3 dicționare de psihologie (Vocabulaire de la psychologie, sub redacția lui H. Piéron, apărut în P.U.F., în 1963, și Vocabulaire de psychopédagogie et de psychiatrie de l'enfant, sub redacția lui R.Lafon, apărut tot în P.U.F., în 1963). Cu dicționarul de sub redacția lui Norbert Silamy, a intrat în librăriile noastre cel de al treilea dicționar de psihologie în limba franceză.

Dicționarul, se adresează, așa după cum arată în prefață Dr. Hesnard, unui public foarte larg (deci nu numai specialiștilor în psihologie). Așa se explică și faptul că el cuprinde pe lîngă termenii de specialitate și o serie de noțiuni care nu au un conținut pur psihologic: *abandon, adoption, affiche, maladie, marionettes, ma-*

triarcat, métier etc. (Exemplele au fost date numai cu caracter ilustrativ).

Autorul a făcut unele incursiuni în teritoriile limitrofe, prezentînd informații biografice și bibliografice despre unii pedagogi, sociologi, etnografi, antropologi etc, justificate prin legătura psihologiei cu aceste discipline. Păcat însă că au fost omise unele nume de psihologi destul de cunoscuți.

Omisuni mai grave găsim în ceea ce privește informația autorului despre mișcarea psihologică din țările răsăritene ale Europei. În zadar am căutat în dicționar numele psihologului român N. Vaschide care a lucrat în laboratoarele de psihologie ale Sorbonei și a publicat o bună parte din opera sa în limba franceză, sau ale psi-

hologuilor C. Rădulescu-Motru, Fl. Ștefănescu-Goangă, Al. Roșca, Gh. Zapan, V. Pavelcu etc.

Termenii dicționarului de psihologie sint nu numai definiți, ci și explicați, iar cînd și unde este cazul se fac trimiteri de rigoare pentru o explicație mai amplă. Astfel, „claritatea noțiunilor și termenilor selecționați, utilizați într-o formă simplă, concretă și accesibilă tuturor, pune această lucrare la dispoziția nespecialiștilor” (Prefața, p.5).

Merită o mențiune specială modul în care a fost ilustrat acest dicționar. Însăși copera este sugestivă, prin reproducerea cunoscutului test de personalitate: „pata de cerneală”. Fotografiiile clare și la obiect (un grup de adolescenți, p.13, creativitate, p.79, o-

giva lui Galton, p.129 etc.), ca și reproducerea din operele unor artiști de renume mondial (Rodin, Picasso, etc) sau din filme și piese cu conținut psihologic, sporesc valoarea acestei lucrări. Bine ar fi fost dacă autorul ar fi rămas consecvent în prezentarea portretelor psihologilor, așa cum a procedat cu unii din ei (S. Freud, C. Jung).

În unele cazuri explicarea unor noțiuni extra-psihologice, de pildă, ca să luăm cîteva exemple la întimplare: desen, zgomot, modă, prostituată, capătă o extindere mai mare decît noțiunile strict psihologice. Un spațiu mare s-a rezervat, de asemenea, terminologiei psihanalitice.

Un dicționar este un instrument de muncă intelectuală. Și, ca orice instrument, este perfectabil. Dar chiar în actuala formă el este util oricărui muncitor intelectual și în special psihologilor din diferite sectoare de muncă (școală, clinică, industrie, comunicații).

Lector univ. I. DRĂGAN
Timișoara

UN DICȚIONAR PSIHOLIC

FRANȚA

COLOCVII Din inițiativa „Asocietății de studii pentru dezvoltarea cercetării științifice“ s-a ținut în luna martie a.c. un colocviu la Amiens la care au participat cinci sute cincizeci de institutori, profesori, directori de școli, inspectori școlari, cercetători științifici, părinți, medici și arhitecți. Urmind la abia un an și jumătate după cel de la Caen, care a dezvoltat problema structurii învățămîntului universitar, colocviul de la Amiens a luat, de data aceasta, în discuție reforma învățămîntului elementar și liceal (școala de cultură generală și liceul). Meritul numeroaselor comunicări și luări de cuvînt — colocviul a ținut trei zile — este, în primul rînd, acela de a nu fi ocolit dificultățile pe care le ridică complexitatea foarte mare a unei atari reforme, de a fi spulberat iluzia că învățămîntul poate fi reinnoit prin intervenții parțiale — orice încercare de modificare lovindu-se de întregul sistem care constituie un bloc compact. Un alt merit al acestui extrem de fertil colocviu, în condițiile eforturilor pe care le face Franța pentru modernizarea învățămîntului, este de a fi considerat structura învățămîntului și direcțiile lui viitoare de dezvoltare în lumina cerințelor care se pun în prezent școlii de către societate. Comunicările și discuțiile purtate pe marginea lor au căutat să definească ceea ce ar trebui să fie finalitatea învățămîntului școlar în această a doua jumătate a secolului al XX-lea. Astfel, s-a schițat o filozofie pedagogică ale cărei principii generale ar fi: receptivitatea față de schimbări, capacitatea de a stăpîni multitudinea informațiilor și condițiilor economice, participarea activă, plină de inițiativă, la viața socială, creșterea responsabilității personale, independența și creativitatea gîndirii, cu un cuvînt dezvoltarea plină a individualității. Firește, implicațiile acestei filozofii pedagogice vizează deopotrivă programele de învățămînt (conținutul învățămîntului), profilul viitorului educator ca și infrastructura școlară. În locul actualelor clădiri de școli „anonime și fără suflet“ — cum au fost caracterizate — e neapărat necesară construirea unor localuri de școli pe măsura omului de azi, înzestrate cu o infrastructură culturală, socială și administrativă (centru de documentație, săli de lucru, laboratoare, servicii medico-psihologice etc), deschise spre tot ceea ce e nou, cu o arhitectură suplă, capabile să se adapteze la multiplele funcțiuni și transformări de viitor. Colocviul și-a încheiat lucrările cu o declarație finală, în care printre altele, se subliniază că în lumea noastră de azi într-o continuă mutație (caracterizată printr-o uluitoare dezvoltare tehnică, o aglomerare accelerată de cunoștințe și o incertitudine crescîndă

față de viitor), funcția educativă rămîne funcția primordială a societății contemporane.

Participanții la acest colocviu afirmă urgența unei reinnoiri educative și pedagogice a învățămîntului care nu poate fi concepută decît în perspectiva unei educații permanente a națiunii.

M. R.

PROBLEMA EXAMENELOR În lucrarea sa, intitulată „Examenele — unele considerații generale“, Fernand Hottyat, președintele Institutului superior din Mons, consideră că una din deficiențele cele mai grave ale examenelor tradiționale este faptul că acestea, ca și concursurile de tot felul, provoacă uneori tensiuni și conflicte în sinul familiilor. În cele mai multe cazuri, indiferent că e vorba de elevii deosebit de dotați, sau de cei cu aptitudini de nivel obișnuit, părinții vor să obțină performanțe superioare, prin exerciții suplimentare, lecții particulare, izolarea copiilor în casă sau suprimarea timpului lor liber.

Nu rareori se întîmplă apoi ca părinții să transfere visele lor proprii de ascensiune, pe care nu au izbutit să le realizeze, asupra copiilor lor, impunîndu-le, de multe ori, o orientare spre studii pentru care aceștia nu simt nici o înclinație.

În alte cazuri, elevii intră la examen emoționați și apăsați de o stare de anxietate care le-a fost transmisă prin atitudinea imprudentă a unor mame îngrijorate.

În concluzia care se trage, după ce se arată că în unele momente și etape ale formării tinerilor examenele sînt folositoare și chiar necesare, se subliniază necesitatea îmbunătățirii lor. Recomandările date în acest scop sînt urmate de o încheiere în care se spune că idealul pedagogic constă azi în „a-l conduce pe fiecare copil către locul care corespunde cel mai mult mijloacelor și personalității sale“. (Revue française de pédagogie, nr. 2 din ian. 1968).

R.F. a GERMANIEI

COLABORARE ÎNTRE ȘCOALĂ ȘI FAMILIE O școală modernă din R.F. a Germaniei (Hilbernschule, Wannsee-Eickel) a creat, între altele, două mijloace eficiente menite să sprijine colaborarea între școală și familie.

1. Cadrele didactice editează pentru părinți, de 2—3 ori pe an, o publicație de aproximativ 50 de pagini, în care, sub o formă atractivă, sînt prezentate aspecte din viața școlii, obiectivele urmărite și experiențele dobîndite în munca instructiv-educativă.

O valoare deosebită o au informațiile și comentariile cu privire la anumite activități ale co-

piilor, de pildă, la cele din domeniul artelor, în special al artelor plastice și aplicate. Este interesant, dar și foarte util pentru părinți să cunoască preocupările copiilor lor pentru a putea contribui la îndrumarea lor.

2. Mergînd mai departe în acest sens, școala organizează chiar și cursuri practice pentru părinți, în cadrul cărora ei își pot însuși priceperile și deprinderile, tehnicile și procedeele pe care le învață copiii lor în școală.

În felul acesta, își găsesc soluționare o serie de probleme determinate de faptul că elevii de azi învață multe lucruri pe care părinții lor nu le-au învățat.

R.D.G.

SCRISORILE CĂTRE PĂRINȚI Experiența de mai mulți ani a unei școli experimentale din R.D. Germană a scos

în evidență marea influență pozitivă pe care o au scrisorile către părinți ca mijloc de colaborare între școală și familie. Fără să poată înlocui celelalte forme ale colaborării, verificate ca eficiente pînă în prezent, ele pot lărgi și aprofunda unitatea de acțiune dintre școală și familie. Aceste scrisori sînt utile în măsura în care școala reușește să dea îndrumări concrete părinților și să contribuie la soluționarea sarcinilor educative specifice fiecărei familii.

E. DIȚOIU

ANGLIA

UN ORIGINAL SERVICIU DE ÎMPRUMUT Muzeul Passmore Edwards din Londra stă la dispoziția copiilor cu un serviciu de împrumut foarte original și util pentru însușirea și consolidarea cunoștințelor de zoologie. Copiii pot lua acasă — pentru cîteva zile și cu condiția bunei îngrijiri — animale vii, ca: iepuri, arici, pești, diferite specii de broaște, șoareci etc. Școlarii sînt ajutați astfel să observe și să studieze, pe îndelete, viețuitoarele despre care învață la cursuri și pe care, ca mici locuitori ai unui mare oraș, adeseori nu au posibilitatea să le observe nemijlocit.

U.R.S.S.

DICTIONAR ENCILOPEDIC DE ÎNVĂȚĂMÎNT Academia de științe pedagogice a Uniunii Sovietice a editat, sub redacția lui A. Markusevici, un dicționar enciclopedic pe probleme de învățămînt. Lucrarea cuprinde informații privind școala din 174 de țări — metodele de instruire, sistemul și organizarea învățămîntului de cultură generală, profesional și superior, în strînsă legătură cu dezvoltarea social-economică a țărilor respective.

JAPONIA

TABLA... ALBĂ Sînt bine cunoscute încercările specialiștilor în mobilier școlar de a aduce îmbunătățiri acestui obiect indispensabil predării lecției — tabla. Materi-

alul din care e confecționată, dimensiunile ei, așezarea în clasă, modul de a o manevra etc., au fost, nu o dată, supuse unor înnoiri. În dorința de a asigura procesului de învățămînt cele mai bune condiții de desfășurare, japonezii au dat în folosință o tablă de culoare albă. Ea este confecționată din material plastic pe care se scrie cu un stilou special, cu cerneală în șase culori, fondul alb al tablei fiind mai bun pentru utilizarea culorilor.

Mai mult: unele table sînt dotate cu un tablou muzical electronic, datorită căruia învățătorul sau profesorul — după ce a scris notele pe tablă — poate reda sunetele doar atingînd semnele respective cu o baghetă specială!

S.U.A.

IMPORTANȚA VÎRSTEI PREȘCOLARE În numeroase publicații pedagogice de peste hotare își găsesc loc în ultimul timp tot mai multe dez-

bateri despre instruirea copiilor de vîrstă preșcolară. Noile posibilități întrezărite, de instruire și educare a preșcolarilor, au intensificat cercetările de specialitate, au sporit preocupările pentru găsirea și folosirea unor jocuri mai eficiente, de stimulare a aptitudinilor intelectuale ale celor mici, și au determinat apariția a numeroase periodice, în tiraje de masă, destinate părinților.

Pedagogul Benjamin S. Bloom din Chicago, în lucrarea sa „Stability and change of human characteristics“, afirmă că 50% din inteligența unui tînar de 17 ani se formează în primii patru ani de viață, 30%, pînă la împlinirea vîrstei de 9 ani și 20% pînă la sfîrșitul celui de a 17-lea an. Chiar dacă în unele privințe lucrarea lui B. Bloom este discutabilă, constatările autorului au o valoare deosebită prin faptul că pun în evidență importanța etapelor preșcolare pentru întreaga evoluție a individului. Dată fiind această realitate, în S.U.A. după cum ne informează revista vest-germană „Zeitschrift für Pädagogik“, se aplică un adevărat program de stimulare a bunei dezvoltări psihofizice a copiilor mici. S-au luat măsuri de înlăturare sau măcar de prevenire a nenumăratelor deficiențe de ordin educativ sau sanitar, manifestate în această etapă, de educare și îndrumare a părinților spre folosirea acelor activități și jocuri care reușesc cel mai bine să-i pregătească pe copiii mici pentru școlarizare. Peste 600.000 de copii au fost încadrați în acest program, la împlinirea căruia își dau concursul nenumărați profesori, medici, psihologi, colaboratori voluntari.

În ultimii 2—3 ani, în multe orașe americane s-au înființat — după cum informează aceeași revistă — grădinițe cu „programe educative compensatorii“ („Compensatory Education Programs“), iar Oficiul de educație din New-York a avut de prelucrat, în numai doi ani de la înființare, mii de materiale de investigație, programe și documente.

CUPRINSUL

Lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la încheierea dezbaterilor privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional, tehnic și superior în Republica Socialistă România.

CONSTANTIN PUFAN: Un mediu educațional sănătos: Familia cu mai mulți copii.

EMILIA CĂLDĂRARU: Puntea de aur.

MIHAI STOIAN: Un simplu „furt școlar“? (Anchetă).

FRUMUȘEȚA PROFESIUNII: A FI MEDIC (Anchetă). Participă: prof. univ. dr. VALERIU L. BOLOGA, prof. univ. dr. ION E. BRUCKNER, prof. univ. dr. NICOLAE BUMBĂCESCU, prof. univ. dr. LEON DANIELLO, prof. univ. dr. ION GOIA, acad. ȘTEFAN MILCU, prof. univ. dr. EDUARD PAMFIL, prof. univ. dr. GHEORGHE PUSKÁS, TEODOR ȚIRLEA-LIVEDEANU —strungar, ANA ARDELEANU — laborantă.

MIHAI NEGULESCU: Stimăm copilăria — Dar pe copiii?

RADU VARIA: Desenul în școală.

MIHNEA MOISESCU: „Pygmalion“.

EUGEN VASILIU: Autoritatea bine temperată.

NICOLAE ȚIC: Prospețimea și comorile jocului.

ZINA SÎRBU: O cerere bine ticluită.

MONICA MACOVEI: Concursul literar.

TIBERIU TRUȚER: O deontologie a funcțiunilor didactice.

AGELA BREBAN: Ochi care acuză.

D.D. VOICU: Exemplul personal.

IANCU GONȚEA: Despre alimentația rațională a școlărilor în vîrstă de 7—12 ani.

CRONICI:

NICOLAE SORIN: Dumitru Popescu — Biletul la control!

MARIN BICIULESCU: Alfred Tomatis — Urechea și limbajul.

MERIDIANE:

L. TOPA ȘI A. VASILESCU: Educația adulților în Uniunea Sovietică; I. DRĂGAN: Un dicționar psihologic.

PAGINI SCRISE DE CITITORI
PUBLICITATE

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, inv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; Prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof. Cluj; GH. DIACONU, dir. Șc. prof. „Grivița Roșie”, București; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casei de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; Prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof.; Conf. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

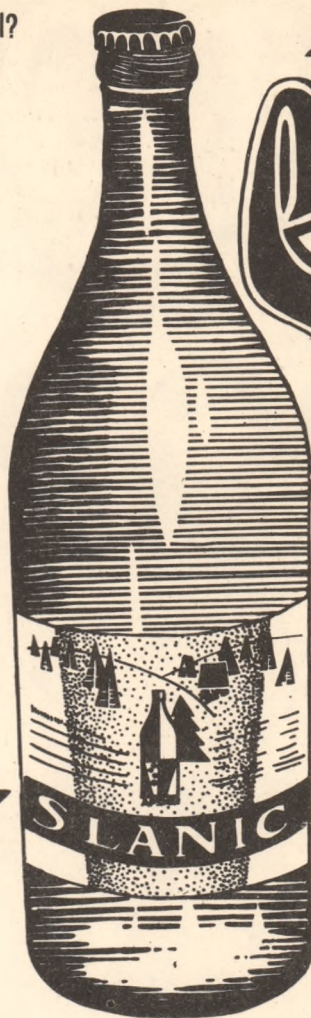
Prezentarea grafică și artistică
de CONSTANTIN BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,
Bd. Dr. Petru Groza Nr. 18
Telefon 14.64.09 și 14.09.21

Citiți revista „COLOCVII”

Citiți revista „COLOCVII”

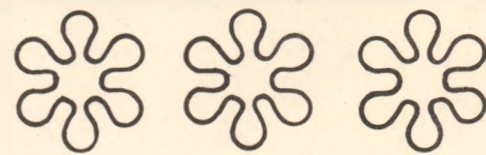
VREȚI SĂ SLĂBIȚI?
VREȚI SĂ NU MAI
SUFERIȚI?
BEȚI APA
"SLĂNIC"!

SLANIC

APA MINERALĂ
MEDICINALĂ "SLĂNIC"
ESTE INDICATĂ ÎN
NUMEROASE
AFECȚIUNI: GASTRITĂ,
ULCER, COLITĂ, COLI-
CISTITĂ, OBEZITATE,
DIABET, GUTĂ,
HEPATITĂ.

UN GHEIZER DE
SĂNĂTATE
APA "SLĂNIC"!

DROJDIE FORTIFIANTĂ

ASIGURĂ DEZVOLTAREA NORMALĂ
A ORGANISMULUI
ÎN ALIMENTAȚIA COPILOR

SE RECOMANDĂ
CA SUPLIMENT
PE LÎNGĂ TOATE
DIETELE

BOGAT ÎN VITAMINE
DIN GRUPA B

SE ADMINISTREAZĂ
UȘOR

NU TREBUIE SĂ
LIPSEASCĂ
DIN ALIMENTAȚIA
DIABETICILOR

PREȚUL 1,40 LEI
50 G

NOU SUPPCO SUPĂ CONCENTRATĂ
gustoasă, hrănitoare, economică, rapidă.

CREMĂ DE LEGUME
SUPĂ GULAS
BORȘ CU CARNE

SUPPCO

LEI 3-4,50

*

SUPPCO

SUPĂ DE VITĂ CU FIDEA
SUPĂ DE TOMATE
CREMĂ DE CIUPERCI

SUPPCO

SUPPCO-SUPĂ CONCENTRATĂ

* SUPPCO *

*

EXCELENȚA

ECONOMICA

FABRICAT
"VALEA ROSIE"

GUSTOASA

supa concentrata

SUPĂ CU PASTE FĂINOASE
SUPĂ CU OREZ
SUPĂ DE PASĂRE CU FIDEA